

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ
ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006**

WISE: Western Greece Region Integrated Strategy for Employment Stimulation
(Ολοκληρωμένη Στρατηγική για την προώθηση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας)
GRANT AGREEMENT VS/2002/0359

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ WP 4, 5, 6.1

ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΕΡΓΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

(Κ. Τσεκούρας, Δ. Σκούρας, Κ. Τσεγενίδη)

Στην υλοποίηση του παραδοτέου συμμετείχαν:

1. Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
2. Ηλειακή Α.Ε
3. Τριγωνίδα Α.Ε
4. ΝΕΑ
5. VFA

Executive Summary

This deliverable is a study based on a survey of 618 unemployed people in the three NUTS III areas of Western Greece Region (Elia, Achaia and Aetoloakarnania). The unemployed survey was complemented by the three Development Enterprises (WISE Partners) located each in every NUTS III area, and namely by Ileiki Development Enterprise, NEA and Trichonida. The overall aim of WISE project is to create an integrated employment strategy for Western Greece Region, a strategy which will exploit all the possibilities for employment creation at local level and which will promote synergies with all involved actors. This strategy will contribute positively to job demand and supply, will promote equal opportunities and support the development of a qualified labour force. Moreover, this strategy aims to develop entrepreneurship and the conditions for employment creation.

The unemployed survey questionnaire collects data concerning general characteristics of the unemployed, data on education and training, duration of unemployment, accumulation of human and social capital, barriers to employment, adaptability to market conditions, entrepreneurship, accessibility of the area and business performance.

It was found that there are no significant differences among the three areas concerning the age of the unemployed, while the mean age is 32 years old. The majority of them are single (65%) and with no children (69,5%), while their educational level doesn't seem to be really high (there is a very low percentage of unemployed university graduates or master degree holders, something that supports the view that education and training are "bridges" to employment), while 64% of them have not received any type of vocational training. Among the unemployed that have received training, a percentage of around 50% have been trained on management or accounting and 38% have been trained on areas that are not related to business affairs. One out of five unemployed people has never worked before and of those one out of three is under 25 years old. Moreover, around 30% of the interviewed people are long-term unemployed (unemployment duration: more than 1 year).

The human capital characteristics of the unemployed refer to the formal and informal processes that lead knowledge to be accumulated and learning to be facilitated. The vast

majority of the participants on this survey (61,3%) have been born and raised in the area (for Aetoloakarnania it is 85,7%). 41,3% have worked in another firm in the area (for Aetoloakarnania it is 62,9%), while 8,1% have/ had at least one parent who possesses/ possessed a firm in the area (9,4% for Achaia). Concerning social capital, 5,5% (10,1% for Achaia) are sport club members, while 4,4% (7,2% for Achaia) are cultural or other club members.

When they were asked how they lost their previous job position, 28,8% answered that they were fired (the same percentage for Aetoloakarnania was 77,1%), while 30,7% answered that their contract ended (48,1% for Elia). 78,4% of them does not receive any unemployment benefit. The most important barriers to employment for them are the general economic market conditions (63,4%, with a much higher percentage for Elia and Aetoloakarnania), low demand of their discipline on market (22,2%), their education (18,6%) and their age (19,4%). 64,5% are seeking any type of employment and especially the unemployed of Elia and Aetoloakarnania. However, their adaptability to market conditions doesn't seem to be really high as around 50% are not willing to move to find employment (and especially people of Aetoloakarnania).

Concerning entrepreneurship, more than half of the people interviewed have never thought about creating their own firm (with a much higher percent for Elia and Aetoloakarnania). Among barriers to new firm creation, the unemployed report mainly the lack of financial possibilities and the lack of training for entrepreneurship. According to them the first most important characteristic of the successful entrepreneur is a high start-up capital (54%) and a good idea (25,6%), while the second most important is good contacts with the market (28,5%) and high start-up capital (16,2%).

The unemployed are then asked to evaluate the positive characteristics of their area, which could be exploited towards the promotion and creation of new entrepreneurial activities. According to them, the characteristics for Elia are Culture and Tradition (71,3%), Nature (42,7%) and History (42,1%), for Achaia are Services (42,3%), Infrastructure (34,2%), Nature

(22,8%) and for Aetoloakarnania Culture- Tradition (64,3%), low- cost and quality labour force (57,9%) and Nature (53,6%).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΤΟΧΟΙ

2. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Ο πληθυσμός στόχος

2.2 Δειγματοληψία

3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΝΕΡΓΟΥ

3.1 Γεωγραφική κατανομή

3.2 Φύλο

3.3 Έτος γέννησης

3.4 Οικογενειακή κατάσταση

3.5 Εκπαίδευση

3.6 Κατάρτιση

3.7 Τομέας της προηγούμενης απασχόλησης

3.8 Διάρκεια ανεργίας

4. ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ- ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

4.1 Χαρακτηριστικά ανθρωπίνου κεφαλαίου

4.2 Απασχολησιμότητα

4.2.1 Εμπόδια στην απασχόληση

4.3 Προσαρμοστικότητα

4.3.1 Είδος επιδιωκόμενης απασχόλησης

4.3.2 Προθυμία μετακίνησης για εύρεση εργασίας

4.3.3 Επίδομα ανεργίας

5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

5.1 Προθυμία δημιουργίας νέων επιχειρήσεων

5.2 Γέφυρες και εμπόδια για το ξεκίνημα νέας επιχείρησης

5.2.1 Το Φυσικό Περιβάλλον

5.2.2 Το Κοινωνικό Περιβάλλον

5.2.3 Το Οικονομικό Περιβάλλον

5.2.4 Εμπόδια

5.2.5 Το ζήτημα του αρχικού κεφαλαίου

5.2.6 Άλλα ζητήματα έναρξης της επιχειρηματικής διαδικασίας

5.3 Προσβασιμότητα της περιοχής

5.4 Χαρακτηριστικά του επιτυχημένου επιχειρηματία

5.5 Τοποθεσία και επιχειρησιακή απόδοση

ΣΥΝΟΨΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

- Πίνακας 2.1: Αριθμός ανέργων και ποσοστά % ανά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]
- Πίνακας 2.2: Αριθμός ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]
- Πίνακας 2.3: Άνεργοι 1995-2001. Σύνολο χώρας, Περιφέρεια ΔΕ και νομοί (πηγή: ΕΣΥΕ, www.economics.gr)
- Πίνακας 2.4: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων έρευνας ανέργων ανά νομό, φύλο, ηλικιακή ομάδα και χρόνο ανεργίας
- Πίνακας 3.1: Αριθμός ερωτηματολογίων και ποσοστά % ανά νομό και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- Πίνακας 3.2: Αριθμός ερωτηματολογίων και ποσοστά %- κατανομή κατά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- Πίνακας 3.3: Περιγραφικά στατιστικά έτους γέννησης ανέργων
- Πίνακας 3.4: Κατανομή ηλικίας ανέργων ανά Νομό
- Πίνακας 3.5: Κατανομή ηλικίας ανέργων ανά Φύλο - σύνολο ΠΔΕ
- Πίνακας 3.6: Κατανομή οικογενειακής κατάστασης ανέργων ανά Νομό
- Πίνακας 3.7: Κατανομή οικογενειακής κατάστασης ανέργων ανά Φύλο
- Πίνακας 3.8: Κατανομή αριθμού παιδιών ανέργων ανά Νομό
- Πίνακας 3.9: Κατανομή αριθμού παιδιών ανέργων ανά Φύλο
- Πίνακας 3.10: Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας και Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας- Κατανομή ανά νομό
- Πίνακας 3.11: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Νομοί ΠΔΕ- αριθμός ερωτώμενων και ποσοστά %
- Πίνακας 3.12: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Φύλο- αριθμός ερωτώμενων και ποσοστά %
- Πίνακας 3.13: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- ΠΔΕ και νομοί
- Πίνακας 3.14: Αν ναι διευκρινίστε το είδος του σεμιναρίου - ΠΔΕ και νομοί
- Πίνακας 3.15: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- Επίπεδο εκπαίδευσης – συχνότητα και ποσοστό %
- Πίνακας 3.16: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- Φύλο
- Πίνακας 3.17: Τελευταίος τομέας απασχόλησης- ΠΔΕ και νομοί
- Πίνακας 3.18: Τελευταίος τομέας απασχόλησης ανά ηλικιακή ομάδα
- Πίνακας 3.19: Περιγραφικά στατιστικά διάρκειας ανεργίας σε μήνες
- Πίνακας 3.20 : Κατανομή μηνών ανεργίας ανά Νομό
- Πίνακας 3.21 : Κατανομή μηνών ανεργίας ανά Φύλο
- Πίνακας 4.1: Επίσημη διαδικασία συσώρευσης επιχειρηματικού κεφαλαίου

Πίνακας 4.2: Ανεπίσημη διαδικασία συσσώρευσης επιχειρηματικού κεφαλαίου

Πίνακας 4.3: Στοιχεία συσσώρευσης κοινωνικού κεφαλαίου

Πίνακας 4.4 : Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;-
Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 4.5 : Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;-
Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 4.6 : Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή
είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 4.7 : Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή
είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 4.8 : Λαμβάνετε κάποια επιδότηση ανεργίας;- Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 5.1 : Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;- Κατανομή
ανά Νομό

Πίνακας 5.2 : Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της
περιοχής που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων
επιχειρηματικών δραστηριοτήτων; - Ποσοστό που απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

Πίνακας 5.3 : Ποια από τα ανωτέρω είναι σημαντικά εμπόδια για το ξεκίνημα μιας
επιχείρησης στην περιοχή σας; - Ποσοστό που απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

Πίνακας 5.4 : Πώς θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;-
Κατανομή ανά Νομό

Πίνακας 5.5 : Ποια θα πρέπει να είναι κατά την γνώμη σας τα κυριότερα χαρακτηριστικά
ενός νέου επιχειρηματία για να ξεκινήσει μια καινούργια επιχείρηση; - Ποσοστό που
απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

Πίνακας 5.6 : Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για
την επιχείρησή σας;- Κατανομή ανά Νομό

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1.1: Διαστάσεις του στόχου της Ενίσχυσης της Απασχόλησης

Γράφημα 1.2: Σχέσεις διαστάσεων κεντρικού στόχου με παράγοντες αγοράς εργασίας.

Γράφημα 2.1: Ποσοστά % ανέργων ανά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής
Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]

Γράφημα 2.2: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων ανά νομό και φύλο

Γράφημα 2.3: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων ανά νομό φύλο και ηλικιακή
ομάδα

Γράφημα 3.1: Αριθμός ερωτηματολογίων ανά νομό και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Γράφημα 3.2: Ποσοστό % ερωτηματολογίων ανά φύλο στο σύνολο των ερωτηματολογίων-
ΠΔΕ και Αριθμός ερωτηματολογίων ανά φύλο και νομό

Γράφημα 3.3: Έτος γέννησης ανέργου και ποσοστό % εμφάνισής του- ΠΔΕ

Γράφημα 3.4: Ποσοστά συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Νομό.

Γράφημα 3.5: Ποσοστά % συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Φύλο- σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 3.6: Οικογενειακή κατάσταση- ΠΔΕ και νομοί

Γράφημα 3.7: Οικογενειακή κατάσταση ανά φύλο- ΠΔΕ

Γράφημα 3.8: Αριθμός παιδιών- ΠΔΕ και νομοί- συχνότητα

Γράφημα 3.9: Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας και Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας – ΠΔΕ και νομοί- ποσοστά %

Γράφημα 3.10: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- ΠΔΕ- ποσοστά %

Γράφημα 3.11: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Νομοί ΠΔΕ- αριθμός ερωτώμενων

Γράφημα 3.12: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- ΠΔΕ - συχνότητα

Γράφημα 3.13: Αν ναι διευκρινίστε το είδος του σεμιναρίου- ΠΔΕ και νομοί- ποσοστό %

Γράφημα 3.14: Κύριος τομέας τελευταίας απασχόλησης- ΠΔΕ - ποσοστό %

Γράφημα 3.15: Διάρκεια ανεργίας σε μήνες- κατανομή συχνοτήτων- ΠΔΕ

Γράφημα 3.16: Ποσοστά % συμμετοχής ομάδων ανεργίας- σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

Γράφημα 3.17: Ποσοστά % συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Φύλο- σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 4.1: Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 4.2: Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

Γράφημα 4.3: Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

Γράφημα 4.4: Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή είσατε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 4.5: Είστε διατεθειμένος/ η να αλλάξετε τόπο διαμονής εάν βρείτε εργασία αλλού;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 4.6: Λαμβάνετε κάποια επιδότηση ανεργίας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 5.1: Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

Γράφημα 5.2: Πώς θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

Γράφημα 5.3: Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για την επιχείρηση σας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

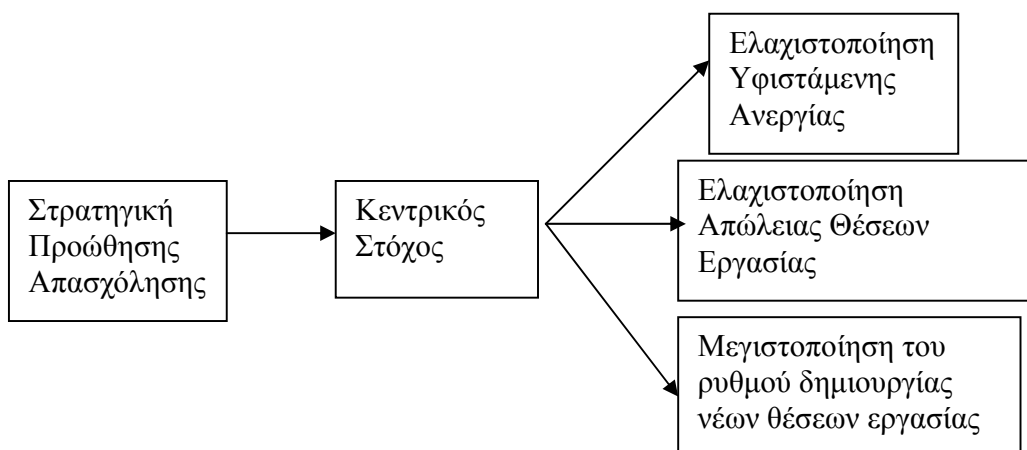
Σχήμα 4.1: Διάγραμμα ροής της διαδικασίας συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου

1. ΣΤΟΧΟΙ

Στα πλαίσια του προγράμματος WISE (Western Greece Region Integrated Strategy for Employment Stimulation) ο κεντρικός στόχος που έχει τεθεί είναι ο σχεδιασμός μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την προώθηση της απασχόλησης στη Δυτική Ελλάδα. Η προώθηση της απασχόλησης, όταν εντάσσεται σε στρατηγικό σχέδιο, εντοπίζεται σε έναν ενιαίο στόχο στον οποίο όμως μπορούν να διακριθούν τρεις επιμέρους διαστάσεις που αναφέρονται τόσο στο στοιχείο του χρόνου (βραχυ-, μεσο- και μακροπρόθεσμα) όσο και στις πηγές που τροφοδοτούν την ενίσχυση της απασχόλησης. Αυτές οι διαστάσεις είναι:

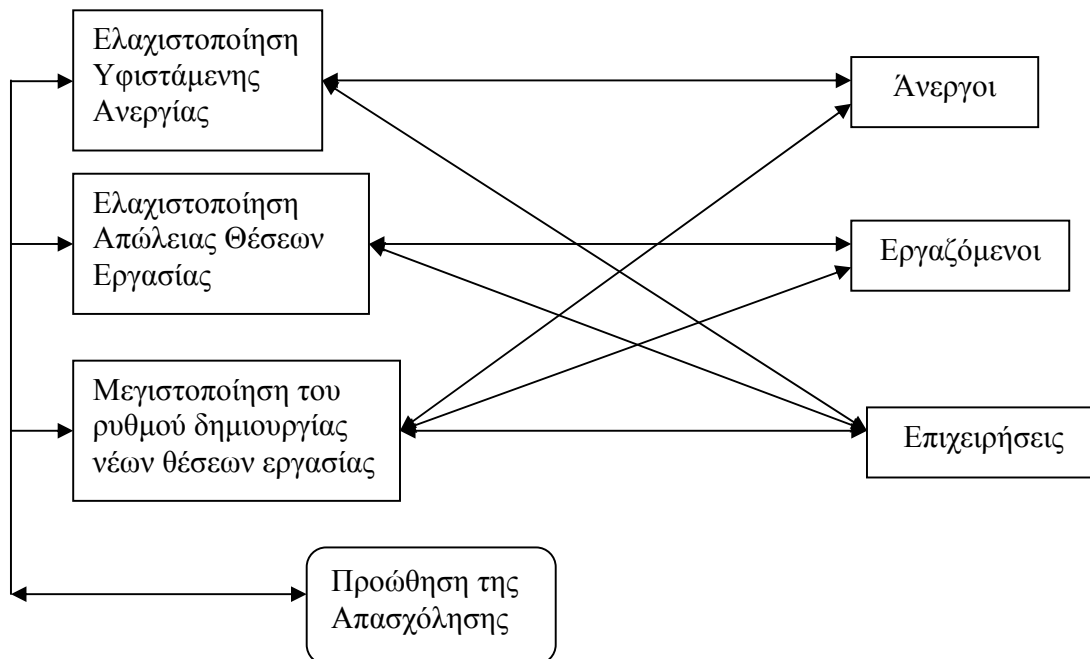
- i. Η ελαχιστοποίηση του ποσοστού του εργατικού δυναμικού που δεν είναι ενταγμένο σε παραγωγικές διαδικασίες.
- ii. Η ελαχιστοποίηση της αναμενόμενης απώλειας ήδη υπάρχουσών θέσεων εργασίας
- iii. Στη μεγιστοποίηση του ρυθμού δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας

Αυτή η μεθοδολογική προσέγγιση παρουσιάζεται στο γράφημα 1.1 Και οι τρεις αυτές διαστάσεις, υλοποιούνται στην αγορά εργασίας μέσα από τους αντίστοιχους συμμετέχοντες παράγοντες, δηλαδή το μέρος του εργατικού δυναμικού που συγκροτεί το σώμα των ανέργων, το μέρος του εργατικού δυναμικού που συγκροτεί το σώμα των απασχολούμενων και τους φυσικούς υποδοχείς του εργατικού δυναμικού, δηλαδή τις οικονομικές μονάδες που αναπτύσσουν παραγωγικές δραστηριότητες και δημιουργούν απασχόληση.

Γράφημα 1.1: Διαστάσεις του στόχου της Ενίσχυσης της Απασχόλησης

Η σχέση κάθε συμμετέχοντα παράγοντα στην αγορά εργασίας με τις τρεις επιμέρους διαστάσεις του κεντρικού στόχου της προώθησης της απασχόλησης δίνεται στο γράφημα 1.2.

Γράφημα 1.2: Σχέσεις διαστάσεων κεντρικού στόχου με παράγοντες αγοράς εργασίας.

Οι στόχοι της μελέτης για τους ανέργους συμβαδίζουν με τις νέες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες στοχεύουν να (Commission of the European Communities, 2003)

- βοηθήσουν τους ανέργους και τους αέργους στην εύρεση εργασίας και να αποτρέψουν τη μακροχρόνια ανεργία
- ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και να βελτιώσουν το κλίμα για έναρξη εργασιών νέων επιχειρήσεων
- προωθήσουν την προσαρμοστικότητα των εργατών και των επιχειρήσεων στις αλλαγές
- παρέχουν περισσότερες και καλύτερες επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο
- αυξήσουν την προσφορά εργασίας και να προωθήσουν την παράταση του ενεργού επαγγελματικού βίου
- προωθήσουν τις ίσες ευκαιρίες στην απασχόληση και τους μισθούς
- καταπολεμήσουν τις διακρίσεις εναντίον μειονεκτικών ομάδων

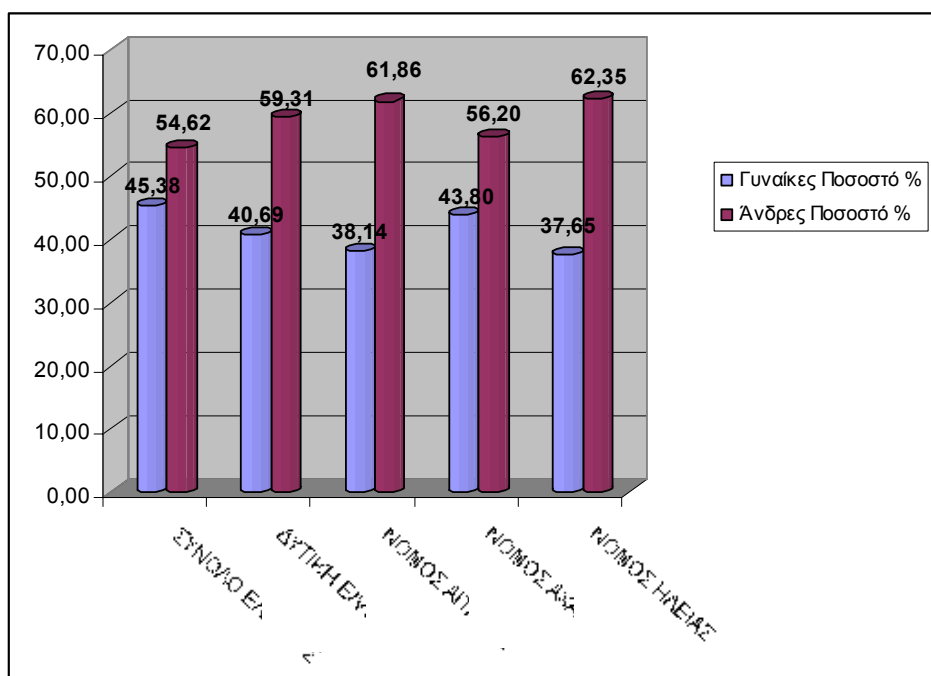
- βελτιώσουν τα οικονομικά κίνητρα για ανταμοιβή της εργασίας
- μειώσουν ουσιαστικά την άτυπη εργασία
- προωθήσουν την επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα.

Στη συγκεκριμένη μελέτη καταγράφεται το προφίλ των ανέργων με βάση τα ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν στους τρεις νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Καταγράφονται δε τα χαρακτηριστικά τους σε σχέση με τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και ιδιαίτερα με βάση τους πυλώνες της Απασχολησιμότητας, της Προσαρμοστικότητας και της Επιχειρηματικότητας. Το δεύτερο κεφάλαιο της μελέτης αναφέρεται στο πληθυσμό στόχο και τη μέθοδο δειγματοληψίας και επεξεργασίας των ερωτηματολογίων, το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει κάποια γενικά χαρακτηριστικά των ανέργων, το τέταρτο στοιχεία που αφορούν την απασχολησιμότητα και την προσαρμοστικότητα, ενώ το πέμπτο στοιχεία σχετικά με την επιχειρηματικότητα στους νομούς και τη σύνδεσή της με τους ανέργους.

2. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Πληθυσμός- στόχος

Ο πληθυσμός της συγκεκριμένης μελέτης θεωρούνται οι άνεργοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ και του www.economics.gr το σύνολο των ανέργων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για το 2001 είναι 43.229 άτομα. Η κατανομή τους ανά νομό (η οποία φαίνεται στον πίνακα 2.1) παρουσιάζει την κυρίαρχη θέση του νομού Αχαΐας, ενώ η Ηλεία δείχνει έναν αρκετά υψηλότερο αριθμό σε σχέση με την Αιτωλοακαρνανία. Παρατηρούμε επίσης ότι οι γυναίκες έχουν υψηλό ποσοστό ανεργίας και αρκετά υψηλότερο σε σχέση με τους άνδρες της ίδιας περιοχής. Επίσης, με εξαίρεση την Αιτωλοακαρνανία, όπου η διαφορά δεν είναι τόσο έντονη (14,76%), τα ποσοστά ανέργων γυναικών στους άλλους νομούς (Αχαΐα 19,46% και Ηλεία 19,76%) είναι αρκετές μονάδες υψηλότερα σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο (13,4%). Το γράφημα 2.1 παρουσιάζει την κατανομή των ανέργων κατά φύλο και νομό για το έτος 2001.

Γράφημα 2.1: Ποσοστά % ανέργων ανά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]

	Σύνολο ανέργων	Γυναίκες	Γυναίκες Ποσοστό %	Άνδρες	Άνδρες Ποσοστό %
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	513.379	232.970	45,38	280409
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	43.229	17.588	40,69	25641	59,31
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	10.690	4.077	38,14	6613	61,86
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	20.497	8.977	43,80	11520	56,20
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ	12.042	4.534	37,65	7508	62,35

Πίνακας 2.1: Αριθμός ανέργων και ποσοστά % ανά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]

Ο πίνακας 2.2 παρουσιάζει τον αριθμό των ανέργων ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα για το έτος 2001. Παρατηρούμε ότι τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και σε επίπεδο νομών, όπως επίσης τόσο στις γυναίκες όσο και στους άντρες, η ηλικιακή ομάδα 15-29 παρουσιάζει το μεγαλύτερο αριθμό ανέργων. Επίσης σε όλες τις ηλικιακές ομάδες ο αριθμός των ανέργων ανδρών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό ανέργων γυναικών.

	Αιτ/νία	Αχαΐα	Ηλεία	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
Άνδρες				
15-29	4.283	6.615	4.216	15.114
30-44	1.580	2.898	2.097	6.575
45-64	657	1.854	1.077	3.588
65+	0	0	0	0
Σύνολο	6520	11367	7390	25277
Γυναίκες				
15-29	2.726	4.872	2.532	10.130
30-44	857	2.528	1.198	4.583
45-64	451	1.486	737	2.674
65+	0	0	0	0
Σύνολο	4.034	8.886	4.467	17.387
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	10554	20253	11857	42664

Πίνακας 2.2: Αριθμός ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας [πηγή ΕΣΥΕ]

Από τον πίνακα 2.3 παρατηρούμε ότι από το 1995 έως το 2001, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Περιφέρειας, υπάρχει μια σταδιακή αύξηση του ποσοστού της ανεργίας με το ποσοστό της Περιφέρειας (15,33%) να είναι αρκετά πιο πάνω για το 2001 από το εθνικό (11,12%). Σε επίπεδο νομών υπάρχει και πάλι μια διαχρονική αύξηση με εξαίρεση την Ηλεία όπου από το 1998 ως το 2001 έχουμε μια πτώση της ανεργίας. Από τους τρεις νομούς το

υψηλότερο ποσοστό για το 2001 παρουσιάζει η Ηλεία (17,04%), ενώ το χαμηλότερο η Αιτωλοακαρνανία (12,69%).

	1995	1996	1997	1998	2001
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ					
Άνεργοι	220.247	210.543	246.193	308.981	513.379
Άνεργοι % εργατικού δυναμικού	8,36	8,69	8,67	10,37	11,12
ΠΔΕ					
Άνεργοι	9.311	9.978	12.110	16.138	43.229
Άνεργοι % εργατικού δυναμικού	8,88	10,44	11,24	14,32	15,33
Αιτωλοακαρνανία					
Άνεργοι	2.812	2.667	3.321	4.173	10.690
Άνεργοι % εργατικού δυναμικού	7,64	7,84	8,90	11,70	12,69
Αχαΐα					
Άνεργοι	3.965	5.000	5.612	7.589	20.497
Άνεργοι % εργατικού δυναμικού	8,10	11,11	11,09	13,77	16,11
Ηλεία					
Άνεργοι	2.534	2.311	3.177	4.376	12.042
Άνεργοι % εργατικού δυναμικού	13,24	13,92	16,06	19,98	17,04

Πίνακας 2.3: Άνεργοι 1995-2001. Σύνολο χώρας, Περιφέρεια ΔΕ και νομοί (πηγή: ΕΣΥΕ, www.economics.gr)

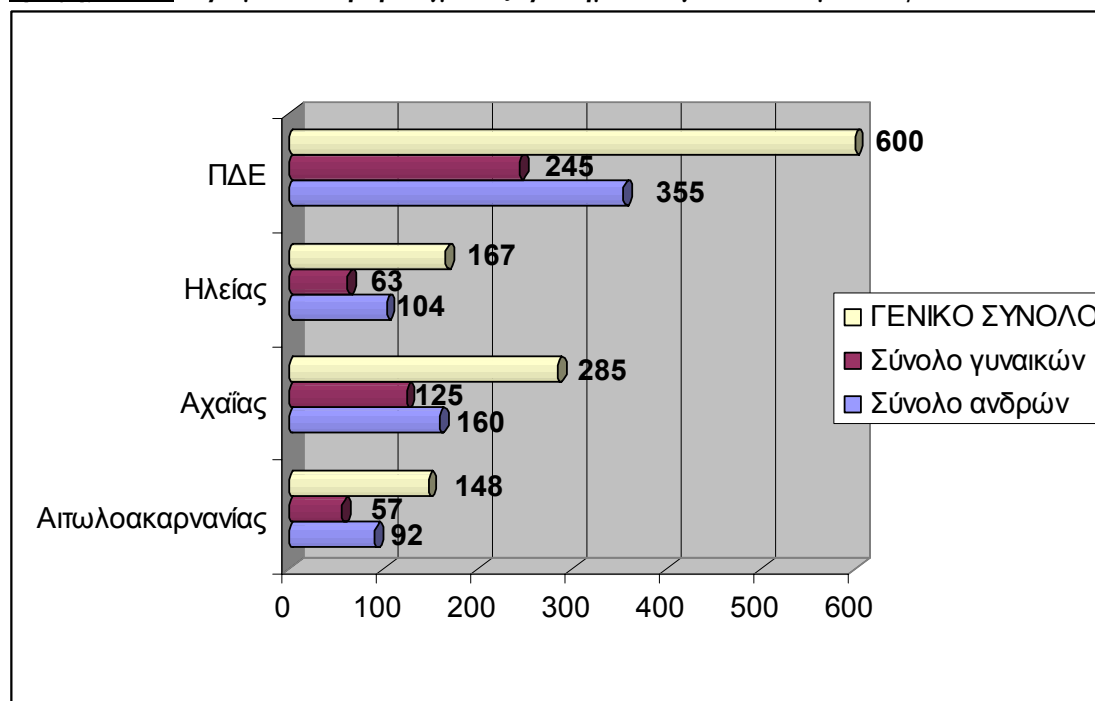
2.2 Δειγματοληψία

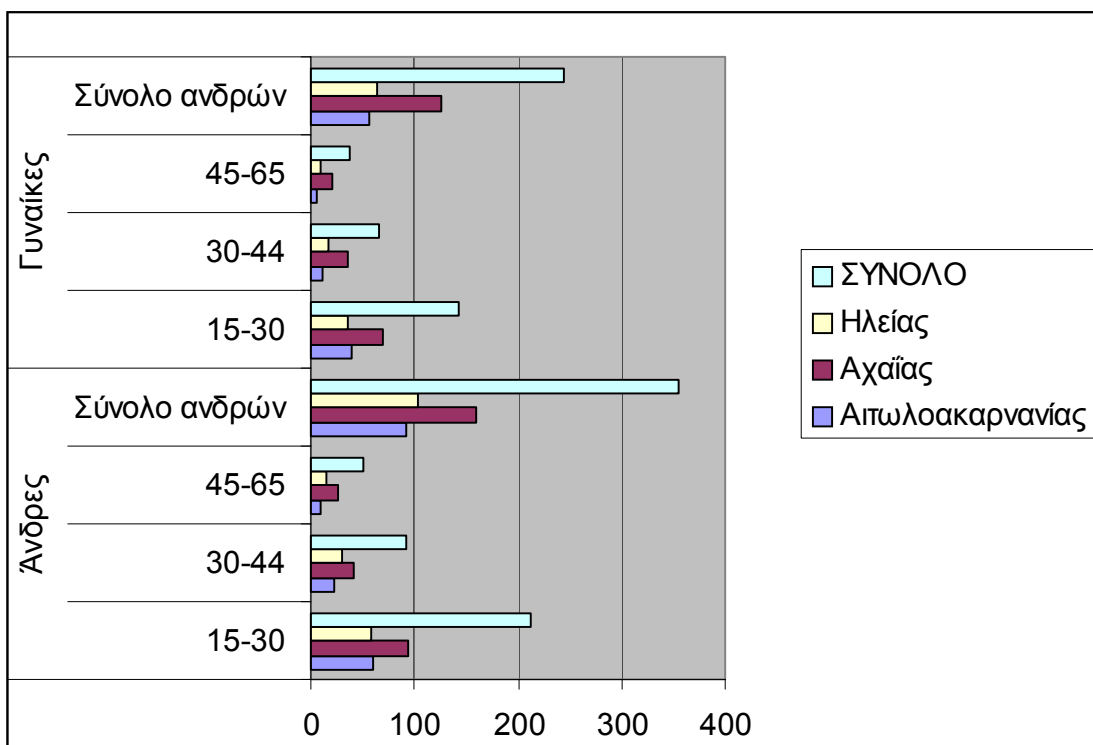
Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε είχε ως στόχο τη συλλογή 600 ερωτηματολογίων για το σύνολο της Περιφέρειας, από τα οποία 148 αντιστοιχούν στο νομό Αιτωλοακαρνανίας, 285 στο νομό Αχαΐας και 167 στο νομό Ηλείας. Στον πίνακα 2.4 μπορούμε να δούμε την κατανομή των ερωτηματολογίων ανά φύλο, ηλικιακή ομάδα, χρόνο ανεργίας, όπως επίσης και την κατανομή ανά νομό. Ως μακροχρόνια άνεργοι ορίζονται εκείνοι που έχουν χρόνο ανεργίας μεγαλύτερο του ενός έτους και θεωρούμε ότι αντιστοιχούν στο 20% του συνόλου των ανέργων. Μπορούμε επίσης να δούμε στο γράφημα 2.2 την % ποσοστιαία κατανομή του δείγματος ανά φύλο και νομό.

Νομός	Ανδρες							Γυναίκες							ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
	15-29		30-44		45-65		Σύνολο ανδρών	15-29		30-44		45-65		Σύνολο γυναικών	
	<1 έτη	>1 έτη	<1 έτη	>1 έτη	<1 έτη	>1 έτη		<1 έτη	>1 έτη	<1 έτη	>1 έτη				
Αιτωλοακαρνανίας	48	12	18	4	7	2	92	31	8	10	2	5	1	57	148
Αχαΐας	74	19	33	8	21	5	160	55	14	28	7	17	4	125	285
Ηλείας	47	12	24	6	12	3	104	28	7	13	3	8	2	63	167
ΣΥΝΟΛΟ	170	43	74	18	40	10	355	114	28	52	13	30	8	245	600

% Μη μακροχρον. Άνεργοι 80%
 % Μακροχρον. Άνεργοι 20%

Πίνακας 2.4: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων έρευνας ανέργων ανά νομό, φύλο, ηλικιακή ομάδα και χρόνο ανεργίας
Γράφημα 2.2: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων ανά νομό και φύλο

Γράφημα 2.3: Στρωματοποίηση δείγματος ερωτηματολογίων ανά νομό φύλο και ηλικιακή ομάδα

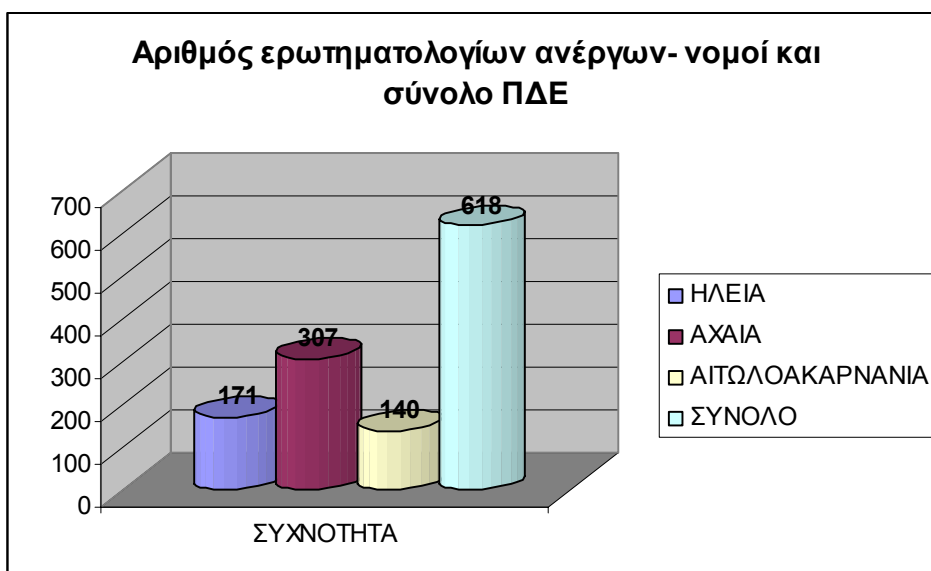
Το ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα) σχεδιάστηκε για τη συμπλήρωσή του κατά τη διάρκεια προσωπικής συνέντευξης με τον άνεργο. Η πλειοψηφία των ερωτήσεων είναι κλειστές, απαιτώντας από τον ερωτώμενο έναν αριθμό, την επιλογή από μια σειρά επιλογών ή την απάντηση με μια κλίμακα διαβάθμισης. Χωρίζεται σε δυο μέρη, από τα οποία το πρώτο περιλαμβάνει τα γενικά χαρακτηριστικά του ανέργου και το δεύτερο την επιχειρηματικότητα στην περιοχή. Την επίβλεψη της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων και τη διαδικασία συλλογής ανέλαβαν οι αναπτυξιακές εταιρείες Τριγωνίδα ΑΕ, Ηλεία και ΝΕΑ, ενώ το Πανεπιστήμιο Πατρών τους παρείχε έναν οδηγό συμπλήρωσης ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή.

Η εισαγωγή των δεδομένων ήταν σχετικά άμεση και πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια των προγραμμάτων EXCEL και SPSS από το Πανεπιστήμιο Πατρών, το οποίο είναι υπεύθυνο και για τη σύνταξη της μελέτης αυτής. Η εισαγωγή έγινε με τη βοήθεια κωδικοποίησης, την οποία μπορεί κανείς να δει στο παράρτημα αυτής της μελέτης. Με τα ίδια προγράμματα πραγματοποιήθηκε και η στατιστική ανάλυση των δεδομένων.

3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΝΕΡΓΟΥ

3.1 Γεωγραφική κατανομή

Συνολικά λάβαμε 618 ερωτηματολόγια αντί 600 που είχαν αρχικά προβλεφθεί. Από τα 618 ερωτηματολόγια που συλλέχθηκαν από τους Νομούς Ηλείας, Αχαΐας και Αιτωλοακαρνανίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ποσοστό 27,7% (171 ερωτηματολόγια) συλλέχθηκαν από το Νομό Ηλείας, 49,7% (307) από το Νομό Αχαΐας και 22,7% (140) από το Ν. Αιτωλοακαρνανίας. Το γράφημα 3.1 παρουσιάζει αυτή την κατανομή.

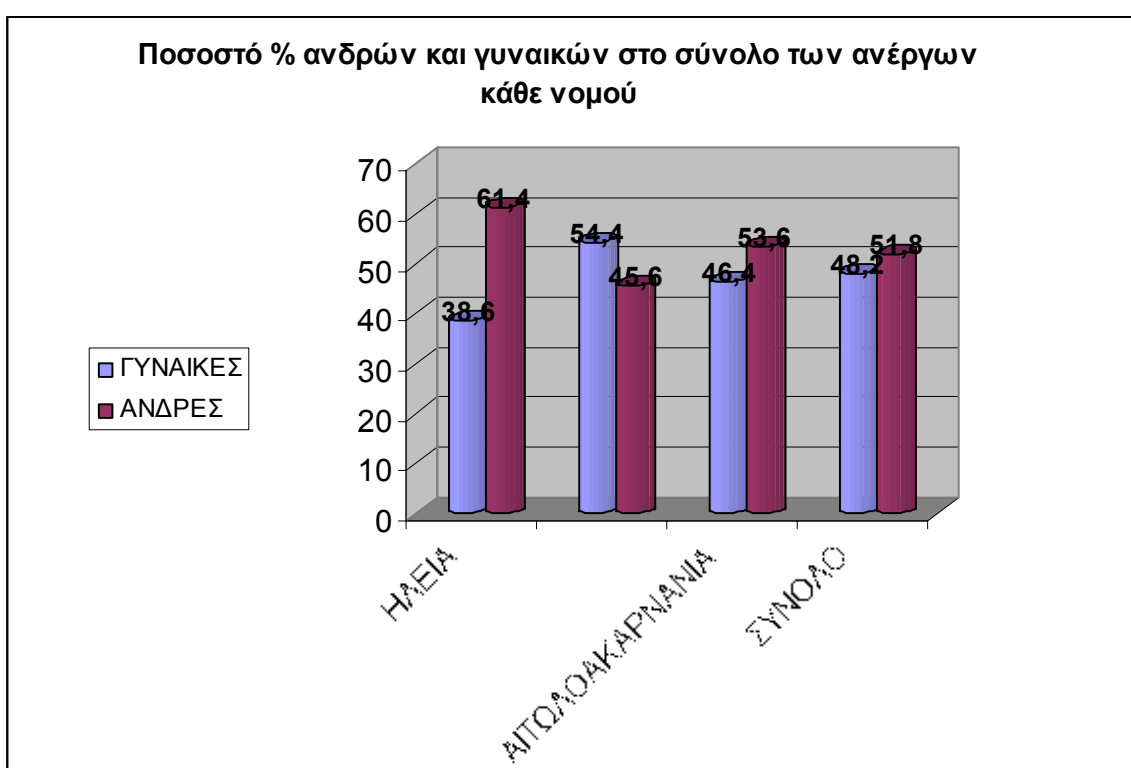
Γράφημα 3.1: Αριθμός ερωτηματολογίων ανά νομό και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ (αρ. ερωτηματολογίων)	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΗΛΕΙΑ	171	27,7
ΑΧΑΙΑ	307	49,7
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	140	22,7
ΣΥΝΟΛΟ	618	100

Πίνακας 3.1: Αριθμός ερωτηματολογίων και ποσοστά % ανά νομό και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

3.2 Φύλο

Από το σύνολο των 618 ερωτηματολογίων για την Περιφέρεια τα 298 (48,2%) αφορούν γυναίκες, ενώ τα 320 (51,8%) άνδρες (βλ. και γράφημα 3.2) . Ανάλογα ποσοστά στο σύνολο του κάθε νομού αντίστοιχα έχουμε: για την Ηλεία 66 γυναικών (38,6%) και 105 ανδρών (61,4%), για την Αχαΐα 167 γυναικών (54,4%) και 140 ανδρών (45,6%), ενώ για την Αιτωλοακαρνανία 65 γυναικών (46,4%) και 75 ανδρών (53,6%). Ο πίνακας 3.2 παρουσιάζει τον αριθμό ερωτηματολογίων ανά φύλο και νομό.

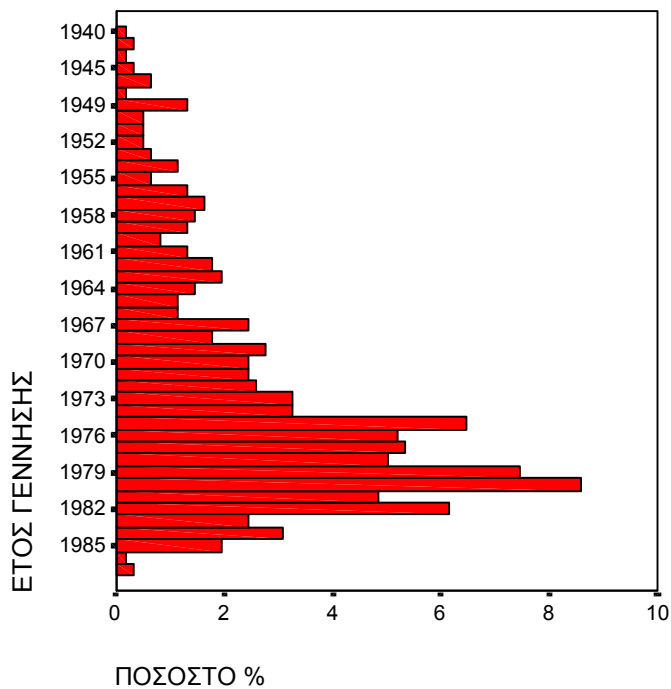
Γράφημα 3.2: Ποσοστό % ερωτηματολογίων ανά φύλο στο σύνολο των ερωτηματολογίων-ΠΔΕ και Αριθμός ερωτηματολογίων ανά φύλο και νομό

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	66	167	65	298
% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	38,6	54,4	46,4	48,2
ΑΝΔΡΕΣ	105	140	75	320
% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	61,4	45,6	53,6	51,8
ΣΥΝΟΛΟ	171	307	140	618
% ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	100	100	100	100

Πίνακας 3.2: Αριθμός ερωτηματολογίων και ποσοστά %- κατανομή κατά φύλο- νομοί και σύνολο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

3.3 Έτος γέννησης

Στον πίνακα 3.3 παρουσιάζονται τα βασικά περιγραφικά στατιστικά μέτρα της κατανομής του έτους γέννησης των ανέργων, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και στους τρεις νομούς. Το μέσο έτος γέννησης για το σύνολο της Περιφέρειας είναι το 1972,73 (δηλαδή ο μέσος άνεργος του δείγματος είναι 32 ετών) , ενώ μεγαλύτερο είναι στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας (1973,63, δηλαδή 31 ετών). Η μεγαλύτερη μεταβλητικότητα εμφανίζεται στους Νομούς Ηλείας και Αχαΐας, ενώ η μικρότερη στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας. Στο γράφημα 3.3 βλέπουμε επίσης την κατανομή των συχνοτήτων των ετών γέννησης.

Γράφημα 3.3: Έτος γέννησης ανέργου και ποσοστό % εμφάνισής του- ΠΔΕ

Στατιστικό	ΠΔΕ	Αιτ/νία	Αχαΐα	Ηλεία
Μέσος	1972.73	1973.63	1972.72	1972.02
Τυπική Απόκλιση	9.536	7.985	9.770	10.245
Συντ. Μεταβλητικότητας	0.004	0.004	0.005	0.005
Διάμεσος	1976.00	1976.00	1976.00	1975.00
Min	1940	1946	1943	1940
Max	1987	1984	1987	1986
Κύρτωση	0.460	0.995	.209	.353
Λοξότητα	-1.075	-1.215	-.995	-1.059
1 ^ο τεταρτημόριο	1968.00	1969.25	1967.00	1967.00
3 ^ο τεταρτημόριο	1980.00	1979.00	1980.00	1980.00

Πίνακας 3.3: Περιγραφικά στατιστικά έτους γέννησης ανέργων

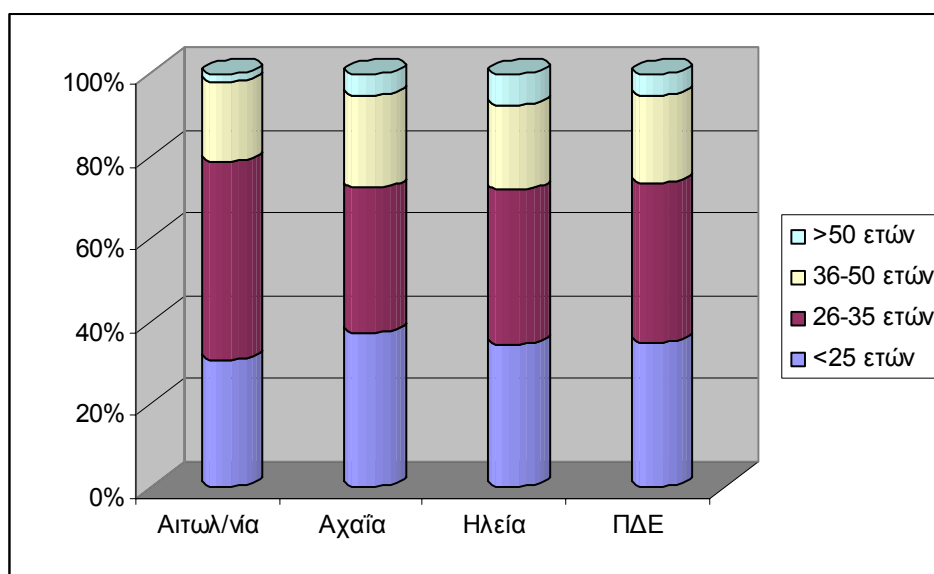
Δημιουργώντας τέσσερις ηλικιακές ομάδες (μικρότεροι των 25 ετών, 26-35, 36-50 και μεγαλύτεροι των 50 ετών) έχουμε τον παρακάτω πίνακα 3.4 και διάγραμμα 3.4, τα οποία παρουσιάζουν την κατανομή ανά νομό και ηλικιακή ομάδα. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων στους νομούς αλλά και στο σύνολο της Περιφέρειας ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 26-35, με εξαίρεση την Αχαΐα, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στην ηλικιακή ομάδα «<25 ετών». Ο Νομός Ηλείας παρουσιάζει δε το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων μεγαλύτερων των 50 ετών (7,6%), ενώ η Αχαΐα το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων (37,1% για τους ανέργους κάτω των 25 ετών).

Αν επίσης μελετηθεί το φύλο σε σχέση με τις ηλικιακές ομάδες παρατηρούμε μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων αντρών από ότι γυναικών σε όλες τις ηλικιακές ομάδες εκτός από την ομάδα 36-50 ετών, όπου οι άνεργες γυναίκες είναι περισσότερες. Επίσης και στα δυο φύλα οι ηλικίες 26-35 και <25 παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά. Αναλυτικά φαίνονται όσα σχολιάστηκαν στον πίνακα 3.5 και στο γράφημα 3.5

Νομός	Τάξεις Χρονολογιών γέννησης*				
	≥ 1979	$1969 < X < 1978$	$1954 < X < 1968$	< 1953	Σύνολο
	<25 ετών	26-35 ετών	36-50 ετών	>50 ετών	
Αιτωλ/νία	43	67	27	3	140
	30.7%	47.9%	19.3%	2.1%	(100%)
Αχαΐα	114	108	69	16	307
	37.1%	35.2%	22.5%	5.2%	(100%)
Ηλεία	59	64	35	13	171
	34.5%	37.4%	20.5%	7.6%	(100%)
ΠΔΕ	216	239	131	32	618
	35.0%	38.7%	21.2%	5.2%	(100%)

*Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας στο σύνολο των ανέργων στο Νομό.

Πίνακας 3.4: Κατανομή ηλικίας ανέργων ανά Νομό*

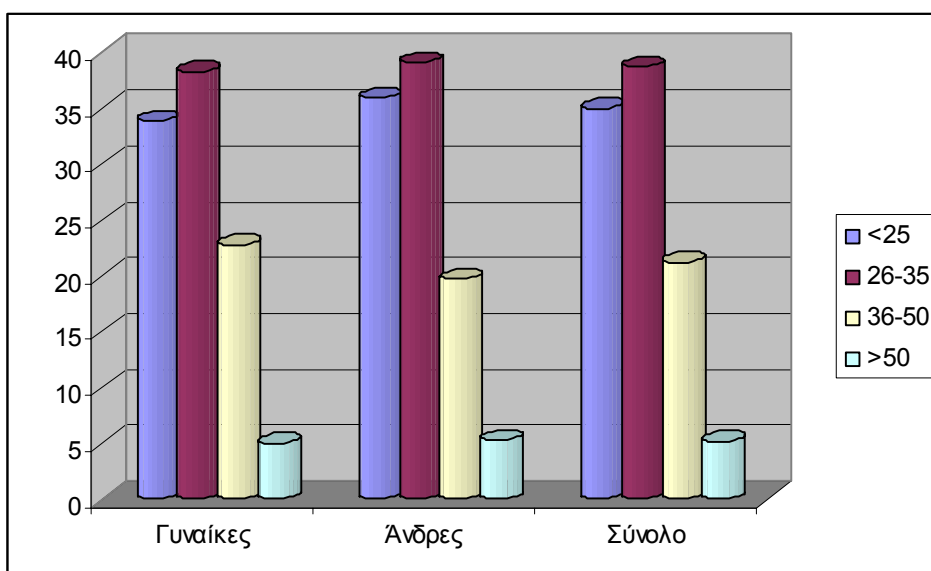

Γράφημα 3.4: Ποσοστά συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Νομό.

Φύλο	Τάξεις Ηλικίας				Σύνολο
	<25	26-35	36-50	>50	
Γυναίκες	101 33.9%	114 38.3%	68 22.8%	15 5.0%	298 100.0%
Άνδρες	115 35.9%	125 39.1%	63 19.7%	17 5.3%	320 100.0%
Σύνολο	216 35.0%	239 38.7%	131 21.2%	32 5.2%	618 100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά της αντίστοιχης ηλικιακής ομάδας στο σύνολο των ανέργων ανά φύλο.

Πίνακας 3.5: Κατανομή ηλικίας ανέργων ανά Φύλο* - σύνολο ΠΔΕ

Γράφημα 3.5: Ποσοστά % συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Φύλο- σύνολο ΠΔΕ

3.4 Οικογενειακή κατάσταση

Παρατηρώντας το γράφημα 3.6 βλέπουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ανέργων είναι ελεύθεροι. Οι ελεύθεροι καταλαμβάνουν ποσοστό 65% του συνόλου των ανέργων, ενώ αντίστοιχα οι παντρεμένοι 32,1% και οι διαζευγμένοι 2,9%. Υψηλότερο ποσοστό εμφανίζουν οι παντρεμένοι στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας (33,1%), οι ελεύθεροι εμφανίζουν υψηλότερο ποσοστό στο Νομό Ηλείας (65,5%), ενώ οι διαζευγμένοι στο Νομό Αχαΐας (4%). Αν μελετήσουμε την οικογενειακή κατάσταση σε σχέση με το φύλο, έχουμε για το σύνολο της ΠΔΕ τα αποτελέσματα του πίνακα 3.7. Παρατηρούμε ότι αρκετά μικρότερο ποσοστό παντρεμένων ανδρών (25,3%) σε σχέση με το αντίστοιχο των γυναικών (39,2%) είναι άνεργοι, ενώ σημαντικά περισσότεροι είναι οι ελεύθεροι άντρες (73,7%). Το γράφημα 3.7 παρουσιάζει την οικογενειακή κατάσταση των ανέργων στην Περιφέρεια και τους Νομούς.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΟΣ	56	94	45	195
	32.7%	31.2%	33.1%	32.1%
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ	112	195	88	395
	65.5%	64.8%	64.7%	65.0%
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ	3	12	3	18
	1.8%	4.0%	2.2%	3.0%
ΣΥΝΟΛΟ	171	301	136	608
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

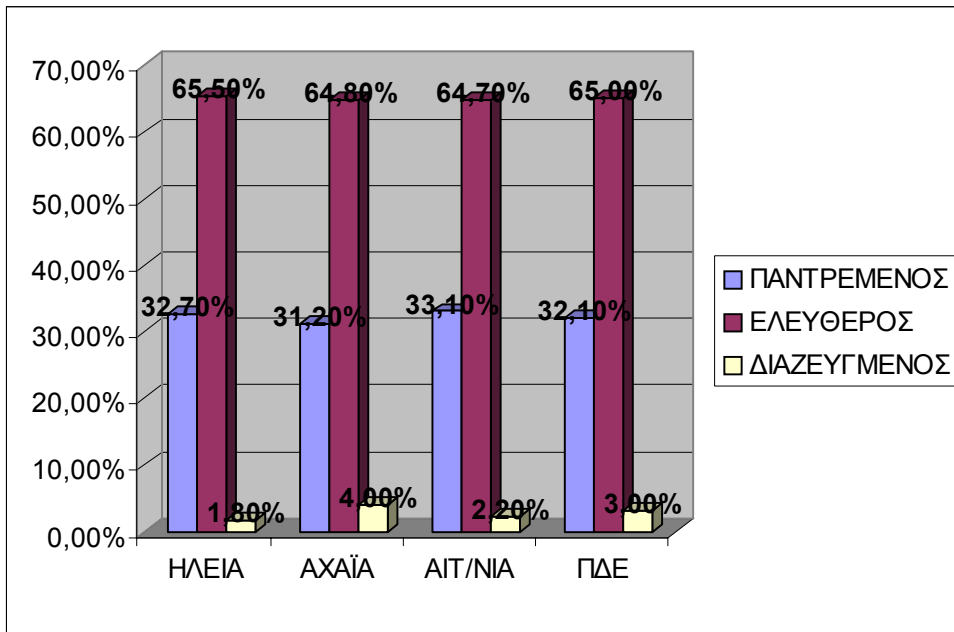
* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά της αντίστοιχης οικογενειακής κατάστασης στο σύνολο των ανέργων ανά νομό.

Πίνακας 3.6: Κατανομή οικογενειακής κατάστασης ανέργων ανά Νομό*

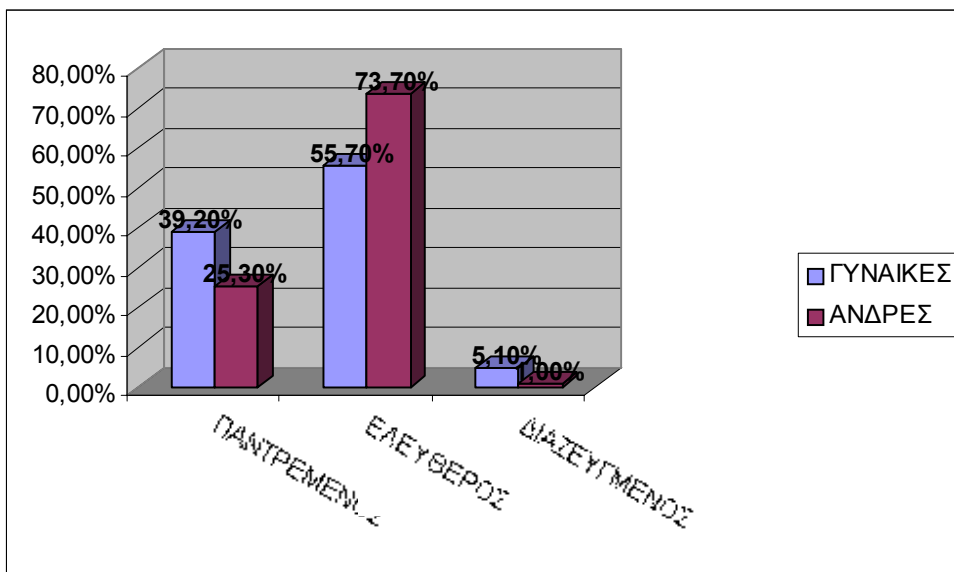
	ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΟΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ	ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	116	165	15	296
	39.2%	55.7%	5.1%	100.0%
ΑΝΔΡΕΣ	79	230	3	312
	25.3%	73.7%	1.0%	100.0%
ΣΥΝΟΛΟ	195	395	18	608
	32.1%	65.0%	3.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά της αντίστοιχης οικογενειακής κατάστασης στο σύνολο των ανέργων ανά φύλο.

Πίνακας 3.7: Κατανομή οικογενειακής κατάστασης ανέργων ανά Φύλο*

Γράφημα 3.6: Οικογενειακή κατάσταση- ΠΔΕ και νομοί

Γράφημα 3.7: Οικογενειακή κατάσταση ανά φύλο- ΠΔΕ

Παράλληλα 69,5% δεν έχουν παιδιά (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Αχαΐα με 70,4%), 8,4% έχουν ένα παιδί (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Αχαΐα με 9,5%), 14,3% δυο (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Αιτωλοακαρνανία με 16,7%), 4,9% τρία (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Αιτωλοακαρνανία με 6,1%), 2,2% τέσσερα (το υψηλότερο

ποσοστό εμφανίζει η Αιτωλοακαρνανία με 3%), 0,5% πέντε (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Αχαΐα με 0,7%) και 0,2% εννιά παιδιά (το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζει η Ηλεία με 0,6%)- (βλ. γράφημα 3.8).

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΝΕΝΑ	117	207	88	412
	70.1%	70.4%	66.7%	69.5%
1	12	28	10	50
	7.2%	9.5%	7.6%	8.4%
2	24	39	22	85
	14.4%	13.3%	16.7%	14.3%
3	9	12	8	29
	5.4%	4.1%	6.1%	4.9%
4	3	6	4	13
	1.8%	2.0%	3.0%	2.2%
5	1	2	0	3
	0.6%	0.7%	0.0%	0.5%
9	1	0	0	1
	0.6%	0.0%	0.0%	0.2%
ΣΥΝΟΛΟ	167	294	132	593
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

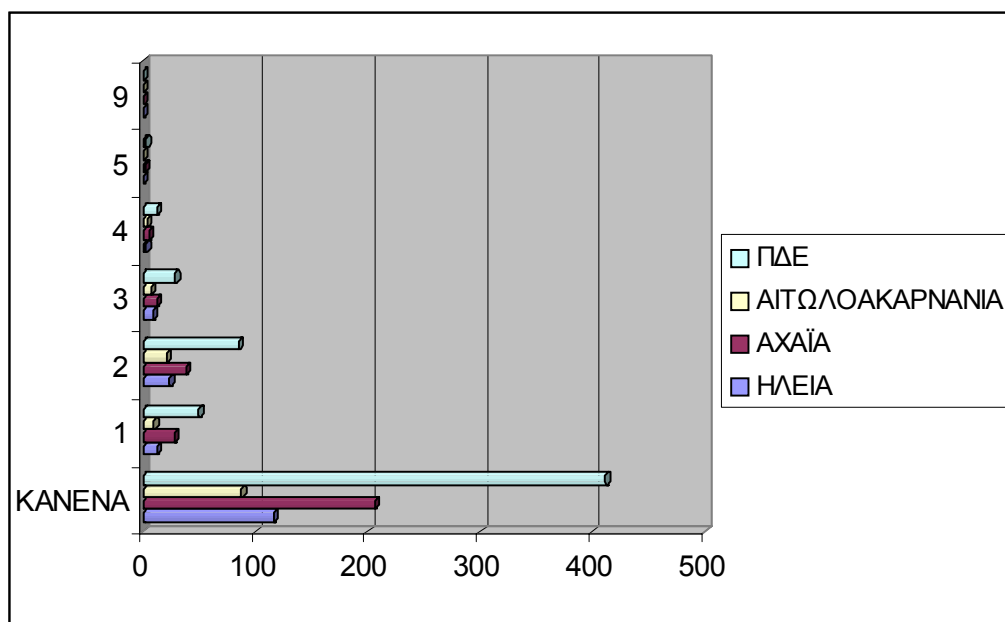
* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά του αντίστοιχου αριθμού παιδιών στο σύνολο των ανέργων ανά νομό.

Πίνακας 3.8: Κατανομή αριθμού παιδιών ανέργων ανά Νομό*

	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΝΕΝΑ	179	233	412
	61.3%	77.4%	69.5%
1	33	17	50
	11.3%	5.6%	8.4%
2	55	30	85
	18.8%	10.0%	14.3%
3	17	12	29
	5.8%	4.0%	4.9%
4	6	7	13
	2.1%	2.3%	2.2%
5	1	2	3
	0.3%	0.7%	0.5%
9	1	0	1
	0.3%	0.0%	0.2%
ΣΥΝΟΛΟ	292	301	593
	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά του αντίστοιχου αριθμού παιδιών στο σύνολο των ανέργων ανά φύλο.

Πίνακας 3.9: Κατανομή αριθμού παιδιών ανέργων ανά Φύλο*

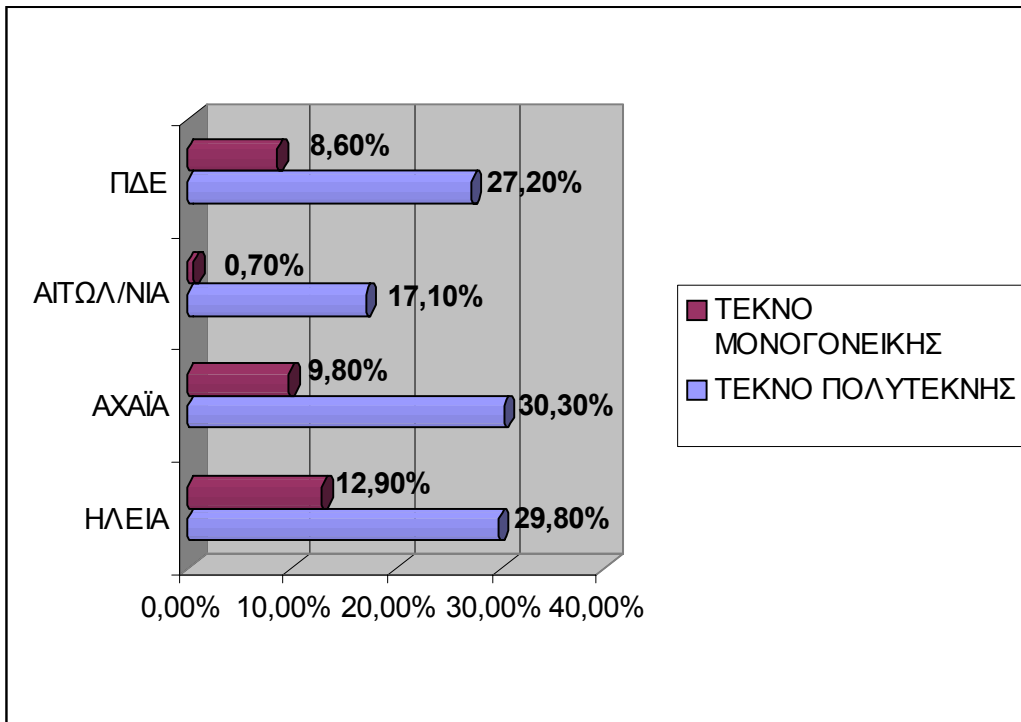
Γράφημα 3.8: Αριθμός παιδιών- ΠΔΕ και νομοί- συχνότητα

Τέλος, 27,2% των ερωτώμενων στο σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι τέκνα πολύτεκνης οικογένειας (τα ποσοστά για κάθε νομό είναι για την Ηλεία 29,8%, για την Αχαΐα 30,3% και την Αιτωλοακαρνανία 17,1%), ενώ 8,6% είναι τέκνα μονογονεϊκής οικογένειας (τα αντίστοιχα ποσοστά για κάθε νομό είναι για την Ηλεία 12,9%, για την Αχαΐα 9,8% και την Αιτωλοακαρνανία 0,7%) (βλ. γράφημα 3.10).

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΤΕΚΝΟ ΠΟΛΥΤΕΚΝΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	51	93	24	168
	29.8%	30.3%	17.1%	27.2%
ΤΕΚΝΟ ΜΟΝΟΓΟΝΕΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	22	30	1	53
	12.9%	9.8%	0.7%	8.6%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται.

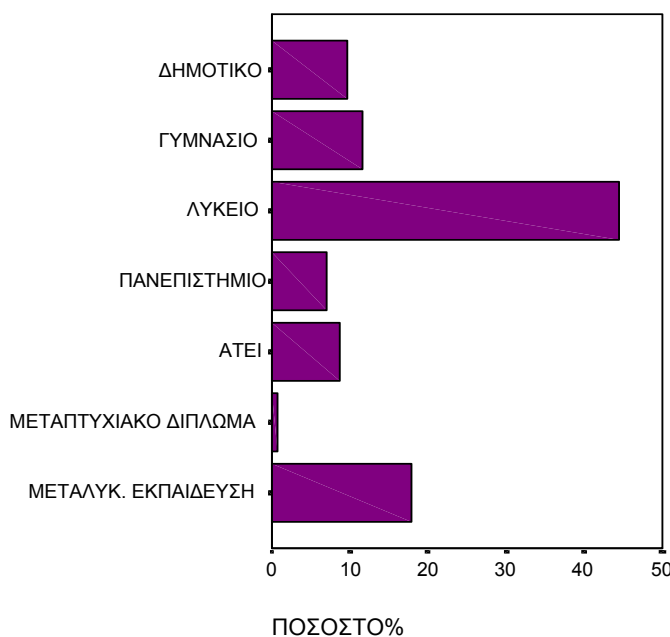
Πίνακας 3.10: Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας και Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας- Κατανομή ανά νομό*

Γράφημα 3.9: Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας και Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας – ΠΔΕ και νομοί- ποσοστά %

3.5 Εκπαίδευση

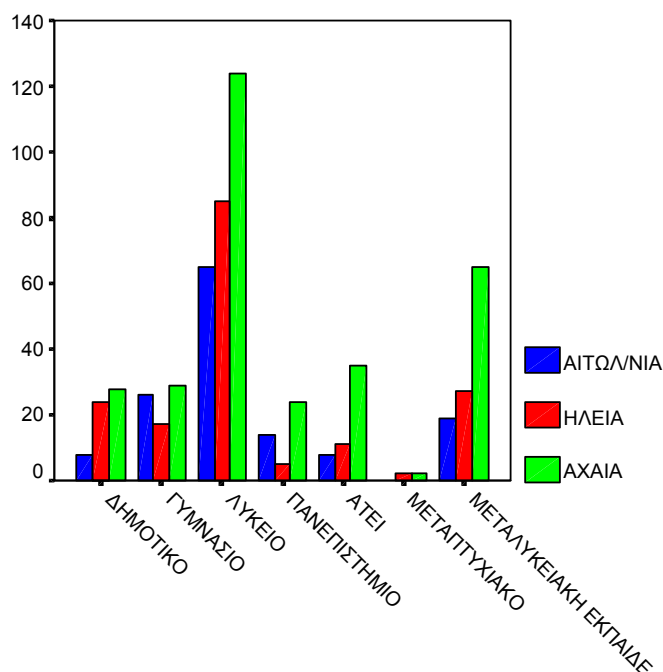
Στο σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρώσει η πλειοψηφία των ανέργων είναι η δευτεροβάθμια με ποσοστό 44,3% των ερωτώμενων να έχουν τελειώσει το Λύκειο. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το Δημοτικό είναι 9,7%, για το Γυμνάσιο 11,7%, το Πανεπιστήμιο 7%, τα ΑΤΕΙ 8,7%, το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Σπουδών 0,6% και τη Μεταλυκειακή εκπαίδευση 18% (βλ και αντίστοιχο γράφημα 3.11).

Γράφημα 3.10: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- ΠΔΕ- ποσοστά %

Το γράφημα 3.12 παρουσιάζει αναλυτικά τον αριθμό των ερωτώμενων ανά νομό και σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης, ενώ τα ποσοστά παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 3.11. Με βάση αυτό τον πίνακα η πλειοψηφία των ανέργων που ερωτήθηκαν έχει τελειώσει το Λύκειο (Ηλεία 49,7%, Αχαΐα 40,4%, Αιτωλοακαρνανία 46,4%, στο σύνολο του κάθε νομού αντίστοιχα). Παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι άνεργοι που έχουν τελειώσει μόνο το δημοτικό βρίσκονται στην Ηλεία (14% έναντι 9,1% στην Αχαΐα και 5,7% στην Αιτωλοακαρνανία), ενώ οι περισσότεροι άνεργοι με Πανεπιστημιακές σπουδές βρίσκονται στην Αιτωλοακαρνανία (10% έναντι 7,8% Αχαΐα και 2,9% Αιτωλοακαρνανία). Το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων με

μεταλκευακή εκπαίδευση βρίσκεται στην Αχαΐα (21,2%), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ηλεία είναι 15,8% και στην Αιτωλοακαρνανία 13,6%.

Γράφημα 3.11: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Νομοί ΠΔΕ- αριθμός ερωτώμενων

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	24	28	8	60
	14.0%	9.1%	5.7%	9.7%
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	17	29	26	72
	9.9%	9.4%	18.6%	11.7%
ΛΥΚΕΙΟ	85	124	65	274
	49.7%	40.4%	46.4%	44.3%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5	24	14	43
	2.9%	7.8%	10.0%	7.0%
ΑΤΕΙ	11	35	8	54
	6.4%	11.4%	5.7%	8.7%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	2	2	0	4
	1.2%	.7%	.0%	.6%
ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	27	65	19	111
	15.8%	21.2%	13.6%	18.0%
ΣΥΝΟΛΟ	171	307	140	618
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πίνακας 3.11: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Νομοί ΠΔΕ- αριθμός ερωτώμενων και ποσοστά %

Σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί και το φύλο έχουμε τον πίνακα 3.12 στον οποίο δεν παρατηρούμε σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.

	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	27	33	60
	9,1%	10,3%	9,7%
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	25	47	72
	8,4%	14,7%	11,7%
ΛΥΚΕΙΟ	135	139	274
	45,3%	43,4%	44,3%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	22	21	43
	7,4%	6,6%	7,0%
ΑΤΕΙ	28	26	54
	9,4%	8,1%	8,7%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	1	3	4
	0,3%	0,9%	0,6%
ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	60	51	111
	20,1%	15,9%	18,0%
ΣΥΝΟΛΟ	298	320	618
	100,0%	100,0%	100,0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται.

Πίνακας 3.12: Υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί- Φύλο- αριθμός ερωτώμενων και ποσοστά %

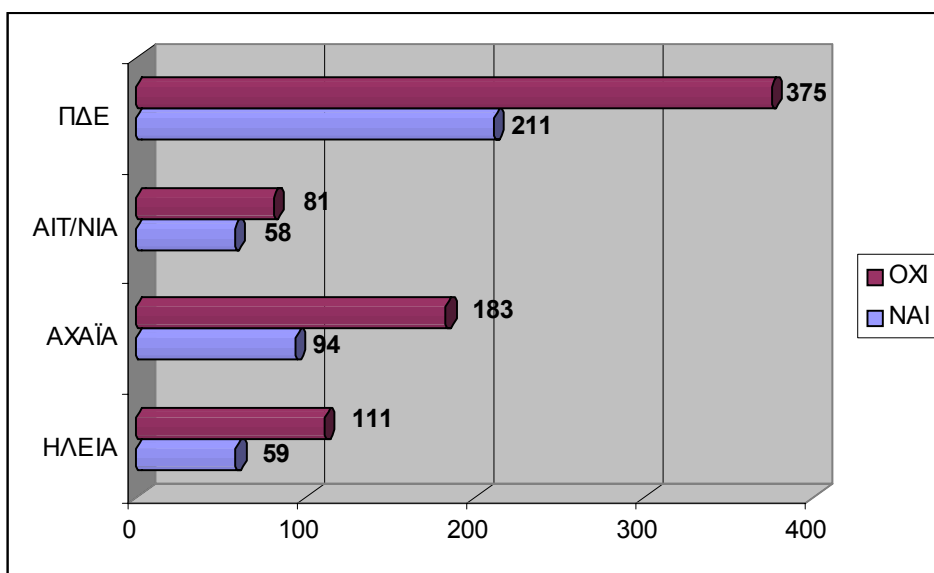
3.6 Κατάρτιση

Στην ερώτηση σχετικά με το αν έχει παρακολουθήσει ο άνεργος σεμινάρια κατάρτισης ένα ποσοστό 5,2% των ερωτώμενων δεν έδωσε απάντηση. Από τα ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν ποσοστό 36% απαντά πως έχει παρακολουθήσει σεμινάριο κατάρτισης (σε επίπεδο νομού η απάντηση «ναι» είχε τα εξής ποσοστά: Ηλεία 34,7%, Αχαΐα 33,9% και Αιτωλοακαρνανία 41,7%) ενώ 64% πως όχι.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΝΑΙ	59	94	58	211
	34.7%	33.9%	41.7%	36.0%
ΟΧΙ	111	183	81	375
	65.3%	66.1%	58.3%	64.0%
ΣΥΝΟΛΟ	170	277	139	586
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται.

Πίνακας 3.13: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- ΠΔΕ και νομοί*

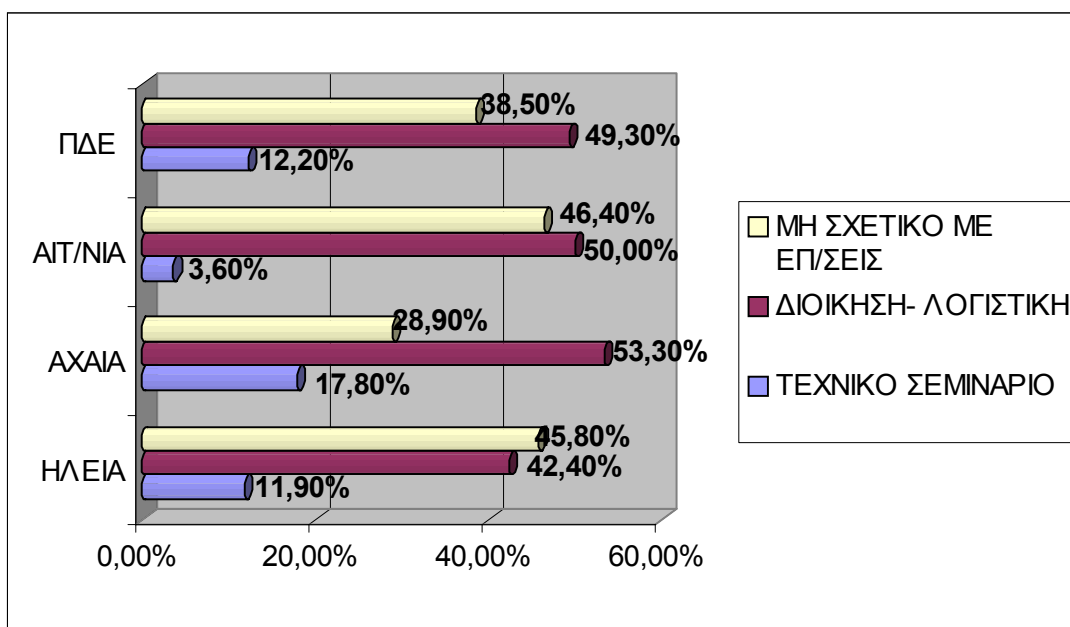
Γράφημα 3.12: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- ΠΔΕ - συχνότητα

Στην ερώτηση «Αν ναι, τότε διευκρινίστε» 66,8% των ερωτώμενων δεν έδωσαν απάντηση. Από εκείνους που απάντησαν 12,2% έχει παρακολουθήσει τεχνικό σεμινάριο και εξειδικευμένο στην παραγωγή των επιχειρήσεων, 49,3% παρακολούθησε σεμινάριο σχετικό με επιχειρήσεις (μάνατζμεντ, λογιστική κλπ.) και 38,5% παρακολούθησε σεμινάριο, το οποίο δε σχετίζεται άμεσα με τη λειτουργία των επιχειρήσεων. Τα αντίστοιχα ποσοστά ανά νομό είναι για την Ηλεία 11,9%, 42,4% και 45,8%, για την Αχαΐα 17,8%, 53,3% και 28,9%, ενώ για την Αιτωλοακαρνανία 3,6%, 50% και 46,4%.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΙΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ	7	16	2	25
	11.9%	17.8%	3.6%	12.2%
ΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	25	48	28	101
	42.4%	53.3%	50.0%	49.3%
ΜΗ ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ ΕΠ/ΣΕΙΣ	27	26	26	79
	45.8%	28.9%	46.4%	38.5%
ΣΥΝΟΛΟ	59	90	56	205
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται

Πίνακας 3.14: Αν ναι διευκρινίστε το είδος του σεμιναρίου - ΠΔΕ και νομοί*

Γράφημα 3.13: Αν ναι διευκρινίστε το είδος του σεμιναρίου- ΠΔΕ και νομοί- ποσοστό %

Ο πίνακας 3.15 παρουσιάζει το επίπεδο εκπαίδευσης, εξετάζοντας αν ο άνεργος έχει παρακολουθήσει ή όχι σεμινάριο κατάρτισης, ενώ στον πίνακα 3.16 εξετάζεται η κατάρτιση ανά φύλο. Εκεί παρατηρούμε ότι πολύ περισσότερες γυναίκες από ότι άνδρες έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	4	49	53
	1,9%	13,1%	9,0%
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	12	56	68
	5,7%	14,9%	11,6%
ΛΥΚΕΙΟ	116	145	261
	55,0%	38,7%	44,5%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	15	28	43
	7,1%	7,5%	7,3%
ΑΤΕΙ	21	31	52
	10,0%	8,3%	8,9%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	0	4	4
	0,0%	1,1%	0,7%
ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	43	62	105
	20,4%	16,5%	17,9%
ΣΥΝΟΛΟ	211	375	586
	100,0%	100,0%	100,0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται

Πίνακας 3.15: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- Επίπεδο εκπαίδευσης – συχνότητα και ποσοστό %*

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	130	154	284
	61,6%	41,1%	48,5%
ΑΝΔΡΕΣ	81	221	302
	38,4%	58,9%	51,5%
ΣΥΝΟΛΟ	211	375	586
	100,0%	100,0%	100,0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά στο σύνολο των ανέργων ανά μεταβλητή που εξετάζεται

Πίνακας 3.16: Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης;- Φύλο*

3.7 Τομέας της προηγούμενης απασχόλησης

Οι τομείς της προηγούμενης απασχόλησης χωρίστηκαν στις εξής κατηγορίες (οι 12 πρώτες είναι κατηγορίες NACE):

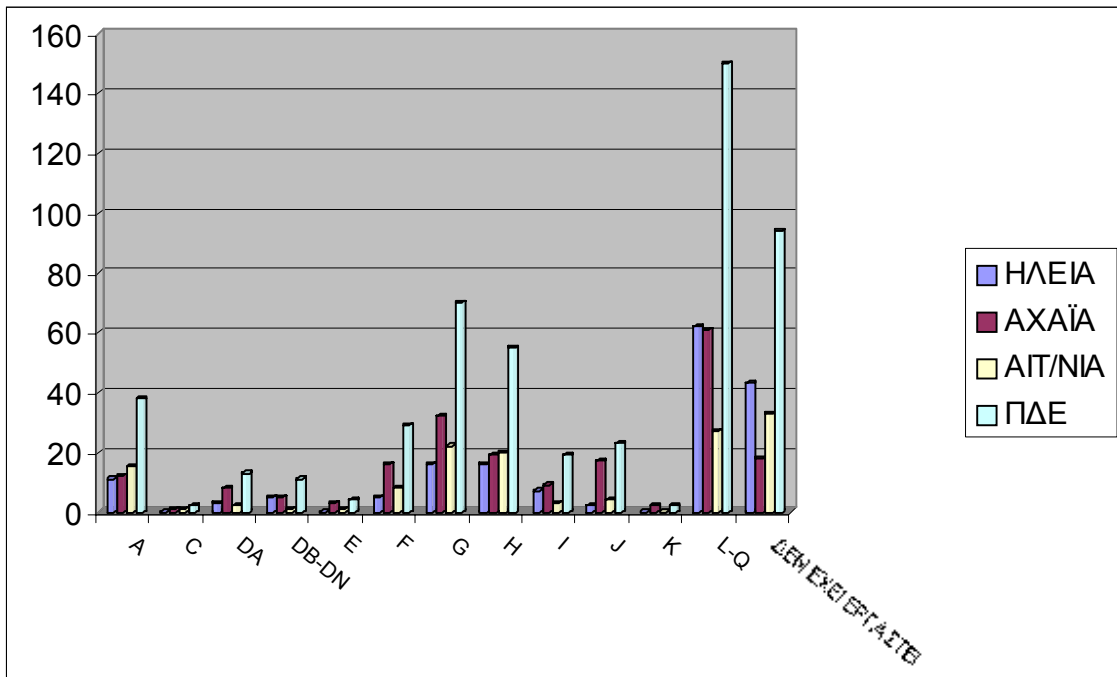
- A= Γεωργία, Κυνήγι και Δασοκομία
- C= Εξόρυξη/ ορυχείο και λατομείο
- DA= Παραγωγή τροφίμων, ροφημάτων/ ποτών και καπνού
- DB-DN= Άλλοι τομείς παραγωγής
- E= Παροχή ηλεκτρισμού, αερίου/ βενζίνης και νερού
- F= Κατασκευές
- G= Χονδρικό Εμπόριο και λιανική πώληση
- H= Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εστιατόρια
- I= Μεταφορές, αποθηκεύσεις και μέσα επικοινωνίας
- J= Οικονομικά μέσα/ υπηρεσία
- K= Υπηρεσία διαχείρισης ακίν. περιουσίας, ενοικίασης και εμπορίου
- L-Q= Άλλες υπηρεσίες
- Δεν εργάστηκε ποτέ.

Στον πίνακα 3.17 και το γράφημα 3.15 παρουσιάζεται η κατανομή ανά τομέα απασχόλησης και νομό. Παρατηρούμε ότι σε επίπεδο Περιφέρειας η πλειοψηφία των ανέργων είχε ως προηγούμενο τομέα απασχόλησης την κατηγορία «L-Q= Άλλες υπηρεσίες» (ποσοστό 29,4%), ποσοστό το οποίο υπερβαίνει σημαντικά η Ηλεία με 36,5%, η κατηγορία «δεν εργάστηκε ποτέ» (ποσοστό 18,4%) με σημαντικά υψηλότερο ποσοστό στην Ηλεία (25,3%) και «G= Χονδρικό Εμπόριο και λιανική πώληση» (13,7%), ποσοστό που υπερβαίνει η Αιτωλοακαρνανία με 16,1%.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
A	11	12	15	38
	6.5%	5.9%	10.9%	7.5%
C	0	1	1	2
	0.0%	0.5%	0.7%	0.4%
DA	3	8	2	13
	1.8%	3.9%	1.5%	2.5%
DB-DN	5	5	1	11
	2.9%	2.5%	0.7%	2.2%
E	0	3	1	4
	0.0%	1.5%	0.7%	0.8%
F	5	16	8	29
	2.9%	7.9%	5.8%	5.7%
G	16	32	22	70
	9.4%	15.8%	16.1%	13.7%
H	16	19	20	55
	9.4%	9.4%	14.6%	10.8%
I	7	9	3	19
	4.1%	4.4%	2.2%	3.7%
J	2	17	4	23
	1.2%	8.4%	2.9%	4.5%
K	0	2	0	2
	0.0%	1.0%	0.0%	0.4%
L-Q	62	61	27	150
	36.5%	30.0%	19.7%	29.4%
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΡΓΑΣΤΕΙ	43	18	33	94
	25.3%	8.9%	24.1%	18.4%
ΣΥΝΟΛΟ	170	203	137	510
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά τομέα στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 3.17: Τελευταίος τομέας απασχόλησης- ΠΔΕ και νομοί*

Γράφημα 3.14: Κύριος τομέας τελευταίας απασχόλησης- ΠΔΕ - ποσοστό %

Ο πίνακας 3.18 παρουσιάζει τον προηγούμενο τομέα απασχόλησης και την κατανομή του ανά ηλικιακή ομάδα. Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των ανέργων κάτω των 25 ετών δεν έχει εργαστεί ποτέ (ποσοστό 33,1%), ποσοστό που είναι σημαντικό και για την ηλικιακή ομάδα 26-35 (14,1%). Στην ηλικιακή ομάδα 26-35, όπως και στην 36-50, η πλειοψηφία των ανέργων έχει απασχοληθεί στον τομέα «L-Q=άλλες υπηρεσίες» (28,6% και 30,7% αντίστοιχα) και «G= Χονδρικό Εμπόριο και λιανική πώληση» (17,6% και 15,8% αντίστοιχα). Στην ομάδα >50 κυριαρχεί ο τομέας «L-Q=άλλες υπηρεσίες» (46,4%) και «H= Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εστιατόρια» (25%).

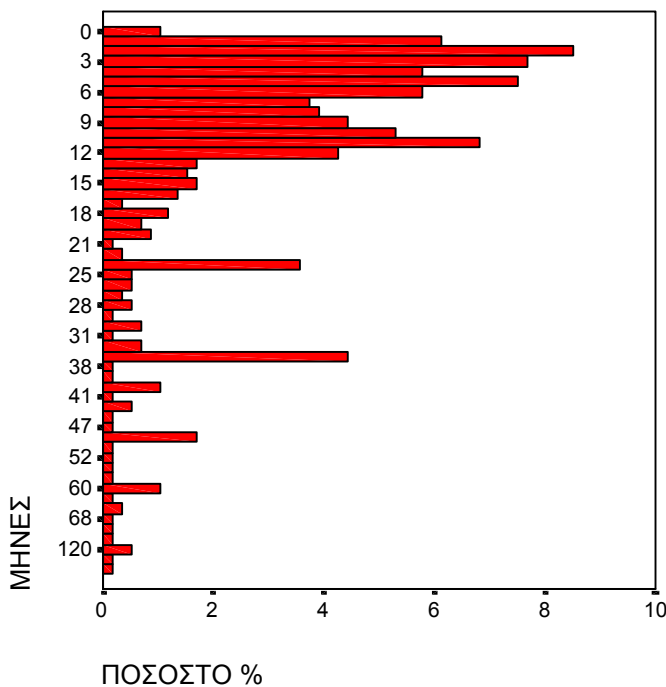
	<25 ΕΤΩΝ	26-35	36-50	>50 ΕΤΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
A	12	17	8	1	38
	7.1%	8.5%	7.0%	3.6%	7.5%
C	1	0	1	0	2
	0.6%	0.0%	0.9%	0.0%	0.4%
DA	4	4	4	1	13
	2.4%	2.0%	3.5%	3.6%	2.5%
DB-DN	1	4	4	2	11
	0.6%	2.0%	3.5%	7.1%	2.2%
E	2	1	1	0	4
	1.2%	0.5%	0.9%	0.0%	0.8%
F	9	10	10	0	29
	5.3%	5.0%	8.8%	0.0%	5.7%
G	15	35	18	2	70
	8.9%	17.6%	15.8%	7.1%	13.7%
H	13	19	16	7	55
	7.7%	9.5%	14.0%	25.0%	10.8%
I	6	7	5	1	19
	3.6%	3.5%	4.4%	3.6%	3.7%
J	5	16	2	0	23
	3.0%	8.0%	1.8%	0.0%	4.5%
K	0	1	1	0	2
	0.0%	0.5%	0.9%	0.0%	0.4%
L-Q	45	57	35	13	150
	26.6%	28.6%	30.7%	46.4%	29.4%
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΡΓΑΣΤΕΙ	56	28	9	1	94
	33.1%	14.1%	7.9%	3.6%	18.4%
ΣΥΝΟΛΟ	169	199	114	28	510
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά τομέα στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 3.18: Τελευταίος τομέας απασχόλησης ανά ηλικιακή ομάδα*

3.8 Διάρκεια ανεργίας

Στον πίνακα 3.19 παρουσιάζονται τα βασικά περιγραφικά στατιστικά μέτρα της κατανομής της διάρκειας ανεργίας σε μήνες, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και στους τρεις νομούς. Η μέση διάρκεια ανεργίας για το σύνολο της Περιφέρειας είναι 14,16 μήνες, ενώ μεγαλύτερη είναι στο Νομό Αχαΐας (16,94 μήνες). Η μεγαλύτερη μεταβλητικότητα εμφανίζεται στους Νομούς Ηλείας και Αχαΐας, ενώ η μικρότερη στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας. Στο γράφημα 3.16 βλέπουμε επίσης την κατανομή των συχνοτήτων της διάρκειας ανεργίας.

Γράφημα 3.15: Διάρκεια ανεργίας σε μήνες- κατανομή συχνοτήτων- ΠΔΕ

Στατιστικό	ΠΔΕ	Αιτ/νία	Αχαΐα	Ηλεία
Μέσος	14.16	13.75	16.94	9.97
Τυπική Απόκλιση	20.317	10.511	26.188	13.636
Συντ. Μεταβλητικότητας	1.435	0.764	1.546	1.368
Διάμεσος	8.00	11.00	8.00	5.00
Min	0	1	0	1
Max	257	48	252	120
Κύρτωση	47.978	1.052	33.243	25.611
Λοξότητα	5.466	1.364	4.788	4.100
1 ^ο τεταρτημόριο	4.00	7.00	4.00	3.00
3 ^ο τεταρτημόριο	15.00	16.00	18.25	11.00

Πίνακας 3.19: Περιγραφικά στατιστικά διάρκειας ανεργίας σε μήνες

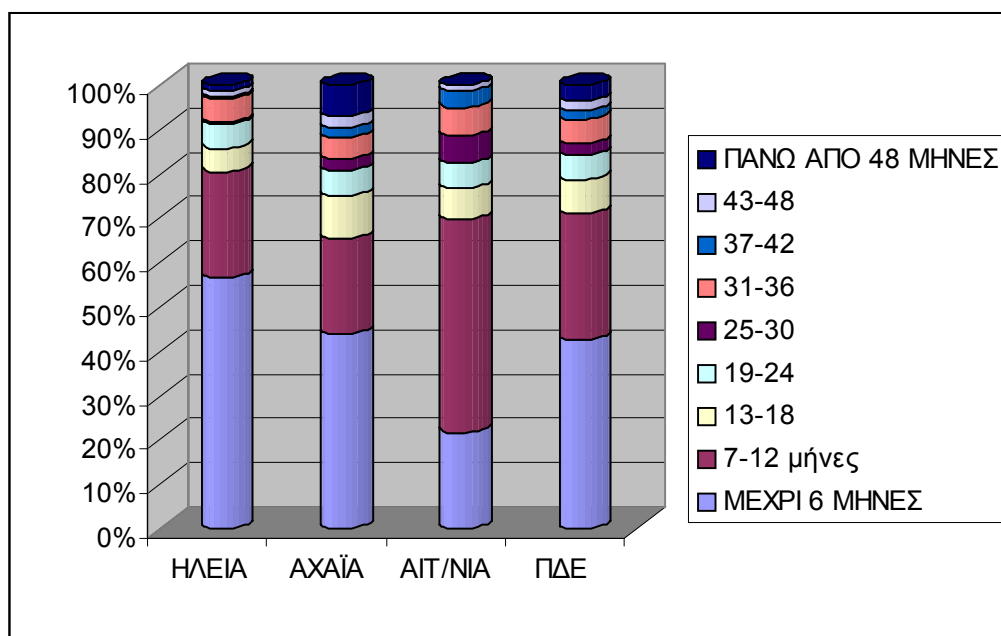
Δημιουργώντας εννέα ομάδες (κάτω από 6 μήνες ανεργίας, 7-12, 13-18, 19-24, 25-30, 31-36, 37-42, 43-48 και άνω των 49) έχουμε τον παρακάτω πίνακα 3.20 και διάγραμμα 3.17, τα οποία παρουσιάζουν την κατανομή ανά νομό και ομάδα μηνών ανεργίας. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων στους νομούς αλλά και στο σύνολο της Περιφέρειας ανήκει στην ομάδα «ως 6 μήνες ανεργίας» με εξαίρεση την Αιτωλοακαρνανία, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στην ηλικιακή ομάδα «7-12». Ο Νομός Αχαΐας παρουσιάζει δε το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων με άνω των 48 μηνών ανεργίας (6,8%), ενώ η Ηλεία το υψηλότερο ποσοστό ανέργων εδώ και 6 μήνες (56,7% με <6 μήνες ανεργίας).

Αν επίσης μελετηθεί το φύλο σε σχέση με τις ομάδες μηνών ανεργίας παρατηρούμε μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων αντρών από ότι γυναικών σε αρκετές ομάδες μηνών ανεργίας εκτός από την ομάδα 19-24, 25-30, 31-36, 43-48 και άνω των 48 μηνών, όπου οι άνεργες γυναίκες είναι περισσότερες. Επίσης και στα δυο φύλα οι ομάδες «ως 6 μήνες» και «7-12» παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά. Αναλυτικά φαίνονται όσα σχολιάστηκαν στον πίνακα 3.21 και στο γράφημα 3.18.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	97	122	30	249
	56.7%	43.9%	21.7%	42.4%
7-12	41	60	66	167
	24.0%	21.6%	47.8%	28.4%
13-18	9	27	10	46
	5.3%	9.7%	7.2%	7.8%
19-24	9	16	8	33
	5.3%	5.8%	5.8%	5.6%
25-30	1	7	8	16
	0.6%	2.5%	5.8%	2.7%
31-36	9	13	9	31
	5.3%	4.7%	6.5%	5.3%
37-42	1	6	5	12
	0.6%	2.2%	3.6%	2.0%
43-48	2	8	2	12
	1.2%	2.9%	1.4%	2.0%
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 48 ΜΗΝΕΣ	2	19	0	21
	1.2%	6.8%	0.0%	3.6%
ΣΥΝΟΛΟ	171	278	138	587
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά ομάδα στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 3.20 : Κατανομή μηνών ανεργίας ανά Νομό*

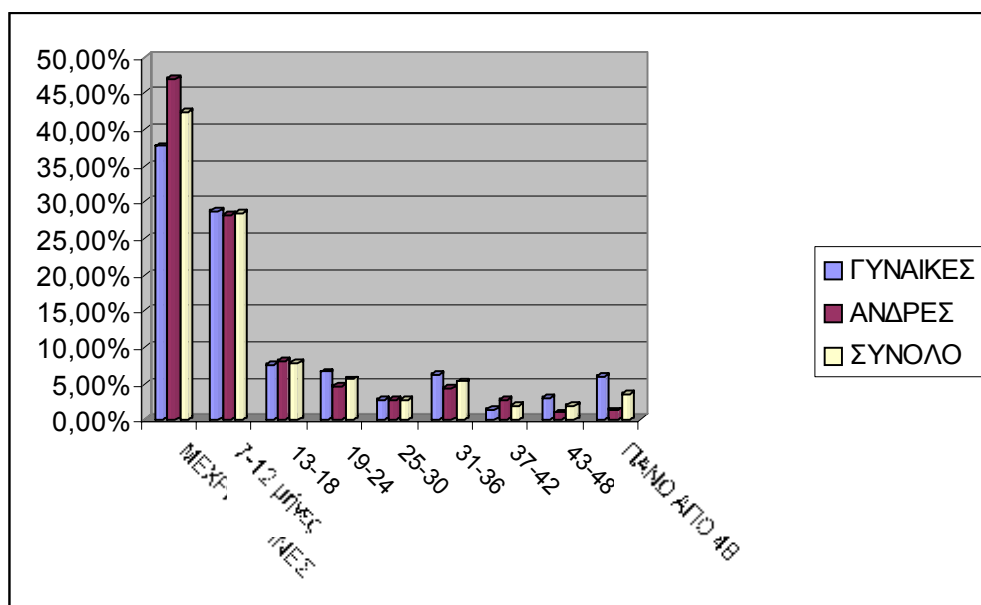

Γράφημα 3.16: Ποσοστά % συμμετοχής ομάδων ανεργίας- σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΧΡΙ 6 ΜΗΝΕΣ	109	140	249
	37.7%	47.0%	42.4%
7-12	83	84	167
	28.7%	28.2%	28.4%
13-18	22	24	46
	7.6%	8.1%	7.8%
19-24	19	14	33
	6.6%	4.7%	5.6%
25-30	8	8	16
	2.8%	2.7%	2.7%
31-36	18	13	31
	6.2%	4.4%	5.3%
37-42	4	8	12
	1.4%	2.7%	2.0%
43-48	9	3	12
	3.1%	1.0%	2.0%
ΠΑΝΩ ΑΠΟ 48	17	4	21
	5.9%	1.3%	3.6%
ΣΥΝΟΛΟ	289	298	587
	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά ομάδα στο σύνολο των ανέργων ανά φύλο

Πίνακας 3.21 : Κατανομή μηνών ανεργίας ανά Φύλο*

Γράφημα 3.17: Ποσοστά % συμμετοχής ηλικιακών ομάδων ανά Φύλο- σύνολο ΠΔΕ

4. ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

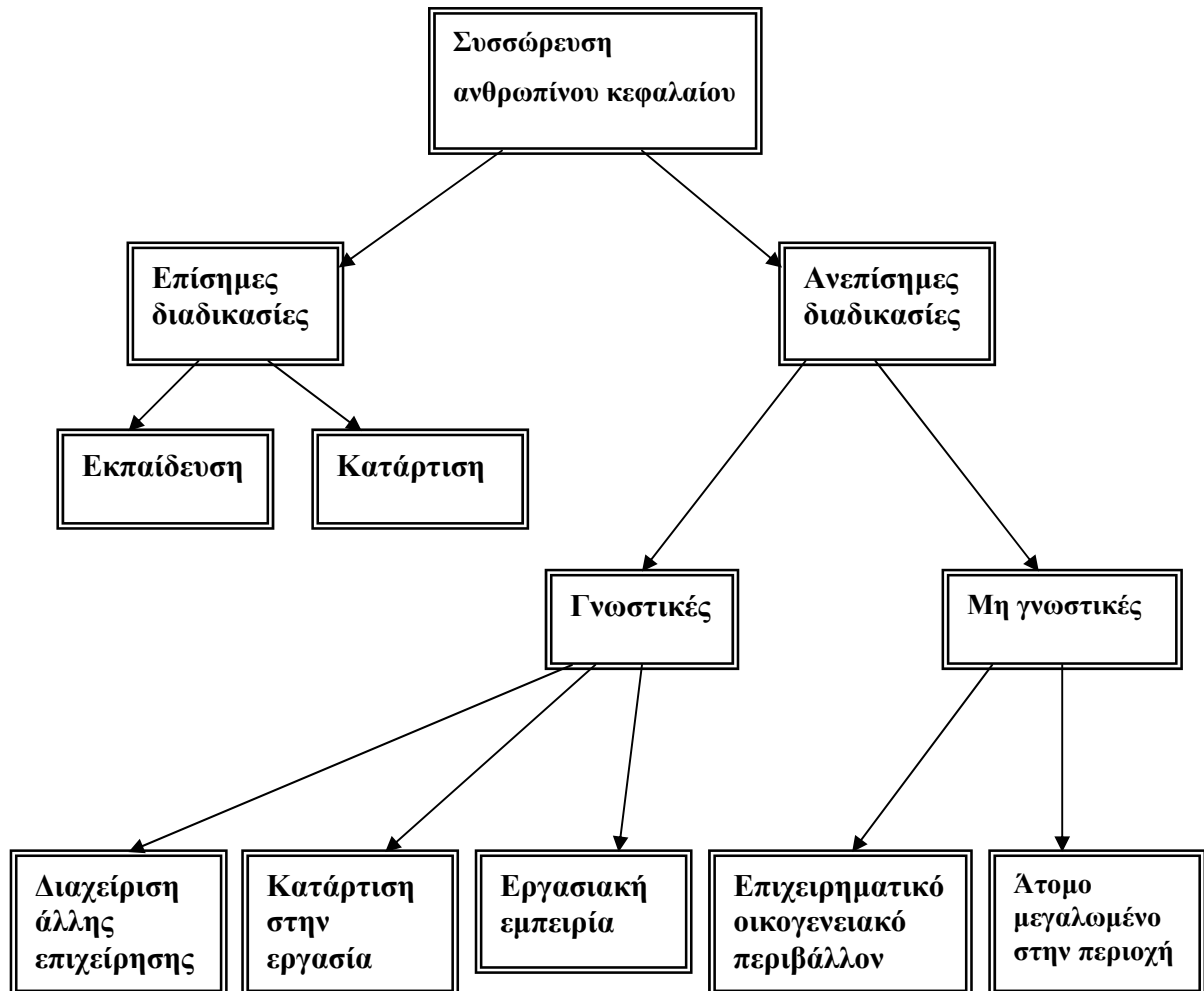
4.1 Χαρακτηριστικά ανθρωπίνου κεφαλαίου

Η διαδικασία συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου μπορεί να περιγραφεί ενδεικτικά από το σχήμα 4.1. Ο βασικός διαχωρισμός των διαδικασιών συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου αφορά τις επίσημες και τις ανεπίσημες διαδικασίες, με τις επίσημες να αφορούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Οι ανεπίσημες διαδικασίες διαχωρίζονται περαιτέρω σε γνωστικές (cognitive) και μη γνωστικές (non- cognitive). Οι γνωστικές αφορούν το ανθρώπινο κεφάλαιο που συγκεντρώνεται μέσω της γνώσης που αποκτάται από την εργασιακή εμπειρία ή από τη διαχείριση μιας επιχείρησης. Οι μη γνωστικές διαδικασίες αφορούν το ανθρώπινο κεφάλαιο που συσσωρεύεται αυθόρμητα και λαμβάνουν χώρα όταν ο επιχειρηματίας αποτελεί παθητικό κομμάτι της διαδικασίας συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου και λαμβάνει και αποθηκεύει πληροφορίες, εικόνες και εμπειρίες που θα χρησιμοποιηθούν στο μέλλον. Αυτές οι διαδικασίες εντοπίζονται στη ζωή του επιχειρηματία πριν το ξεκίνημα της εργασίας του και μπορούν να αφορούν την ύπαρξη ενός τουλάχιστον γονιού επιχειρηματία ή το μέγλωμα του επιχειρηματία στην περιοχή. Τόσο οι επίσημες όσο και οι ανεπίσημες διαδικασίες στηρίζουν τον επιχειρηματία στην επίτευξη υψηλού επιπέδου ικανοτήτων σε τομείς, όπως η χρηματοδότηση, η διοίκηση και το μάρκετινγκ.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι σημαντικές επιχειρηματικές μεταβλητές, οι οποίες σχετίζονται με τη γνώση, τις δεξιότητες, τα κίνητρα, την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα εύρεσης λύσεων σε βραχυχρόνια και μακροχρόνια θέματα επιχειρηματικού σχεδιασμού. Οι επίσημες διαδικασίες στοχεύουν στη στήριξη της δημιουργικότητας, της περιέργειας, της διευρυμένης σκέψης και των καλών διαπροσωπικών δεξιοτήτων, τα οποία συνεισφέρουν όλα στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα (Lundvall and Johnson, 1994). Η εργασιακή εμπειρία βρίσκεται στο όριο των επίσημων και των ανεπίσημων διαδικασιών, καθώς μπορεί να είναι απαραίτητο στοιχείο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης ή μια ανεξάρτητη μεταβλητή. Η εμπειρία μπορεί να είναι άμεση όταν το άτομο είναι άμεσα αναμειγμένο στο ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης ή κατ' εντολή όταν εργάζεται για κάποιον εργοδότη ή στην οικογενειακή επιχείρηση. Η εμπειρία μπορεί επίσης να είναι βιομηχανική, διοικητική ή επιχειρηματική. Η βιομηχανική εμπειρία προσφέρει γνώση των προϊόντων, των συντελεστών και των μεθόδων παραγωγής, γνώση των κανονισμών μιας συγκεκριμένης βιομηχανίας, εργασιακές σχέσεις,

σχέσεις με προμηθευτές και πελάτες, όπως και ικανότητα να αναγνωρίζει το άτομο ευκαιρίες, καθώς και να εκτιμά και να διαχειρίζεται το ρίσκο (Chandler and Hanks, 1991).

Σχήμα 4.1: Διάγραμμα ροής της διαδικασίας συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου

Το επιχειρηματικό οικογενειακό περιβάλλον διευκολύνει τόσο τις γνωστικές όσο και τις μη γνωστικές διαδικασίες συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου, είτε προσφέροντας εργασιακή εμπειρία, μέσω της συμμετοχής στην οικογενειακή διαδικασία λήψης αποφάσεων, είτε με τη μη συνειδητή λήψη πληροφοριών και εικόνων που θα μεταφραστούν και θα χρησιμοποιηθούν κατάλληλα στο μέλλον. Κατά συνέπεια, οι επιχειρηματίες που είναι μεγαλωμένοι σε ένα οικογενειακό επιχειρηματικό περιβάλλον γνωρίζουν τις προκλήσεις που πρόκειται να αντιμετωπίσουν και είναι καλύτερα προετοιμασμένοι στο να δώσουν λύσεις σε προβλήματα που θα προκύψουν. Βέβαια, η μεγαλύτερη συνεισφορά του οικογενειακού

επιχειρηματικού περιβάλλοντος είναι η πρόσβαση σε ανεπίσημα και επίσημα δίκτυα προμηθευτών, πελατών και επενδυτών κεφαλαίου ρίσκου. Το οικογενειακό επιχειρηματικό περιβάλλον σε συνδυασμό με τη μη γνωστική διαδικασία συσσώρευσης κεφαλαίου κατά την οποία ο επιχειρηματίας έχει μεγαλώσει στην περιοχή συνδέεται άμεσα με την έννοια της επιχειρηματικότητας ως μιας ενσωματωμένης κοινωνικο-οικονομικής διαδικασίας. Η ενσωμάτωση στην κοινωνική δομή δημιουργεί επιχειρηματικές ευκαιρίες και βελτιώνει την απόδοση (Jack and Anderson, 2002).

Ο πίνακας 4.1 συνοψίζει δυο επίσημες διαδικασίες συσσώρευσης ανθρωπίνου κεφαλαίου ανά νομό, όπου δε φαίνονται σημαντικές διαφορές στην κατανομή είτε του επιπέδου εκπαίδευσης που έχει ολοκληρωθεί είτε της κατάρτισης. Ο πίνακας 4.2 παρουσιάζει διάφορες γνωστικές και μη γνωστικές διαδικασίες της ανεπίσημης συσσώρευσης επιχειρηματικού ανθρωπίνου κεφαλαίου. Ο πίνακας 4.3 παρουσιάζει επιλεγμένα στοιχεία κοινωνικών σχέσεων που μπορούν να θεωρηθούν ως μια όψη κοινωνικού κεφαλαίου.

Επίπεδο εκπαίδευσης	Άνεργοι στο Ν. Ηλείας (%)	Άνεργοι στο Ν. Αχαΐας (%)	Άνεργοι στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας (%)	Άνεργοι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (%)
Δημοτικό	14.0%	9.1%	5.7%	9.7
Γυμνάσιο	9.9%	9.4%	18.6%	11.7
Λύκειο	49.7%	40.4%	46.4%	44.3
Πανεπιστήμιο	2.9%	7.8%	10.0%	7.0
ΑΤΕΙ	6.4%	11.4%	5.7%	8.7
Μεταπτυχιακές σπουδές	1.2%	0.7%	0.0%	0.6
Μεταλυκειακή εκπαίδευση	15.8%	21.2%	13.6%	18.0
Σύνολο (N)	171	307	140	618
Κατάρτιση				
Ναι	34.7%	33.9%	41.7%	36.0%
Όχι	65.3%	66.1%	58.3%	64.0%
Σύνολο (N)	170	277	139	586

Πίνακας 4.1: Επίσημη διαδικασία συσσώρευσης επιχειρηματικού κεφαλαίου

Ανεπίσημες διαδικασίες (γνωστικές και μη γνωστικές)	Ποσοστό % ανέργων που απάντησαν θετικά			
	Ν. Ηλείας	Ν. Αχαΐας	Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση στην περιοχή	4.7	6.5	1.4	4.9
Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση σε άλλη περιοχή	0.6	3.3	0.7	1.9
Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση στην ίδια περιοχή	35.1	34.9	62.9	41.3
Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση σε άλλη περιοχή	17.0	8.1	5.0	9.9
Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση στη περιοχή	7.0	9.4	6.4	8.1
Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση σε άλλη περιοχή	0.0	3.3	0.7	1.8
Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη περιοχή	58.5	51.8	85.7	61.3

Πίνακας 4.2: Ανεπίσημη διαδικασία συσσώρευσης επιχειρηματικού κεφαλαίου

Στοιχεία κοινωνικού κεφαλαίου	Ποσοστό % ανέργων που απάντησαν θετικά			
	Ν. Ηλείας	Ν. Αχαΐας	Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Είμαι μέλος σε αθλητικές λέσχες στη περιοχή	1.2	10.1	0.7	5.5
Είμαι μέλος πολιτιστικών η άλλων συλλόγων και λεσχών	2.3	7.2	0.7	4.4
Συμμετέχω ενεργά στη τοπική διοίκηση	0.0	2.0	0.7	1.1
Είμαι μέλος του εμπορικού επιμελητηρίου, μέλος σε τομεακές οργανώσεις ή εμπορικές ομάδες	0.0	0.0	0.0	0.0

Πίνακας 4.3: Στοιχεία συσσώρευσης κοινωνικού κεφαλαίου

4.2 Απασχολησιμότητα

Η αλλαγή της φύσης του συμβολαίου απασχόλησης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων είχε ως αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται ο όρος της «απασχολησιμότητας» αντί για την «ασφάλεια της απασχόλησης» (Hillage & Pollard, 1998:4). Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορίζει την απασχολησιμότητα ως «την ικανότητα των ανθρώπων να έχουν απασχόληση: σχετίζεται όχι μόνο με την επάρκεια των ικανοτήτων τους, αλλά και με τα κίνητρα και τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται για την εύρεση εργασίας» (cited in Chabbert & Kerschen, 2001:97). Η βελτίωση της απασχολησιμότητας δε σημαίνει μόνο βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου ενός ατόμου, αλλά επίσης περισσότερες δυνατότητες να χρησιμοποιηθεί αυτό κατά τη διάρκεια εύρεσης εργασίας ή όταν το άτομο επωφελείται από τα «πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας» (McQuaid & Lindsay, 2002:615).

Η Commission of the European Communities (2002:10) ορίζει την απασχολησιμότητα ως τη «θεραπεία των ανέργων» και ο ορισμός αυτός καλύπτει «την αποτροπή της πρώιμης εγκατάλειψης του σχολείου, της ανεργίας, την αυξημένη πρόσβαση σε μια αγορά εργασίας που δεν ευνοεί τον αποκλεισμό, τη στήριξη της ικανότητας των εργατών, ώστε να παραμένουν δραστήριοι και την προώθηση της συνεχούς ανανέωσης των επιδεξιοτήτων». Η έννοια της απασχολησιμότητας περιλαμβάνει επίσης έναν αριθμό ατομικών χαρακτηριστικών, πλαισίων και επιπέδων ζήτησης εργασίας. Τα ατομικά χαρακτηριστικά μπορεί να είναι μη μεταβλητά (πχ ηλικία, ποινικό μητρώο) ή μεταβλητά (εκπαίδευση, κατάρτιση, εμπόδια υγείας, όπως εξάρτηση από τα ναρκωτικά). Τα διάφορα πλαίσια περιλαμβάνουν πιθανές οικογενειακές ευθύνες, τοποθεσίες εγκατάστασης της κατοικίας και κοινωνικά δίκτυα. Τέλος, τα επίπεδα ζήτησης εργασίας αφορούν το μικρο-επίπεδο κάθε ξεχωριστής εταιρείας ή το μακρο-επίπεδο της συνολικής ζήτησης της αγοράς εργασίας (Barrett et al, 2001: 10-12).

Με βάση τους Hillage & Pollard (1998:12) η απασχολησιμότητα είναι «η ικανότητα μετακίνησης μέσα στην αγορά εργασίας για την πραγματοποίηση της αιεφόρου απασχόλησης. Για το κάθε άτομο η απασχολησιμότητα εξαρτάται από τη γνώση, τις δεξιότητες και τη νοοτροπία που διαθέτει, τον τρόπο που χρησιμοποιεί αυτά τα πλεονεκτήματα και τα παρουσιάζει στους εργοδότες και το ευρύτερο πλαίσιο (π.χ. προσωπικές καταστάσεις και περιβάλλον της αγοράς εργασίας) μέσα στο οποίο αναζητεί απασχόληση».

Υπάρχει επίσης ένας διαχωρισμός επιδεξιότητων σε «σταθερές» (hard) και «εύκαμπτες» (soft), όπου οι σταθερές είναι θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις που σχετίζονται με τη θέση εργασίας και οι μη σταθερές ή εύκαμπτες είναι δεξιότητες επικοινωνίας και προσωπικά κίνητρα και ενθουσιασμός. Σύμφωνα με τους Hillage & Pollard (1998), τους οποίους αναφέρουν οι McQuaid & Lindsay (2002:617) και Lindsay et al (2003:188), η απασχολησιμότητα είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι είναι τα πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας (βασικές επιδεξιότητες, επικοινωνία και ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και εργασία σε ομάδα), η ατομική παρουσίαση (βιογραφικό σημείωμα, αιτήσεις, συνέντευξη), η προσωπική ανάπτυξη (ικανότητες και επιδεξιότητες διαχείρισης καριέρας) και το ευρύτερο πλαίσιο (κατάσταση της αγοράς εργασίας και εξωτερικοί κοινωνικο- οικονομικοί παράγοντες κατά την αναζήτηση εργασίας).

Πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας: Διακρίνονται γενικά σε: γνώση, δεξιότητες και νοοτροπία.

Ατομική παρουσίαση: Είναι η ικανότητα του ατόμου να παρουσιάζει τα ατού της απασχολησιμότητας στην αγορά με επιτυχημένο τρόπο. Περιλαμβάνει την παρουσίαση του βιογραφικού σημειώματος, τα προσόντα που κατέχει το άτομο, τις συστάσεις, την επαγγελματική εμπειρία και την τεχνική της συνέντευξης (Hillage & Pollard, 1998:18).

Προσωπική Ανάπτυξη: Περιλαμβάνει τις ικανότητες διαχείρισης καριέρας και εύρεσης εργασίας. Οι πρώτες αφορούν χαρακτηριστικά και ικανότητες, όπως η αυτογνωσία, η επίγνωση των ευκαιριών που υπάρχουν, η ικανότητα λήψης αποφάσεων κλπ. Οι δεύτερες περιλαμβάνουν την ικανότητα εύρεσης της κατάλληλης εργασίας. Επίσης, η προσωπική ανάπτυξη περιλαμβάνει και τη διάθεση και ευελιξία του ατόμου για μετακίνηση, καθώς με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι πιθανότητες εύρεσης απασχόλησης (Hillage & Pollard, 1998:18).

Ευρύτερο πλαίσιο: Στα όριά του λαμβάνει χώρα η διαδικασία της εύρεσης εργασίας. Αφορά προσωπικές καταστάσεις (ευθύνες φροντίδας, ηλικία, αναπηρία κλπ), οι οποίες επηρεάζουν την ασφαλή πρόσβαση στην απασχόληση και εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να περιλαμβάνουν και εμπόδια, όπως η αντίληψη και τα κριτήρια επιλογής των εργοδοτών, η μακροοικονομική ζήτηση και η στενότητα της αγοράς εργασίας, οι συνθήκες της αγοράς

εργασίας και η γεωγραφική της θέση, οι διαδικασίες δημοσίευσης θέσεων εργασίας και η διασύνδεσή τους με όσους αναζητούν εργασία κλπ (Hillage & Pollard, 1998:18).

Τέλος, σύμφωνα με το Finn (2000:387) την απασχολησιμότητα αποτελούν τρία στοιχεία: η διασφάλιση ότι οι προσωπικές δεξιότητες, η γνώση της αγοράς εργασίας και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες καριέρας αποτελούν στοιχεία του συστήματος εκπαίδευσης και συνεισφέρουν σε επιτυχή αρχική απασχόληση, η διατήρηση της απασχόλησης και η επιτυχής προσαρμογή σε νέες εργασιακές απαιτήσεις και η επιτυχία στην εύρεση εργασίας όταν είναι απαραίτητο.

Με βάση τους (Hillage & Pollard, 1998:23-24) οι ομάδες- κλειδιά που μελετώνται και τις οποίες συνήθως αφορούν οι διάφορες κυβερνητικές πολιτικές είναι:

- εκείνοι που μπαίνουν για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας
- οι άνεργοι, οι οποίοι διακρίνονται στους προσωρινά ανέργους (οι οποίοι δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα έντονα προβλήματα εύρεσης εργασίας) και οι μακροχρόνια άνεργοι, για τους οποίους είναι απαραίτητα ριζικά μέτρα στήριξης
- οι άνεργοι, οι οποίοι μπορούν υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αποκτήσουν απασχόληση

Η απασχολησιμότητα αφορά επίσης και άλλες δυο ομάδες, οι οποίες είναι

- όσοι απασχολούνται, αλλά διατρέχουν τον κίνδυνο της ανεργίας. Η μείωση του κινδύνου αυτού επιτυγχάνεται με την ενδυνάμωση της προσαρμοστικότητάς τους
- όσοι απασχολούνται, αλλά με τη μορφή της υποαπασχόλησης και για θέσεις που απαιτούν λιγότερα προσόντα από αυτά που διαθέτουν.

4.2.1 Εμπόδια στην απασχόληση

Σύμφωνα με τους Monk et al (1999:4), Lindsay et al (2003:187) and Schucksmith (2000:17), υπάρχει ένας αριθμός εμποδίων, τα οποία αντιμετωπίζουν τα άτομα κατά την αναζήτηση εργασίας σε αγροτικές περιοχές. Το πρώτο είναι η ίδια η φύση των αγροτικών επιχειρήσεων και οι περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης, έχοντας πάντα υπόψη ότι οι

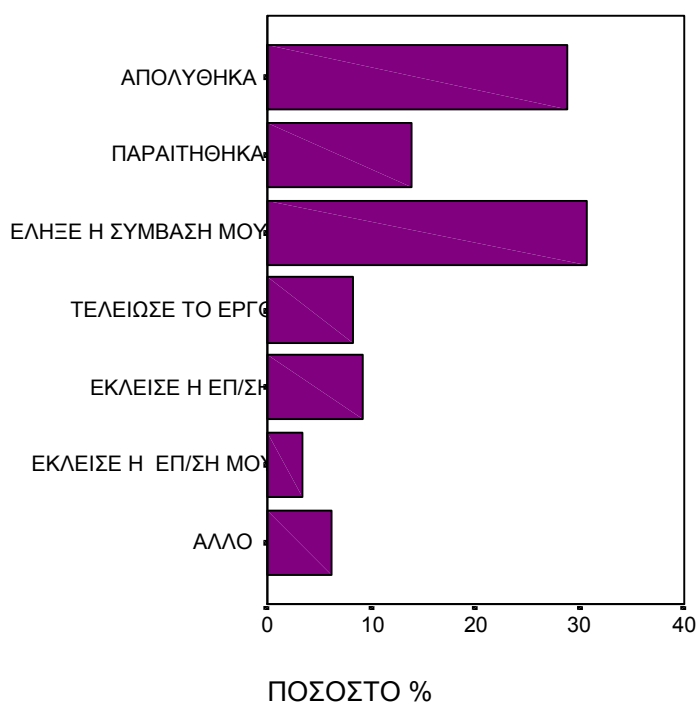
μικρές επιχειρήσεις τείνουν συνήθως να πέφτουν θύματα των τομεακών κρίσεων. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι είναι οικογενειακές και συνήθως απασχολούν προσωπικό, το οποίο τους έχει προταθεί, καθώς αυτό θεωρείται πιο αξιόπιστο. Επίσης, στις αγροτικές περιοχές υπάρχει περιορισμένη γκάμα ευκαιριών απασχόλησης και κατάρτισης και συνήθως απουσιάζει η αντιστοιχία της προσφερόμενης κατάρτισης με τις απαιτούμενες ειδικότητες απασχόλησης. Ένα βασικό αίτιο γι' αυτό είναι η έλλειψη πληροφόρησης για τη ζήτηση εργασίας ή τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως επίσης και οικονομικά ή οικογενειακά εμπόδια που δεν προσφέρουν τη δυνατότητα παρακολούθησης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης (OECD, 1998:30,31).

Άλλα εμπόδια αφορούν τους εργαζομένους και είναι το φύλο, η ηλικία, τα χαρακτηριστικά των νοικοκυριών, οικογενειακές ευθύνες και κατοχή αυτοκινήτου. Ένα σημαντικό εμπόδιο μπορεί επίσης να είναι οι διακρίσεις των εργοδοτών κατά των μακροχρόνια ανέργων, των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και των ατόμων με κινητικά προβλήματα. Τέλος, η γεωγραφική απομόνωση και η χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, η πρόσβαση σε περιοχές κατοικίας και δημόσια συγκοινωνία είναι πολύ σημαντικά κατά την εύρεση εργασίας. Ειδικά για τους μακροχρόνια ανέργους, εμπόδια για την απασχολησιμότητα μπορεί να είναι η συμπεριφορά τους κατά την αναζήτηση, η ένταση και η διάθεση, όπως και οι συνθήκες απασχόλησης της προσφερόμενης θέσης (Campbell, 1993:508-513).

Οι Monk et al (1999:4) και Schucksmith (2000:17) αναφέρονται στις γέφυρες για την απασχολησιμότητα, οι οποίες αναπτύσσονται επίσημα και εφαρμόζονται είτε από τις εθνικές και τοπικές αρχές είτε από τα ίδια τα άτομα που αναζητούν εργασία. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει στρατηγικές επίσημης αναζήτησης εργασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται τα διάφορα κέντρα εύρεσης εργασίας και μέτρα στήριξης της αυτοαπασχόλησης και κατάρτισης. Οι γέφυρες που αναπτύσσουν ο ίδιοι οι άνεργοι αφορούν τις μετακινήσεις προς την εργασία και τη φροντίδα των παιδιών, δίκτυα στήριξης αποτελούμενα από φίλους και συγγενείς και την είσοδό τους σε τοπικά δίκτυα, όπου μέσω προσωπικών επαφών συλλέγουν πληροφορίες για την απασχόληση.

Στην ερώτηση «Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;» η πλειοψηφία των ανέργων της Ηλείας και της Αχαΐας απάντησαν ότι «έληξε η σύμβαση τους»

(ποσοστά 48,1 και 32% αντίστοιχα), ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων της Αιτωλοακαρνανίας απάντησε ότι «απολύθηκαν» (ποσοστό 77,1%!). Στην Ηλεία ο αμέσως επόμενος σημαντικός λόγος είναι η ολοκλήρωσή του έργου στο οποίο απασχολήθηκαν οι άνεργοι, στην Αχαΐα η παραίτησή τους (18,2%), ενώ στην Αιτωλοακαρνανία το ίδιο ποσοστό κατέχει η απάντηση «παραιτήθηκα» και η απάντηση «έληξε η σύμβασή μου» (6,4%).

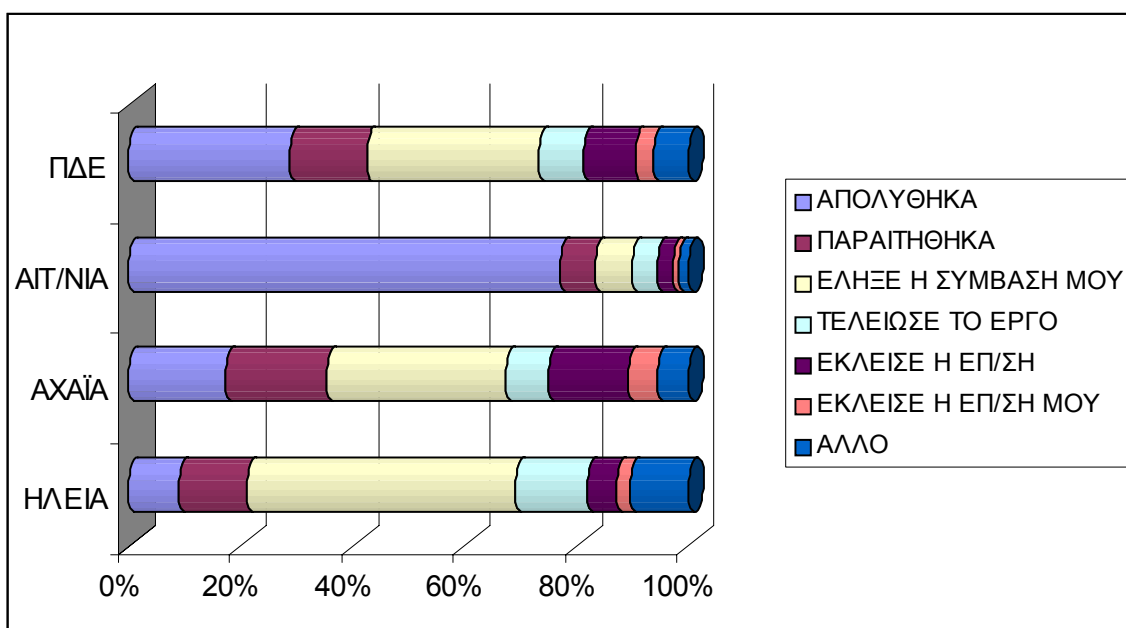
Γράφημα 4.1: Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΠΟΛΥΘΗΚΑ	12	40	84	136
	9.0%	17.3%	77.1%	28.8%
ΠΑΡΑΙΤΗΘΗΚΑ	16	42	7	65
	12.0%	18.2%	6.4%	13.7%
ΕΛΗΞΕ Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΟΥ	64	74	7	145
	48.1%	32.0%	6.4%	30.7%
ΤΕΛΕΙΩΣΕ ΤΟ ΕΡΓΟ	17	17	5	39
	12.8%	7.4%	4.6%	8.2%
ΕΚΛΕΙΣΕ Η ΕΠ/ΣΗ	7	33	3	43
	5.3%	14.3%	2.8%	9.1%

ΕΚΛΕΙΣΕ Η ΕΠ/ΣΗ ΜΟΥ	3	12	1	16
	2.3%	5.2%	0.9%	3.4%
ΑΛΛΟ	14	13	2	29
	10.5%	5.6%	1.8%	6.1%
ΣΥΝΟΛΟ	133	231	109	473
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά αιτία στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 4.4 : Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;- Κατανομή ανά Νομό*

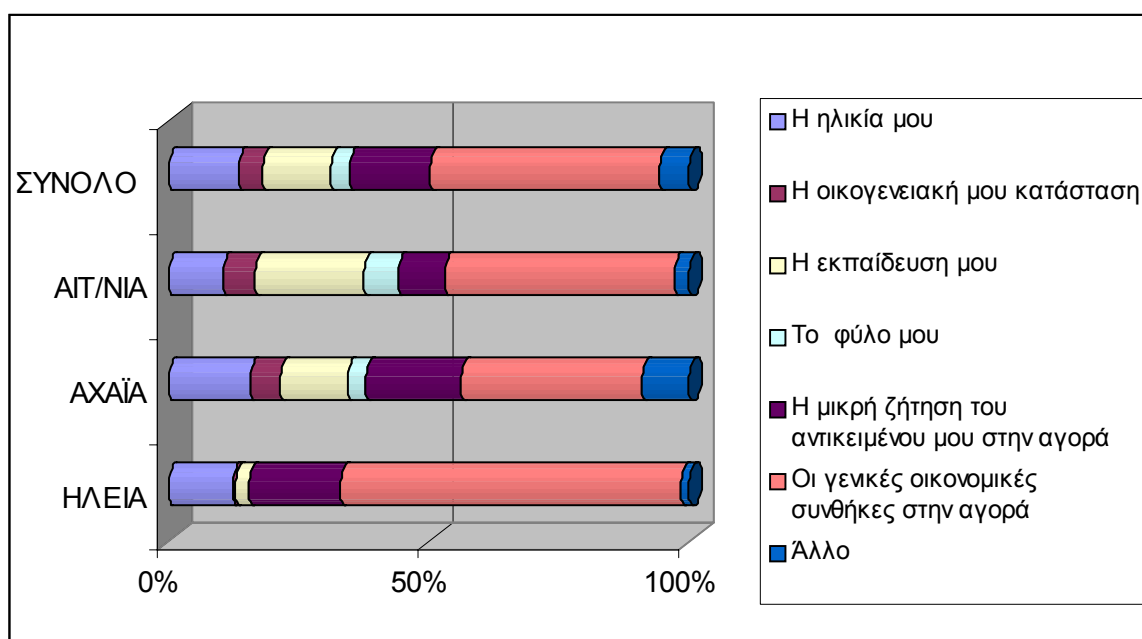
Γράφημα 4.2: Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

Στην ερώτηση «Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;» η συντριπτική πλειοψηφία των ανέργων επέλεξε την απάντηση «οι γενικές οικονομικές συνθήκες στην αγορά» (ποσοστό 73,7% στην Ηλεία, 49,8% στην Αχαΐα και 80,7% στην Αιτωλοακαρνανία), ενώ δεύτερη δημοφιλέστερη επιλογή για την Ηλεία και την Αχαΐα είναι η μικρή ζήτηση του αντικειμένου του ανέργου στην αγορά (19,9% και 26,1% αντίστοιχα), καθώς η εκπαίδευση είναι η δεύτερη δημοφιλέστερη επιλογή για την Αιτωλοακαρνανία (37,9%). Ένα ποσοστό 12,1% στην Αιτωλοακαρνανία δηλώνει ως αιτία μη εύρεσης εργασίας το φύλο.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Η ηλικία μου	24 14.0%	69 22.5%	27 19.3%	120 19.4%
Η οικογενειακή μου κατάσταση	1 0.6%	25 8.1%	16 11.4%	42 6.8%
Η εκπαίδευση μου	5 2.9%	57 18.6%	53 37.9%	115 18.6%
Το φύλο μου	0 0.0%	15 4.9%	17 12.1%	32 5.2%
Η μικρή ζήτηση του αντικειμένου μου στην αγορά	34 19.9%	80 26.1%	23 16.4%	137 22.2%
Οι γενικές οικονομικές συνθήκες στην αγορά	126 73.7%	153 49.8%	113 80.7%	392 63.4%
Άλλο	3 1.8%	39 12.7%	7 5.0%	49 7.9%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά αιτία στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 4.5 : Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;- Κατανομή ανά Νομό*

Γράφημα 4.3: Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και Νομοί

4.3 Προσαρμοστικότητα

Οι δράσεις που υπάγονται στον πυλώνα της προσαρμοστικότητας αφορούν τον *εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας και του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου* και την *εισαγωγή νέων μορφών εργασίας και δεξιοτήτων* με στόχο τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων. Τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν υιοθετηθεί πολιτικές για πιο ευέλικτους τύπους εργασιακών σχέσεων και πιο ευέλικτα ωράρια εργασίας. Δεν έχει όμως παρόλα αυτά δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτική για την οργάνωση της εργασίας (Commission of the European Communities, 2002:13). Οι Οδηγίες για την Απασχόληση κάνουν λόγο για την ανάγκη ισορροπίας μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας. Ως παράδειγμα αναφέρουν τα μειονεκτήματα των εργαζομένων με συμβόλαια ορισμένου χρόνου, όπως είναι οι χαμηλοί μισθοί και η έλλειψη πρόσβασης σε κατάρτιση, τα οποία μπορούν εύκολα να οδηγήσουν στην ανεργία (Commission of the European Communities, 2002:14).

Υπάρχει μια σειρά κοινωνικών λόγων, οι οποίοι στηρίζουν την ανάγκη της εργασιακής οργάνωσης. Αυτοί είναι οι εξής: καταρχήν, η κατάλληλη εργασιακή οργάνωση συνεισφέρει στην απασχόληση σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Καθώς δεν είναι επιθυμητή μια κοινωνία με υψηλά επίπεδα ανεργίας, η τοποθέτηση των ατόμων σε θέσεις εργασίας αποτελεί το πρώτο σκαλί της κλίμακας των κοινωνικών ευκαιριών. Δεύτερον η μεγάλη ποικιλία ευκαιριών και η ευελιξία οδηγεί σε καλύτερες θέσεις απασχόλησης, οι οποίες ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των εργαζομένων. Το φάσμα επιλογής τους διευρύνεται ακόμη περισσότερο όταν διαθέτουν περισσότερες δεξιότητες και κατά συνέπεια η δια βίου μάθηση είναι το κλειδί στην υψηλή ποιότητα απασχόλησης. Τέλος, υπάρχει ανάγκη αύξησης του αριθμού των θέσεων υψηλής απόδοσης και παραγωγικότητας, στις οποίες τα άτομα δουλεύουν όχι πιο σκληρά αλλά πιο έξυπνα (Danish EU Presidency, 2002:6-7).

Η Commission of the European Communities (1998:11; 1999:21) διακρίνει τους εξής τύπους νέων μορφών εργασιακής οργάνωσης:

- *νέες οργανωτικές δομές*: βασισμένες σε οργάνωση με προσανατολισμό στην αγορά, ομαδική εργασία και δομές με αποκεντρωμένη απόδοση αρμοδιοτήτων
- *νέες επιχειρηματικές πρακτικές*: περιλαμβάνουν συνεχή βελτίωση, διαχείριση ποιότητας κλπ.

- *αυξημένη επένδυση σε εκπαίδευση και κατάρτιση*: για τη βελτίωση των δεξιοτήτων, της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων και τη διευκόλυνση της ομαδικής εργασίας
- *νέα εταιρική κουλτούρα*: μεγαλύτερη εμπιστοσύνη, περισσότερη συμμετοχή, μεγαλύτερη προσωπική αυτονομία, εστίαση στον πελάτη και την ποιότητα
- *νέες περισσότερο ευέλικτες και λιγότερο ιεραρχικές εργασιακές μέθοδοι*: με περισσότερη ευελιξία της εργασίας και παρουσία νέων μορφών, ομάδων και περιεχομένου εργασίας, μεγαλύτερη χρήση της ημιαπασχόλησης κλπ.
- *νέες τεχνικές μέτρησης της απόδοσης*
- *νέα συστήματα επιβράβευσης*: περιλαμβάνουν bonus γνώσης, προσωπικής και ομαδικής απόδοσης κλπ.

Ο Totterdill (2002:16) θεωρεί ότι ο εκσυγχρονισμός της εργασιακής οργάνωσης μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα πολιτικής που αφορούν τις εξής ομάδες:

- *το κάθε άτομο ξεχωριστά*: στην αναζήτηση ευκαιριών για την απόκτηση τεχνικών και μη τεχνικών δεξιοτήτων σχετικών με νέες μορφές εργασιακής οργάνωσης
- *για τους εργοδότες και τους εργαζομένους*: στην κατανόηση του ότι η αλλαγή απαιτεί προγραμματισμό
- *για τα εργατικά συνδικάτα και τις ενώσεις εργοδοτών*: στην αναβάθμιση του ρόλου τους σε πηγές στήριξης του εκσυγχρονισμού της εργασιακής οργάνωσης
- *για τους ενδιάμεσους φορείς* (π.χ. πανεπιστήμια, οργανισμούς στήριξης επιχειρήσεων): στη δημιουργία εξειδικευμένης γνώσης για την εργασιακή οργάνωση και διανομή αυτής με τη βοήθεια δικτύων.

Κάποιες από τις κύριες προκλήσεις όταν κάνουμε λόγο για τις νέες μορφές εργασιακής οργάνωσης είναι ο κίνδυνος να εισάγουμε και πάλι θέσεις εργασίας που βασίζονται σε μια γραμμή παραγωγής, εμπόδια λόγω της νοοτροπίας των εργαζομένων, έλλειψη ικανότητας των

μάνατζερ, έλλειψη ισορροπίας μεταξύ της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των εργαζομένων, με αποτέλεσμα κάποιοι από αυτούς να μην επιθυμούν να καταναλώσουν πολλή ενέργεια στην εργασία, οι «αδύναμες» και περιθωριοποιημένες ομάδες ατόμων, το στρες, οι ΜΜΕ και ο τρόπος που αντιμετωπίζουν αυτές τις προκλήσεις (Danish EU Presidency, 2002:17).

Με βάση τους Eaton (2003:148); Beatson (1995:1); Reilly (1998:8) η **ευέλικτη εργασία** είναι η «ικανότητα αλλαγής των χρονικών και χωρικών ορίων της εργασίας του ατόμου». Οι Mitchie & Sheehan- Quinn (2001:289) αναφέρουν ότι η ευέλικτη εργασία είναι «η ικανότητα των αγορών να ανταποκρίνονται στις εναλλασσόμενες οικονομικές συνθήκες».

Η εργασιακή ευελιξία μπορεί να διαχωριστεί στις εξής κατηγορίες (Mitchie & Sheehan-Quinn, 2001:289; Reilly, 1998: 9-12):

- *Αριθμητική (numerical)*: είναι η ικανότητα των επιχειρήσεων να μεταβάλλουν τον αριθμό των εργαζομένων τους χρησιμοποιώντας συμβόλαια ημιαπασχόλησης, ορισμένου χρόνου, εποχική εργασία, εξωτερική συνεργασία ή τηλε-εργασία.
- *Λειτουργική (functional)*: η ικανότητα των επιχειρήσεων να ρυθμίζουν την ποσότητα εργασίας που χρησιμοποιούν με την εσωτερική μετακίνηση προσωπικού από μια θέση σε άλλη, χωρίς να καταφεύγουν στην εξωτερική αγορά εργασίας.
- *Οικονομική (wage or financial)*: η ικανότητα διακύμανσης των μισθών που προσφέρουν οι επιχειρήσεις, ώστε να ανταποκρίνονται στις συνθήκες (και εξελίξεις) της αγοράς εργασίας και να μπορούν να επιβραβεύουν και τις καλές επιδόσεις.
- *Χρονική (temporal)*: η ποικιλία ως προς το ωράριο εργασίας (βάρδιες, ημιαπασχόληση, εργασία σε συγκεκριμένες ημέρες της εβδομάδας ή του μήνα κλπ).
- *Έδρας εργασίας (locational)*: αφορά τη χρήση προσωπικού που δεν είναι εγκατεστημένο στην έδρα της επιχείρησης, αλλά εργάζεται από το σπίτι.

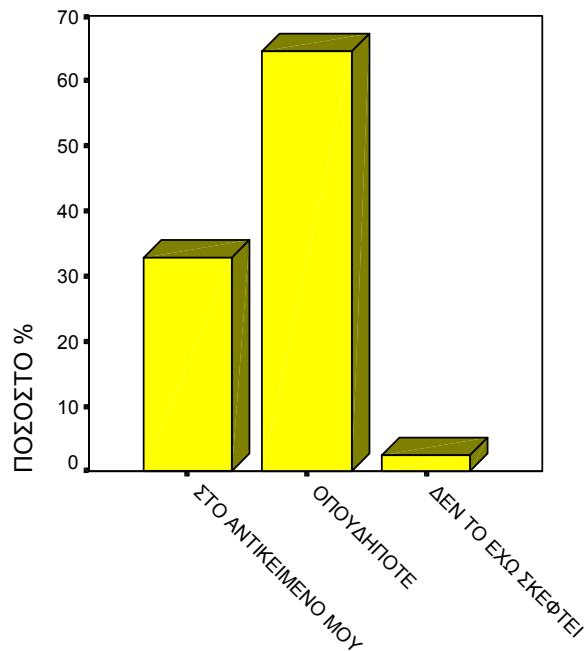
Οι λόγοι που κυρίως οδηγούν τους εργαζομένους στο να προτιμούν την ευέλικτη εργασία είναι οι δεξιότητες που αποκτούν από τη λειτουργική ευελιξία, η οποία τους

προσφέρει και υψηλότερο βαθμό εργασιακής ικανοποίησης μειώνοντας παράλληλα τις αρνητικές συνέπειες από τη μονότονη και επαναλαμβανόμενη δουλειά, ο συγκεκριμένος τρόπος ζωής που επιθυμούν να ακολουθήσουν, η μεγιστοποίηση των απολαβών τους από τη μετακίνηση από μια θέση ορισμένου χρόνου σε άλλη, η επίτευξη της ισορροπίας μεταξύ κοινωνικής, οικογενειακής ζωής και επαγγέλματος, η μείωση του κόστους σε χρόνο και χρήμα μέσω της τηλε-εργασίας, η ποικιλία και οι νέες προκλήσεις που προσφέρει η ποιότητα στην εργασία κλπ (Reilly, 1998: 17; Danish EU Presidency, 2002:6).

Οι λόγοι για τους οποίους προτιμούν οι επιχειρήσεις την ευέλικτη εργασία είναι η δυνατότητα εκμετάλλευσης του μη χρησιμοποιημένου εργατικού δυναμικού, η οποία προσφέρεται, η μείωση του κόστους της εργασίας, της διοίκησης, της κατάρτισης και της επιλογής προσωπικού, η αυξημένη ευελιξία σε σχέση με τις διακυμάνσεις της αγοράς, η κατανομή των δεξιοτήτων και της εργατικής δύναμης και η επιθυμία τους να αποφύγουν περιορισμούς και συνέπειες που συνδέονται με τις εργασιακές σχέσεις, τις μειώσεις του εργατικού δυναμικού και την υποχρέωση απέναντι σε μόνιμους υπαλλήλους. Παράλληλα, το μη μόνιμο προσωπικό είναι χρήσιμο σε περιπτώσεις ασθένειας, διακοπών ή γενικά απουσίας εργαζομένων (Foote & Folta, 2002:581; Danish EU Presidency, 2002:6).

4.3.1 Είδος επιδιωκόμενης απασχόλησης

Στην ερώτηση «Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο (σπουδές, κατάρτιση, εμπειρία ή κάτι άλλο) ή είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;» η πλειοψηφία των ανέργων σε όλους τους νομούς απαντά ότι θα εργαζόταν οπουδήποτε (ποσοστό στην Ηλεία 78,4%, στην Αχαΐα 52,4% και στην Αιτωλοακαρνανία 73,6%). Η Αχαΐα παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων που θα επιθυμούσαν να εργαστούν πάνω στο αντικείμενό τους (44,2%).

Γράφημα 4.4: Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

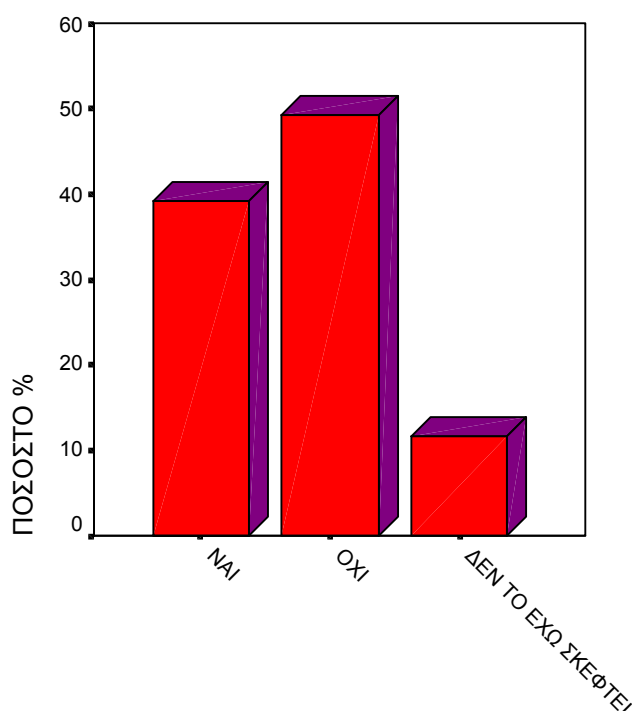
	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΙΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΣΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΜΟΥ	33	130	36	199
	19.3%	44.2%	25.7%	32.9%
ΟΠΟΥΔΗΠΟΤΕ	134	154	103	391
	78.4%	52.4%	73.6%	64.6%
ΔΕΝ ΤΟ ΕΧΩ ΣΚΕΦΤΕΙ	4	10	1	15
	2.3%	3.4%	0.7%	2.5%
ΣΥΝΟΛΟ	171	294	140	605
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 4.6 : Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Κατανομή ανά Νομό*

4.3.2 Προθυμία μετακίνησης για εύρεση εργασίας

Στην ερώτηση «Είστε διατεθειμένος/ η να αλλάξετε τόπο διαμονής εάν βρείτε εργασία αλλού;», η πλειοψηφία των ανέργων στην Αχαΐα και την Αιτωλοακαρνανία απαντούν πως όχι (ποσοστά 44,2 και 67,1% αντίστοιχα), ενώ η πλειοψηφία των ανέργων της Ηλείας απαντούν «να» (51,5%). Ποσοστό 17,1% στην Αχαΐα απαντά επίσης ότι δεν έχει σκεφτεί την αλλαγή τόπου διαμονής για την εύρεση εργασίας.

Γράφημα 4.5: Είστε διατεθειμένος/ η να αλλάξετε τόπο διαμονής εάν βρείτε εργασία αλλού;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

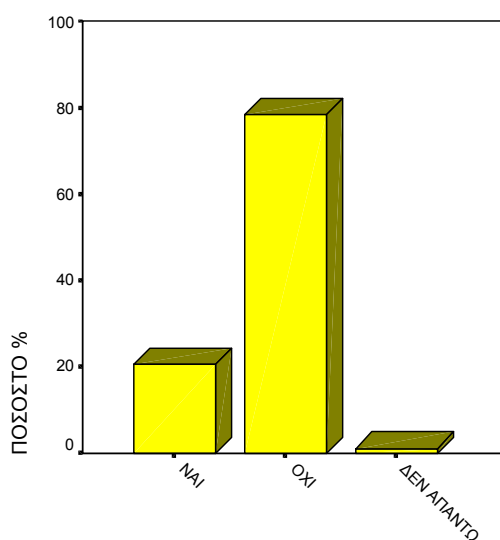
	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΙΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΝΑΙ	88	113	35	236
	51.5%	38.7%	25.0%	39.1%
ΟΧΙ	74	129	94	297
	43.3%	44.2%	67.1%	49.3%
ΔΕΝ ΤΟ ΕΧΩ ΣΚΕΦΤΕΙ	9	50	11	70
	5.3%	17.1%	7.9%	11.6%
ΣΥΝΟΛΟ	171	292	140	603
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 4.7 : Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο ή είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;- Κατανομή ανά Νομό*

4.3.3 Επίδομα ανεργίας

Πολύ μεγάλο ποσοστό ανέργων σε όλους τους νομούς δε λαμβάνουν καμία επιδότηση ανεργίας (ποσοστό 77,8% στην Ηλεία, 89,2% στην Αχαΐα και 56,4% στην Αιτωλοακαρνανία).

Γράφημα 4.6: Λαμβάνετε κάποια επιδότηση ανεργίας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΝΑΙ	34	31	59	124
	19.9%	10.5%	42.1%	20.5%
ΟΧΙ	133	263	79	475
	77.8%	89.2%	56.4%	78.4%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	4	1	2	7
	2.3%	0.3%	1.4%	1.2%
ΣΥΝΟΛΟ	171	295	140	606
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 4.8 : Λαμβάνετε κάποια επιδότηση ανεργίας;- Κατανομή ανά Νομό*

5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

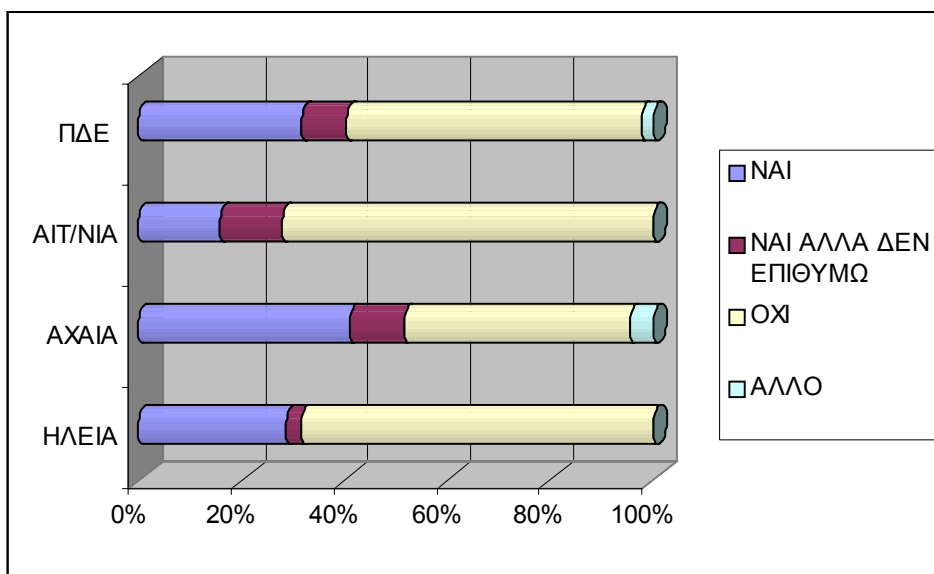
5.1 Προθυμία δημιουργίας νέων επιχειρήσεων

Στην ερώτηση «Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;» η πλειοψηφία των ερωτώμενων ανέργων σε όλους τους νομούς έχουν απαντήσει αρνητικά (68,4% στην Ηλεία, 44% στην Αχαΐα και 71,9% στην Αιτωλοακαρνανία). Μόνο στην Αχαΐα η θετική απάντηση έχει ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό (41%), ενώ στην Αιτωλοακαρνανία ένα ποσοστό 12,2% έχουν απαντήσει ότι το έχουν σκεφτεί αλλά δεν επιθυμούν να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΝΑΙ	49	120	22	191
	28.7%	41.0%	15.8%	31.7%
ΝΑΙ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΩ	5	31	17	53
	2.9%	10.6%	12.2%	8.8%
ΟΧΙ	117	129	100	346
	68.4%	44.0%	71.9%	57.4%
ΑΛΛΟ	0	13	0	13
	0.0%	4.4%	0.0%	2.2%
ΣΥΝΟΛΟ	171	293	139	603
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 5.1 : Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;- Κατανομή ανά Νομό*

Γράφημα 5.1: Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

5.2 Εμπόδια για το ξεκίνημα νέας επιχείρησης

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του φυσικού, κοινωνικού και οικονομικού περιβάλλοντος της υπαίθρου και της περιφέρειας θεωρούνται κυρίαρχοι παράγοντες δημιουργίας ευκαιριών για την τοπική επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, αλλά και εμποδίων και αδυναμιών για την ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας. Η ύπαιθρος και η επιχειρηματική διαδικασία διαμορφώνουν ένα πυκνό, πολύπλοκο και δυναμικό δίκτυο αμοιβαίων επιρροών. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της υπαίθρου και της περιφέρειας που επιδρούν στην επιχειρηματική διαδικασία χωρίζονται σε τρεις ομάδες: το φυσικό περιβάλλον, τις κοινωνικές και τις οικονομικές δομές.

5.2.1 Το Φυσικό Περιβάλλον

Τρία βασικά χαρακτηριστικά του φυσικού περιβάλλοντος επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την επιχειρηματικότητα: α) η χωροθέτηση β) οι φυσικοί πόροι και γ) το τοπίο. Η χωροθέτηση αναφέρεται στην απόσταση από τις αγορές και στην πρόσβαση στους καταναλωτές, τους προμηθευτές, τις πηγές πληροφόρησης και τους οργανισμούς και θεσμούς. Η απόσταση και η γειτνίαση με μεγάλα αστικά κέντρα επηρεάζει το κόστος μεταφοράς των εισροών/ εκροών και ταυτόχρονα έχει επιπτώσεις στη διάδοση των πληροφοριών και τη

διάχυση των εργαλείων πολιτικής. Αυτό αποτελεί βασικό μειονέκτημα, αφού παρεμποδίζει τη λειτουργία των οικονομιών κλίμακας και τη διάχυση νέων μορφών τεχνολογίας, συντελεί σε μη ανταγωνιστικό κόστος μεταβίβασης, και τέλος περιορίζει τις μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού. Όλα τα ανωτέρω πλήττουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ μειονεκτικών περιοχών της υπαίθρου και αστικών περιοχών, καθώς και την ισορροπία μεταξύ παράδοσης, εκσυγχρονισμού και μετανάστευσης (Ruoss and Thompson, 1999). Η απομόνωση μίας περιοχής επιδρά όχι μόνο σε διαφορετικές πλευρές της καινοτομίας, αλλά και στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, καθώς και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (North and Smallbone, 2000). Οι Keeble and Tyler (1995) υποστηρίζουν ότι οι πιο προσιτές περιοχές διαθέτουν οικονομικά, φυσικά και θεσμικά χαρακτηριστικά, τα οποία διευκολύνουν την επιχειρηματική συμπεριφορά. Οι Phelps et al (2001) θεωρούν ότι αυτές οι τοποθεσίες προσφέρουν μία μοναδική και συμπληρωματική σχέση μεταξύ προσβάσεων, τόσο σε χρηματοοικονομικές όσο και σε τεχνολογικές εξωτερικότητες.

Συγχρόνως βέβαια, η ύπαρξη σημαντικών φυσικών πόρων, το κλίμα και το ανάγλυφο, σε συνδυασμό με το γενικότερο τοπίο της περιοχής επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα προσφέροντας ευκαιρίες για την περιβαλλοντολογικά ορθή χρήση αυτών των πόρων. Η απόσταση και η απομόνωση έχουν ευνοήσει τη διατήρηση του περιβάλλοντος, μοναδικών τοπίων και βασικών παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής.

Στην ερώτηση «Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων;» οι άνεργοι που ερωτήθηκαν στο νομό Ηλείας επέλεξαν σε ποσοστό 71,3% τον Πολιτισμό, την Παράδοση και την Κληρονομιά, ενώ οι επόμενες δυο δημοφιλείς επιλογές τους ήταν η Φύση και η Ιστορία με ποσοστό λίγο πιο πάνω από το 42%. Στην Αχαΐα, έδρα της Περιφέρειας, η πλειοψηφία επιλέγει τις Υπηρεσίες (42,3%), τις Υποδομές (34,2%) και τη Φύση (22,8%), ενώ στην Αιτωλοακαρνανία τον Πολιτισμό, την Παράδοση και την Κληρονομιά (64,3%), το φτηνό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό (57,9%) και τη Φύση (53,6%).

Θετικά στοιχεία της περιοχής	Ποσοστό % ανέργων που απάντησαν θετικά			
	Ν. Ηλείας	Ν. Αχαΐας	Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Φύση	42.7%	22.8%	53.6%	35.3%
Ιστορία	42.1%	9.4%	9.3%	18.4%
Αρχιτεκτονική	4.7%	9.1%	2.1%	6.3%
Πολιτισμός, παράδοση και κληρονομιά	71.3%	21.5%	64.3%	45.0%
Φθινό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό	19.9%	11.1%	57.9%	24.1%
Υπηρεσίες	11.7%	42.3%	2.1%	24.8%
Υποδομές και εγκαταστάσεις που προσφέρονται για επιχειρηματική δραστηριότητα	7.6%	34.2%	1.4%	19.4%
Άλλο	0.0%	3.3%	0.7%	1.8%

Πίνακας 5.2 : Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων; - Ποσοστό που απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

5.2.2 Το Κοινωνικό Περιβάλλον

Το κοινωνικό κεφάλαιο, οι δομές διοίκησης καθώς και η πολιτιστική κληρονομιά θεωρούνται σημαντικοί κοινωνικοί παράγοντες οι οποίοι ασκούν αλληπάλληλες επιρροές στην επιχειρηματικότητα. Η σύγχρονη εκδοχή του κοινωνικού κεφαλαίου αναφέρεται στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας και επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες κοινωνικές αξίες και κανόνες που ενισχύουν τη συναδελφική συμπεριφορά, τα δίκτυα συνεργασίας και την πολιτική δραστηριότητα (Commins & Meredith, 2002). Ο Whiteley (1998) προσδιόρισε το κοινωνικό κεφάλαιο ως «την προθυμία του μέσου πολίτη να εμπιστεύεται τους άλλους» και συμπέρανε ότι, σε τοπικές κοινωνίες με υψηλό επίπεδο κοινωνικού κεφαλαίου, οι πολίτες έχουν την τάση να μιμούνται ή να αποδέχονται την τεχνολογική καινοτομία και να είναι περισσότερο ριψοκίνδυνοι από τα άτομα εκείνα, τα οποία ζουν σε κοινωνίες με χαμηλό επίπεδο κοινωνικού κεφαλαίου.

Το κοινωνικό κεφάλαιο συνδέεται άμεσα τόσο με τη λειτουργία της επιχείρησης όσο και με την ποιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η συγκέντρωση βιομηχανικών κλάδων, η δικτύωση και η επικοινωνία μέσω άτυπων καναλιών, καθώς και οι διασυνδέσεις μεταξύ

επιχειρήσεων και θεσμών συμβάλλουν σε εμπιστοσύνη στην ανταλλαγή πληροφοριών και στη δόμηση του κοινωνικού κεφαλαίου (OECD, 2001). Ο Putnam (1993) ανέφερε ότι το κοινωνικό κεφάλαιο είναι μία αναγκαία προϋπόθεση όταν ερευνώνται οι συνθήκες για την εγκατάσταση αποδοτικών και αντιπροσωπευτικών κρατικών θεσμών. Πολύ συχνά, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της περιφέρειας είναι διαποτισμένες από τις πολιτιστικές παραδόσεις, στις οποίες η κοινωνική εμπιστοσύνη, οι κανόνες αλληλεγγύης (δηλαδή η προθυμία των ανθρώπων να εργασθούν προς όφελος των άλλων όταν αισθάνονται ότι στο μέλλον αυτές οι πράξεις αλτρουισμού θα ανταμειφθούν), τα δίκτυα συνεργασίας και η εμπλοκή στην αυτοδιοίκηση, απουσιάζουν (Wall et al, 1998).

5.2.3 Το Οικονομικό Περιβάλλον

Οι επενδύσεις στις υποδομές, η ύπαρξη και η λειτουργία επιχειρηματικών δικτύων καθώς και το επίπεδο τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας που έχουν αναπτυχθεί σε μία συγκεκριμένη περιοχή αποτελούν ορισμένους παράγοντες, οι οποίοι επιδρούν στην επιχειρηματικότητα και οι οποίοι συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με την οικονομική δραστηριότητα μιας περιοχής. Στις απομακρυσμένες περιοχές, η απομόνωση και κατ' επέκταση τα υψηλά κόστη μεταφοράς και μεταβίβασης έχουν παραδοσιακά επιβάλλει σημαντικούς φραγμούς στην εγκατάσταση ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, διότι περιορίζεται η πρόσβαση όχι μόνο στους προμηθευτές αλλά και στους καταναλωτές και στις νέες αγορές. Οι επιχειρήσεις λοιπόν που εγκαθίστανται σε αυτές τις τοποθεσίες είναι λιγότερο ανταγωνιστικές συγκριτικά με τις αντίστοιχες των ημιαστικών ή αστικών περιοχών. Η υποδομή λοιπόν μπορεί να επηρεάσει την οικονομική αποδοτικότητα με τρεις τρόπους: 1) επεκτείνοντας την κλίμακα στη χρήση των υπαρχόντων πόρων 2) προσελκύοντας πρόσθετους πόρους στις περιοχές της υπαίθρου και 3) καθιστώντας τις υπάρχουσες δραστηριότητες πιο παραγωγικές (Fox και Poreca, 2001). Ένα ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών μπορεί να προσελκύει νέες επιχειρήσεις, ενώ το διευρυμένο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης και να αυξήσει το περιφερειακό προϊόν. Οι επιχειρηματίες της υπαίθρου θεωρούν τις επενδύσεις στις υποδομές ως ένα επιθυμητό χαρακτηριστικό γνώρισμα και μία ουσιαστική ανάγκη για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας (Skuras et al, 2000). Αξίζει να σημειωθεί ότι το βελτιωμένο μεταφορικό δίκτυο εκθέτει τις τοπικές οικονομίες των μειονεκτικών περιοχών στο ευρύτερο οικονομικό

περιβάλλον, μειώνει τις εκροές πολλών τοπικών κλάδων και ταυτόχρονα αυξάνει τις εισαγωγές. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να προκαλούνται οικονομικές διαρροές οι οποίες, εάν είναι σημαντικές, μειώνουν το συνολικό όφελος της οικονομικής ανάπτυξης για τον τοπικό πληθυσμό.

5.2.4 Εμπόδια

Μία πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για λογαριασμό της Επιτροπής της Ε.Ε είχε ως αντικείμενο την επιχειρηματικότητα και, ανάμεσα σε άλλα, ερεύνησε τη γενική στάση και τις αντιλήψεις των πολιτών των χωρών της Ε.Ε και των ΗΠΑ απέναντι σε θέματα επιχειρηματικότητας, καθώς και τους παράγοντες που επηρεάζουν την επιχειρηματική δράση (Flash Eurobarometer, 2000). Οι πολίτες της Ε.Ε έχουν χαρακτηριστικά πιο συντηρητική στάση απέναντι στην ανάληψη επιχειρηματικού κινδύνου από τους πολίτες των ΗΠΑ, θεωρώντας ότι κάποιος δε θα έπρεπε να αναλάβει επιχειρηματική δράση εάν υπάρχει κίνδυνος αποτυχίας. Οι έλληνες πολίτες διαφοροποιούνται σημαντικά από όλους τους υπόλοιπους ευρωπαίους και μαζί με τους πολίτες της Μεγάλης Βρετανίας διαφωνούν σε ποσοστό πάνω από 60% ότι η ύπαρξη κινδύνου θα πρέπει να θεωρείται αποτρεπτικός παράγοντας ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Παρ' όλα αυτά, η στάση στον κίνδυνο διαφοροποιείται σημαντικά ανάλογα με την ηλικία και την εκπαίδευση των ερωτώμενων αναδεικνύοντας αυτούς τους παράγοντες σε σημαντικούς ρυθμιστές της ροπής για δημιουργία επιχειρήσεων. Αναλογιζόμενοι την ηλικιακή διάρθρωση και το επίπεδο εκπαίδευσης του ελληνικού πληθυσμού της υπαίθρου είναι εύκολο να κατανοήσουμε την έλλειψη διάθεσης για ανάληψη επιχειρηματικού κινδύνου και το μικρό ποσοστό δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.

Στην ίδια σφυγμομέτρηση αναδεικνύονται και οι κυριότεροι πρακτικοί λόγοι που εμποδίζουν την ανάληψη επιχειρηματικής δράσης πέρα από την ύπαρξη κινδύνου. Καίτοι οι έλληνες πολίτες δε θεωρούν τον επιχειρηματικό κίνδυνο σαν αποτρεπτικό παράγοντα για την επιχειρηματικότητα, παρουσιάζουν αρνητικές τοποθετήσεις, από τις πιο αρνητικές στην Ευρώπη, για όλους σχεδόν τους περιοριστικούς παράγοντες που διερευνήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα οι έλληνες πολίτες θεωρούν ότι η δυσκολία να ξεκινήσει κανείς μια καινούργια επιχείρηση εστιάζεται κυρίως στην έλλειψη χρηματοοικονομικών πόρων, την πολυπλοκότητα της διοικητικής διαδικασίας έναρξης της δραστηριότητας και το ασταθές και δυσμενές

οικονομικό περιβάλλον και σε πολύ μικρότερο βαθμό στη δυσκολία εξεύρεσης πληροφοριών. Δυστυχώς, στην Ελλάδα είναι πολύ λίγες οι έρευνες και τα δεδομένα που έχουμε στη διάθεσή μας για τις αντίστοιχες στάσεις και αντιλήψεις των πολιτών της υπαίθρου και της περιφέρειας και συνεπώς τα συμπεράσματά μας είναι αποσπασματικά και γεωγραφικά εντοπισμένα σε ορισμένες μόνο περιφέρειες, αλλά ικανά για να δώσουν ενδείξεις των τάσεων που επικρατούν.

5.2.5 Το ζήτημα του αρχικού κεφαλαίου

Τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματικού ανθρώπινου δυναμικού επηρεάζουν τη διάρθρωση του κεφαλαίου εκκίνησης μίας επιχείρησης. Το ανθρώπινο κεφάλαιο αναφέρεται κυρίως στις ικανότητες και τη γνώση που έχει αποκτήσει ο επιχειρηματίας. Προσδιορίζει επίσης την ικανότητα ενός επιχειρηματία να αντιληφθεί μία ευκαιρία οικονομικής φύσεως, να την υλοποιήσει και κατ' επέκταση να ιδρύσει μία δική του επιχείρηση. Η διαμόρφωση ικανοτήτων στα πλαίσια μίας μοντέρνας οικονομίας είναι μία δυναμική διαδικασία με ισχυρά συστατικά συνέργιας (Heckman, 2000). Η σπουδαιότητα της απόκτησης γνωστικών και μη γνωστικών ικανοτήτων στο να προάγουν την οικονομική και κοινωνία ευημερία είναι πολύ βασική. Η εκπαίδευση καθώς και η κατάρτιση έχουν τεκμηριωθεί σε ευρεία κλίμακα ως μέθοδοι αύξησης του ανθρώπινου δυναμικού. Όσον αφορά όμως τη συσσώρευση ανθρώπινου δυναμικού, τόσο ο ρόλος της οικογένειας όσο και των επιχειρήσεων δεν περιλαμβάνονται, αφού η συμβολή τους ως πηγών μόρφωσης δεν είναι κοινά αποδεκτή. Εκτός από τα μετρήσιμα χαρακτηριστικά ανθρώπινου κεφαλαίου, η στάση και οι αντιλήψεις των επιχειρηματιών μπορούν να επηρεάσουν τη διάρθρωση του κεφαλαίου εκκίνησης.

Η δυσκολία εξεύρεσης χρηματοοικονομικών πόρων είναι, μερικώς μόνο, ένα σημαντικό πρόβλημα. Λόγω του μικρού μεγέθους των νέων επιχειρήσεων, πολλές από αυτές αυτοχρηματοδοτούνται από τους ιδιοκτήτες τους με κεφάλαια που προέρχονται είτε από προσωπικές αποταμιεύσεις είτε προέρχονται από άτυπα δάνεια προερχόμενα από το άμεσο οικογενειακό περιβάλλον του επιχειρηματία. Πράγματι, έρευνες έχουν δείξει ότι σχεδόν οι μισές από τις νέες επιχειρήσεις σε μειονεκτικές περιοχές της ελληνικής υπαίθρου ιδρύονται χωρίς να χρησιμοποιήσουν δανεικά κεφάλαια (Psaltopoulos et al., 2001a).

Έχει βρεθεί επίσης ότι οι επιχειρήσεις εκείνες της υπαίθρου που είναι αρκετά καλά ενσωματωμένες στην τοπική οικονομία, χρησιμοποιούν λιγότερα δανειακά κεφάλαια, έχουν

μεγάλο βαθμό αυτονομίας στη χρηματοδότηση των επενδύσεών τους και υγιή χρηματοοικονομική δομή (Psaltopoulos et al., 2001b). Αυτό οφείλεται στην ταυτόχρονη δράση δύο παραγόντων: πρώτον στο ότι η ενσωμάτωση της επιχείρησης στην τοπική οικονομία μειώνει τον αντιλαμβανόμενο επιχειρηματικό κίνδυνο και αυξάνει τη διάθεση του επιχειρηματία να διακινδυνεύσει τα κεφάλαιά του και δεύτερον στο ότι ο υψηλός βαθμός ενσωμάτωσης μιας επιχείρησης στην τοπική οικονομία μπορεί να δείχνει τη δράση οριζόντιων επιχειρηματικών δικτύων, η οποία πάντα οφείλεται, και ουσιαστικά καλύπτει, αναπτυγμένη κοινωνική συνοχή και κοινωνικό κεφάλαιο φιλικό προς την επιχειρηματικότητα. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει τη σημασία που έχει η ενεργή υποστήριξη προς τοπικά επιχειρηματικά δίκτυα και η ύπαρξη αναπτυγμένου κοινωνικού κεφαλαίου.

5.2.6 Άλλα ζητήματα έναρξης της επιχειρηματικής διαδικασίας

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρηματίες για να ξεκινήσουν την οικονομική τους δραστηριότητα είναι επίσης σημαντικά, αλλά και αρκετά καλά καταγεγραμμένα στο στόχο της τρέχουσας πολιτικής για την υποστήριξη και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Θα πρέπει όμως κανείς να παρατηρήσει ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες που αποδεδειγμένα ταλαιπώρησαν τους νέους έλληνες επιχειρηματίες είχαν καταφέρει, αναίτια τις περισσότερες φορές, να διεισδύσουν και σε τοπικούς θεσμούς ενίσχυσης και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας. Η εμπειρία των περισσότερων επιχειρηματιών και αγροτών-επιχειρηματιών από την επαφή τους με τις διαδικασίες διάχυσης και εφαρμογής πολιτικών ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας είναι αρνητική (Damianos et. al., 1998) αφήνοντας ερωτηματικά για το αν μια απλή αλλαγή της διαδικασίας με την έννοια της κατάργησης ορισμένων σταδίων ή της απλοποίησης κάποιων διαδικασιών θα έχει ουσιαστικές επιπτώσεις στην ‘ελεγκτική’ φιλοσοφία που διέπει την πολιτική και τους θεσμούς ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.

Μια άλλη αφανής πλευρά της επιχειρηματικής διαδικασίας που εμποδίζει την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες μέλη της Ε.Ε είναι η διαδικασία παύσης της λειτουργίας μιας επιχείρησης και ο συνακόλουθος πολλές φορές ‘στιγματισμός’ του επιχειρηματία. Έχει αποδειχθεί ότι ένα μεγάλο ποσοστό των επιχειρηματιών που διοικούν επιτυχημένες επιχειρήσεις σήμερα, είχαν προηγουμένως επιχειρήσεις οι οποίες, για διάφορους λόγους, έκλεισαν. Η συντριπτική πλειοψηφία των

ευρωπαϊών πολιτών (72%) θεωρούν ότι στους επιχειρηματίες που έχουν οδηγηθεί στο κλείσιμο των επιχειρήσεών τους θα πρέπει να τους δίνεται μία δεύτερη ευκαιρία (Flash Eurobarometer, 2000). Οι σκληρές διαδικασίες πτώχευσης και ο κοινωνικός αντίκτυπος που αυτές δημιουργούν, ενεργούν αρνητικά στους νέους επιχειρηματίες και παροπλίζουν ένα σημαντικό επιχειρηματικό κεφάλαιο. Μια σειρά από άλλους παράγοντες που δρουν περιοριστικά στην επιχειρηματική δραστηριότητα έχουν εντοπισθεί από μελέτες στην Ελλάδα και κυρίως στο πλαίσιο του προγράμματος BEST (Business Environment Simplification Task Force) της Ε.Ε.

Ανάμεσα στα σημαντικά εμπόδια για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή, οι άνεργοι στην Ηλεία επιλέγουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα (58,5%), καθώς και τη δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων (45,6%) και την έλλειψη κατάρτισης για επιχειρηματικότητα (21,6%). Οι άνεργοι της Αχαΐας ισχυρίζονται ότι τα σημαντικότερα εμπόδια είναι η δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων (37,1%), η γραφειοκρατία στη διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης (26,1%) και κάποιο είδος εγγύησης έναντι πιθανής αποτυχίας (24,1%). Τέλος για τους άνεργους της Αιτωλοακαρνανίας 69,3% επέλεξαν ως εμπόδιο τη δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων, 52,9% τη δυνατότητα πρόσβασης σε υποδομές και 50% την έλλειψη κατάρτισης για επιχειρηματικότητα.

Εμπόδια	Ποσοστό % ανέργων που απάντησαν θετικά			
	Ν. Ηλείας	Ν. Αχαΐας	Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Δυνατότητα πρόσβασης σε υποδομές	9.9%	8.1%	52.9%	18.8%
Δυνατότητα χρηματοδότησης από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα	58.5%	18.9%	30.7%	32.5%
Δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων	45.6%	37.1%	69.3%	46.8%
Η απόδοση της τοπικής αυτοδιοίκησης	1.8%	10.4%	1.4%	6.0%
Η έλλειψη Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	3.5%	8.8%	3.6%	6.1%
Η γραφειοκρατία στην διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης	12.3%	26.1%	15.0%	19.7%
Η έλλειψη κατάρτισης	21.6%	20.8%	50.0%	27.7%

για επιχειρηματικότητα				
Κάποιο είδος εγγύησης έναντι πιθανής αποτυχίας	6.4%	24.1%	20.0%	18.3%
Τεχνική καθοδήγηση	1.8%	13.0%	3.6%	7.8%
Άλλο	1.2%	2.0%	2.1%	1.8%

Πίνακας 5.3 : Ποια από τα ανωτέρω είναι σημαντικά εμπόδια για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή σας; - Ποσοστό που απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

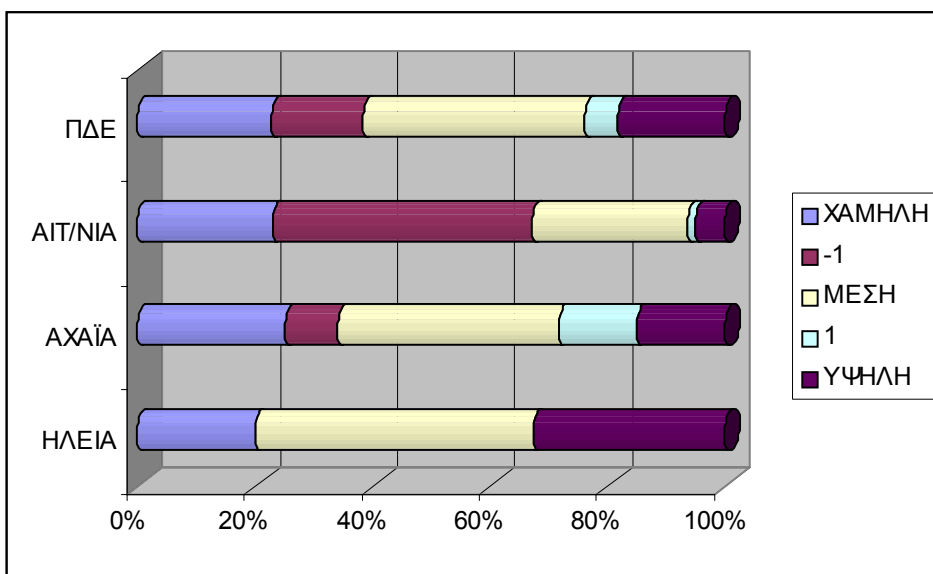
5.3 Προσβασιμότητα της περιοχής

Με την ερώτηση «Πώς θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;» οι ερωτώμενοι καλούνται να την βαθμολογήσουν από -2= χαμηλή ως 2= υψηλή. Έτσι, στην Ηλεία η πλειοψηφία των ανέργων χαρακτηρίζει την προσβασιμότητα της περιοχής τους ως «μέση» (47,4%), όπως επίσης και στην Αχαΐα (37,7%), ενώ στην Αιτωλοακαρνανία η πλειοψηφία δίνει βαθμολογία -1 (44,3%). Αναλυτικά μπορούμε να δούμε τον πίνακα 5.4 και το γράφημα 5.2

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
-2= ΧΑΜΗΛΗ	34 19.9%	53 25.0%	32 22.9%	119 22.8%
-1	0 0.0%	19 9.0%	62 44.3%	81 15.5%
0= ΜΕΣΗ	81 47.4%	80 37.7%	37 26.4%	198 37.9%
1	0 0.0%	28 13.2%	2 1.4%	30 5.7%
2= ΥΨΗΛΗ	56 32.7%	32 15.1%	7 5.0%	95 18.2%
ΣΥΝΟΛΟ	171 100.0%	212 100.0%	140 100.0%	523 100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 5.4 : Πώς θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;- Κατανομή ανά Νομό*

Γράφημα 5.2: Πώς θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

5.4 Χαρακτηριστικά του επιτυχημένου επιχειρηματία

Στην ερώτηση «Ποια θα πρέπει να είναι κατά την γνώμη σας τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία για να ξεκινήσει μια καινούργια επιχείρηση;» οι ερωτώμενοι είχαν να επιλέξουν το πολύ δυο απαντήσεις με σειρά προτεραιότητας. Ως πρώτη επιλογή επιλέχθηκε από τους περισσότερους άνεργους το μεγάλο αρχικό κεφάλαιο (69% των ανέργων της Ηλείας το επέλεξε, 41% της Αχαΐας και 64,3% της Αιτωλοακαρνανίας), ενώ ως δεύτερη οι πολύ καλές γνωριμίες στην αγορά (30,4% για την Ηλεία, 31,3% για την Αχαΐα και 20% για την Αιτωλοακαρνανία). Αναλυτικά μπορούμε να δούμε τις επιλογές των ανέργων στον πίνακα 5.5.

Χαρακτηριστικά	Ποσοστό % ανέργων που απάντησαν θετικά			
	Ν. Ηλείας	Ν. Αχαΐας	Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Μία καλή ιδέα (1 ^η επιλογή)	14.0%	31.6%	26.4%	25.6%
2 ^η επιλογή	0.6%	3.9%	0.7%	2.3%
Μεγάλο ίδιο αρχικό κεφάλαιο (1 ^η επιλογή)	69.0%	41.0%	64.3%	54.0%
2 ^η επιλογή	10.5%	14.0%	27.9%	16.2%
Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στην αγορά (1 ^η επιλογή)	17.0%	13.7%	5.0%	12.6%

2 ^η επιλογή	30.4%	31.3%	20.0%	28.5%
Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στις τράπεζες (1 ^η επιλογή)	0.0%	0.3%	4.3%	1.1%
2 ^η επιλογή	36.3%	5.9%	17.9%	17.0%
Υποστήριξη από την οικογένειά του (1 ^η επιλογή)	0.0%	2.3%	0.0%	1.1%
2 ^η επιλογή	2.3%	5.9%	22.9%	8.7%
Άλλο (1 ^η επιλογή)	0.0%	0.3%	0.0%	0.2%
2 ^η επιλογή	0.6%	1.6%	0.0%	1.0%

Πίνακας 5.5 : Ποια θα πρέπει να είναι κατά την γνώμη σας τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία για να ξεκινήσει μια καινούργια επιχείρηση; - Ποσοστό που απάντησε θετικά- Νομοί και ΠΔΕ

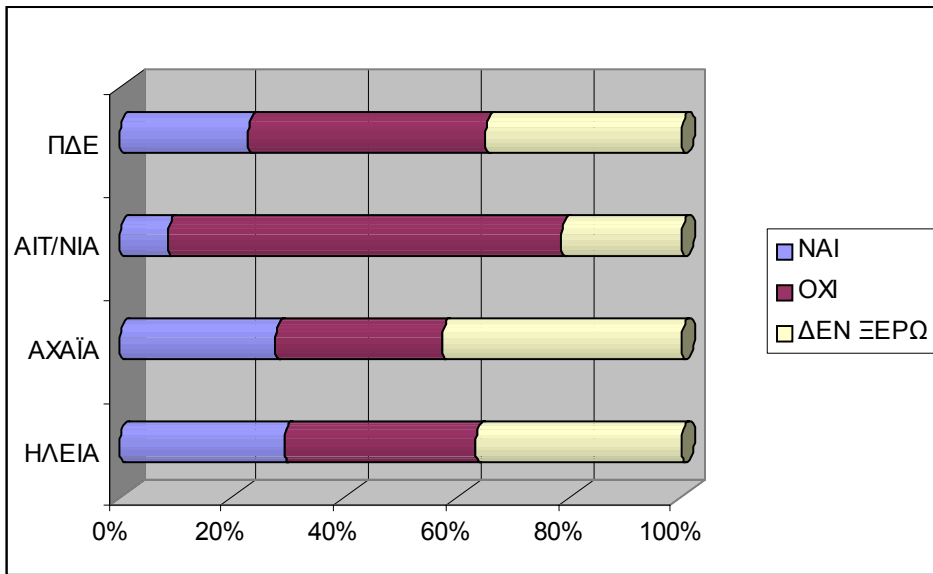
5.5 Τοποθεσία και επιχειρησιακή απόδοση

Οι άνεργοι ερωτήθηκαν επίσης αν θα θεωρούσαν την περιοχή τους ως ιδανική τοποθεσία για την επιχείρησή τους από άποψη επιχειρησιακής απόδοσης. Στην Ηλεία η πλειοψηφία απαντά πως «δεν ξέρει» (36,5%), ενώ λίγο πιο κάτω (34,1%) βρίσκεται η απάντηση «όχι». Στο νομό Αχαΐας και πάλι οι περισσότεροι άνεργοι απαντούν πως δε γνωρίζουν (42,6%), ενώ η απάντηση των περισσότερων ανέργων της Αιτωλοακαρνανίας είναι ότι δε θεωρούν ιδανική την περιοχή τους για την επιχείρησή τους.

	ΗΛΕΙΑ	ΑΧΑΪΑ	ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΠΔΕ
ΝΑΙ	50	56	12	118
	29.4%	27.7%	8.6%	23.0%
ΟΧΙ	58	60	98	216
	34.1%	29.7%	70.0%	42.2%
ΔΕΝ ΞΕΡΩ	62	86	30	178
	36.5%	42.6%	21.4%	34.8%
ΣΥΝΟΛΟ	170	202	140	512
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

* Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα ποσοστά ανά απάντηση στο σύνολο των ανέργων ανά νομό

Πίνακας 5.6 : Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για την επιχείρησή σας;- Κατανομή ανά Νομό*

Γράφημα 5.3: Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για την επιχείρησή σας;- Ποσοστά % - σύνολο ΠΔΕ και νομοί

ΣΥΝΟΨΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των ερωτηματολογίων που απαντήθηκαν από το δείγμα των 618 ανέργων στους νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανέδειξε μια σειρά χαρακτηριστικών, τα οποία βοηθούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων και κατόπιν μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά τη διατύπωση Πολιτικών Απασχόλησης για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Μια αρχική παρατήρηση αφορά το υψηλό ποσοστό ανέργων ηλικίας κάτω των 25 ετών, το οποίο αγγίζει το 35% για το σύνολο της Περιφέρειας, ενώ στην Αχαΐα οι νέοι άνεργοι κάτω των 25 ετών είναι το 37,1% του συνόλου των ανέργων. Η Ηλεία συγκεκριμένα έχει να επιδείξει και ένα σχετικά υψηλό ποσοστό ανέργων άνω των 50 ετών (7,6%). Το υψηλό ποσοστό νέων ανέργων κάτω των 25 δείχνει την ανάγκη υιοθέτησης ειδικών μέτρων για τη στήριξη της απασχολησιμότητας των νέων, μέτρα που θα ξεκινούν με την πρόληψη της πρόωμης εγκατάλειψης του σχολείου και την κατάρτισή τους (και ειδικά όσων έχουν χαμηλή εξειδίκευση). Η κατάρτιση θα μπορούσε να λάβει χώρα ακόμα και στο εξωτερικό.

Οι αρνητικές συνέπειες από την έλλειψη απασχόλησης, τόσο οικονομικές όσο και ψυχολογικές δείχνουν να επηρεάζουν και την προσωπική ζωή των ανέργων, αφού η συντριπτική πλειοψηφία τους (65%) και ειδικά οι άνδρες (73,7%) είναι ελεύθεροι, όπως επίσης και ποσοστό 69,5% στο σύνολο της Περιφέρειας, και 77,4% οι άνδρες ειδικά, δεν έχουν παιδιά.

Στο επίπεδο εκπαίδευσής τους παρατηρούμε σχετικά χαμηλά ποσοστά ανέργων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κάτι που αποδεικνύει πόσο σημαντική «γέφυρα» προς την απασχόληση είναι η εκπαίδευση. Επίσης, η πλειοψηφία των ανέργων δεν έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης, ενώ από εκείνους τους άνεργους που παρακολούθησαν, οι γυναίκες είναι περισσότερες. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί η ανάγκη όχι απλά της κατάρτισης των ανέργων, αλλά και της προσαρμογής της κατάρτισης αυτής στις ανάγκες των επιχειρήσεων της περιοχής. Το ποσοστό εκείνων που παρακολούθησαν σεμινάρια ίσως τώρα να μην αντιμετώπιζαν την ανεργία, αν η κατάρτισή τους κάλυπτε κάποια κενά στη ζήτηση των επιχειρήσεων.

Ένα ποσοστό 18,4% των ανέργων δεν έχουν εργαστεί ποτέ, ποσοστό που για την Ηλεία αγγίζει το 25,3% και για την Αιτωλοακαρνανία το 24,1%. Ειδικά για τις ηλικιακές ομάδες 36-

50 και άνω των 50 ετών οι άνεργοι που δεν έχουν εργαστεί ποτέ είναι 7,9% και 3,6% του συνόλου των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί αντίστοιχα. Σχετικά με τη διάρκεια ανεργίας, 42,4% των ερωτώμενων έχουν ως 6 μήνες ανεργίας, ενώ οι μακροχρόνια άνεργοι (άνω των 12 μηνών ανεργίας) αγγίζουν το 30% του συνόλου των ανέργων, και ειδικά στην Αχαΐα το 35%.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων που συμμετείχαν στο δείγμα της έρευνας (61,3%) έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στην περιοχή (ειδικά για την Αιτωλοακαρνανία το αντίστοιχο ποσοστό είναι 85,7%). Σημαντικό ποσοστό εργαζόταν σε άλλη επιχείρηση στην ίδια περιοχή (41,3% με 62,9% ειδικά για την Αιτωλοακαρνανία), ενώ περίπου 8,1% των ερωτηθέντων έχουν/ είχαν έναν τουλάχιστον γονιό που κατέχει/ κατείχε μια επιχείρηση στην περιοχή (το ίδιο ποσοστό στην Αχαΐα ήταν 9,4%). 5,5% (και 10,1% για την Αχαΐα) είναι μέλη σε αθλητικές λέσχες, ενώ 4,4% (7,2% στην Αχαΐα) μέλη πολιτιστικών ή άλλων συλλόγων.

Στην ερώτηση που τους έγινε σχετικά με το πώς έληξε η προηγούμενη εργασιακή τους σχέση, 28,8% απάντησαν πως απολύθηκαν, ποσοστό το οποίο είναι ιδιαίτερα υψηλό στην Αιτωλοακαρνανία (77,1%). Επίσης, 30,7% απάντησαν πως έληξε η σύμβασή τους (το ίδιο ποσοστό στην Ηλεία ήταν 48,1%). Η πλειοψηφία τους μάλιστα δε λαμβάνει κάποιο επίδομα ανεργίας (78,4%). Εδώ πρέπει να τονιστεί η ανάγκη υιοθέτησης δράσεων με στόχο τη διατήρηση της απασχόλησης των ατόμων. Μέτρα που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν αφορούν αφενός την κατάρτιση αυτών των ατόμων και αφετέρου μια συνεργασία με τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις της περιοχής, ώστε ένα ποσοστό των υπαλλήλων τους να προέρχεται από άτομα αυτής της κατηγορίας.

Οι άνεργοι καταγράφουν στις συνεντεύξεις τους τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν ως προς την απασχόληση, όπου το σημαντικότερο με βάση την άποψή τους είναι οι γενικές οικονομικές συνθήκες στην αγορά (63,4%), οι οποίες δείχνουν να είναι πολύ εντονότερες για τους άνεργους της Ηλείας (73,7%) και της Αιτωλοακαρνανίας (80,7%). Το επόμενο σημαντικό εμπόδιο δείχνει να είναι η μικρή ζήτηση του αντικειμένου τους στην αγορά (22,2%), η εκπαίδευσή τους (18,6%) και η ηλικία τους (19,4%). Η αρνητική ψυχολογία ή και η απόγνωσή τους γίνεται ορατή και από το γεγονός ότι οι περισσότεροι (64,6%) αναζητούν εργασία οπουδήποτε (ακόμη και εκτός του αντικειμένου τους) και πολύ περισσότερο οι άνεργοι της Ηλείας (78,4%) και της Αιτωλοακαρνανίας (73,6%). Παρόλα αυτά, σημαντικό ποσοστό αρνείται να μετακινηθεί για εύρεση εργασίας (49,3% στο σύνολο της Περιφέρειας

και ειδικά για την Αιτωλοακαρνανία 67,1%), πράγμα που φανερώνει την έλλειψη προσαρμοστικότητάς τους στις συνθήκες της αγοράς.

Πάνω από τους μισούς ανέργους (54,7%) δεν έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αυξάνεται για τους νομούς Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας (68,4% και 71,9%). Παρόλα αυτά ένα υψηλό ποσοστό στην Αχαΐα (41%) δηλώνει ότι το έχει σκεφτεί. Ως εμπόδια για το ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης, 46,8% των ανέργων αναφέρουν τη δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων (Αιτωλοακαρνανία 64,3%), ενώ 32,5% τη δυνατότητα χρηματοδότησης από Τράπεζες (58,5% στην Ηλεία). Τέλος, 27,7% δηλώνουν ως εμπόδιο την έλλειψη κατάρτισης για επιχειρηματικότητα (50% Αιτωλοακαρνανία).

Οι ερωτώμενοι περιέγραψαν επίσης τον επιτυχημένο επιχειρηματία δίνοντάς του δυο κύρια χαρακτηριστικά του με σειρά προτεραιότητας. Έτσι, ως πρώτο σημαντικό χαρακτηριστικό του επιτυχημένου επιχειρηματία επέλεξαν το μεγάλο αρχικό κεφάλαιο (54%) και μια καλή ιδέα (25,6%), ενώ ως δεύτερο σημαντικό χαρακτηριστικό τις πολύ καλές γνωριμίες στην αγορά (28,5%) και το μεγάλο αρχικό κεφάλαιο (16,2%).

Η αξιολόγηση των θετικών στοιχείων της περιοχής τους, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για την προώθηση και δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, είχε ως τρεις πρώτες επιλογές ανά νομό τις εξής:

-Ηλεία: 71,3% Πολιτισμός- Παράδοση/ 42,7% Φύση/ 42,1% Ιστορία

-Αχαΐα: 42,3% Υπηρεσίες/ 34,2% Υποδομές/ 22,8% Φύση

-Αιτωλοακαρνανία: 64,3% Πολιτισμός- Παράδοση, 57,9% Φτηνό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό, 53,6% Φύση.

Εδώ παρατηρούμε τη θέση της Αχαΐας και της Πάτρας ιδιαίτερα ως έδρας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπου συγκεντρώνεται ο κύριος όγκος των υποδομών, ενώ υπάρχει μεγαλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες. Από την άλλη πλευρά έχουμε τους Νομούς Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας, οι οποίοι είναι πιο αγροτικοί και με εντονότερο το στοιχείο της Παράδοσης, με φυσική ομορφιά και έντονο ιστορικό παρελθόν. Οι απαντήσεις αυτές των ανέργων δίνουν ένα σαφές μήνυμα για τους τομείς ανάπτυξης των περιοχών, αλλά και τις κατευθύνσεις που μπορούν να στραφούν οι επιχειρήσεις για την ανάπτυξή τους.

Στο ερωτηματολόγιο ζητήθηκε επίσης να βαθμολογήσουν την περιοχή τους από άποψη προσβασιμότητας. Εδώ οι απαντήσεις δε δείχνουν να είναι ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικές της

πραγματικής κατάστασης σε κάθε νομό. Έτσι, στην Ηλεία η πλειοψηφία των ανέργων που ερωτήθηκαν έδωσαν βαθμολογία 0 (47,4%) και 2 (32,7%), τη στιγμή που αυτή είναι σχετικά απομακρυσμένη και με χαμηλότερη προσβασιμότητα σε σχέση με την Αχαΐα που έλαβε πιο μικρή βαθμολογία 0 (37,7%) και -2 (25%). Αντίθετα, στην Αιτωλοακαρνανία δείχνουν να έχουν καλύτερη συνείδηση του βαθμού προσβασιμότητας της περιοχής τους, τον οποίο υπολογίζουν σε -1 (44,3%) και 0 (26,4%).

Τέλος, 42,2% των ερωτώμενων απάντησαν πως δε θεωρούν την περιοχή τους ως ιδανική τοποθεσία από άποψη επιχειρηματικής απόδοσης, ποσοστό που στην Αιτωλοακαρνανία αγγίζει το 70%, ενώ 23% των ανέργων της Ηλείας δηλώνει ότι θεωρεί την περιοχή τους ιδανική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Barrett, A & Whelan, C-T & Sexton, J-J (2001), "Employability" and its relevance for the management of the Live Register", *Policy Research Series*, no. 40. Dublin: Economic and Social Research Institute.
- Campbell, M. (1993), "Local Policies to beat long term unemployment", *Local Government Studies*, vol. 19(4): 505-518.
- Chabbert, I. & Kerschen, N. (2001), "Towards a European Model of Employability Insurance? Interaction between Europe and the Member States", in *Weinert et al (eds), "Employability: from Theory to Practice"*, *International Social Security Series*, vol.7, New Brunswick, London: Transaction Publishers.
- Chandler, G. and Hanks, S. 1991. How Important is Experience in a Highly Similar Field?, *Frontiers of Entrepreneurship Research*. pp. 1-10
- Commins, P. and Meredith, D. (2002), *Social Capital*, Conceptual Paper. Deliverable No. 5, AsPIRE QLK5-2000-00783.
(<http://www.sac.ac.uk/management/External/Projects/AspireExternal/AspireDocuments.htm>)
- Commission of the European Communities (1998), "New Forms of Work Organization: Case Studies", *Industrial Relations and Industrial Change*, European Commission, DG for Employment, Industrial Relations and Social Affairs.
- Commission of the European Communities (2002), "Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: taking stock of five years of the European Employment Strategy", Brussels.
- Commission of the European Communities (2003), "Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: The future of the European Employment Strategy (EES)", Brussels.
- Damianos D., E. Dimara, K. Hassapoyannes, D. Skuras. (1998), *Greek Agriculture in a Changing International Environment*, Ashgate: U.K. (ISBN:1 85972 514 7) pp. 244.
- Danish EU Presidency (2002), "New Forms of Work Organization: Report from the EU Presidency Conference 12-13 November 2002 in Roskilde, Denmark, Copenhagen.
- Eaton, S. (2003), "If you can use them: flexibility policies, organizational commitment and perceived performance", *Industrial Relations*, vol.42(2):145-167.
- Finn, D (2000), "From Full Employment to Employability: A New Deal for Britain's Unemployed?", *International-Journal-of-Manpower*, 21(5): 384-99.
- Flash Eurobarometer, (2000), *Entrepreneurship*. Flash EB No 83. EOS Gallup Europe.
- Foote, D. & Folta, T. (2002), "Temporary workers as real options", *Human Resource Management Review*, vol. 12: 579-597.
- Fox, W. F. and Porca, S. (2001), 'Investing in rural infrastructure', *International Regional Science Review*, Vol. 24, pp. 103-133.
- Heckman, J. (2000), 'Policies to foster human capital', *Research in Economic*, 54, 3-56.
- Hillage, J. & Pollard, E. (1999), "Employability: Developing a framework for Policy Analysis", RR85, DfEE Publications, London.
- Jack, S. and Anderson, A. 2002. The effects of embeddedness on the entrepreneurial process, *Journal of Business Venturing*, Vol. 17, pp. 467-487.

- Keeble, D. and Tyler, P. (1995), 'Enterprising behaviour at the urban-rural shift', *Urban Studies*, Vol. 32 No 2, pp.975-997.
- Lindsay, C & Mc Cracken, M & McQuaid, R (2003), "Unemployment duration and employability in remote rural labour markets", *Journal of Rural Studies*, vol. 19(2): 187-200.
- Lundvall, B-A. and Johnson, B. 1994. The Learning Economy, *Journal of Industry Studies*, Vol. 1, No 2, pp. 23-42.
- McQuaid, R.W. & Lindsay, C. (2002), "The employability gap: long-term unemployment and barriers to work in buoyant labour markets", *Environment and Planning C: Government and Policy*, vol. 20(4): 613-628.
- Michie, J. & Sheehan- Quinn, M. (2001),"Labour market flexibility, human resource management and corporate performance", *British Journal of Management*, vol.12: 287-306.
- Monk, S. et al (2000), "Finding works in rural areas: barriers and bridges", Joseph Rowntree Foundation, York.
- North, D. and Smallbone, D. (2000), 'The innovativeness and growth of rural SMEs during the 1990s', *Regional Studies*, Vol. 34 No 2, pp. 145-157.
- OECD. (2001), *The Well-being of Nations – The Role of Human and Social Capital*, OECD, Paris.
- Phelps, N.A., Fallon, R.J. and Williams, C.L. (2001), 'Small firms, borrowed size and the urban-rural shift', *Regional Studies*, Vol. 35 No 7, pp. 613-624.
- Psaltopoulos, D., Stathopoulou, S. and Skuras, D. (2001^a), Start-up capital, economic embeddedness and perceived entrepreneurial risk in small rural firms: A Greek case study. Unpublished Working Paper.
- Psaltopoulos, D. Stathopoulou, S. and Skuras, D. (2001^b). Factors Influencing The Structure Of Start-Up Capital And Their Relevance On The Evolution Of Rural Enterprises: The Case Of Greek Lfas. *Paper presented to the 73rd European Association of Agricultural Economists Seminar*, Ancona, 28th-30th June
- Putnam, R. D. (1993), *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*, Princeton University Press, Princeton, NJ.
- Reilly, P. (1998), "Balancing Flexibility: meeting the interests of employer and employee", *European Journal of Work and Organizational Psychology*, vol.7(1):7-22.
- Ruoss, E. and Thompson, D.B.A. (1999), 'Introduction: the Alps and the mountains of Northern Europe', in Price, M. (Editor), *Global Change in the Mountains*, Parthenon Publishing, New York, pp.31-33.
- Shucksmith, M. (2000), "Exclusive countryside? Social Inclusion and Regeneration in Rural Areas", Joseph Rowntree Foundation, York.
- Skuras, D., Dimara, E. and Vakrou, A. (2000), 'The day after grant-aid: business development schemes for small rural firms in lagging areas of Greece', *Small Business Economics*, Vol. 14, 125-136.
- Totterdill, P. (2002), "Developing New Forms of Work Organization: the Role of the Main Actors", *Industrial Relations and Industrial Change*, European Commission, DG for Employment, Industrial Relations and Social Affairs.
- Wall, E., Ferrazzi, G. and Schyer, F. (1998), 'Getting the goods on social capital', *Rural Sociology*, Vol. 63 No 2, pp. 300-322.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- 1. Ερωτηματολόγιο Ανέργων**
- 2. Κωδικοποίηση ερωτηματολογίου**

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΝΕΡΓΩΝ (ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ)

ΜΕΡΟΣ 1

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Περιοχή:.....	α.α. Ερωτηματολογίου
Επώνυμο:	Όνομα:
Επικοινωνία:	

1. **Φύλο:** Γυναίκα Άνδρας
2. **Έτος Γέννησης:**
3. **Οικογενειακή Κατάσταση:**
Έγγαμη(ος) , Άγαμη(ος) Διαζευγμένη(ος)
Αριθμός και ηλικία παιδιών:
Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας
Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας
5. **Επίπεδο εκπαίδευσης (έχει τελειώσει)**
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο
Πανεπιστήμιο (ειδικότητα).....
ΤΕΙ (ειδικότητα).....

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι.....

Ιδιωτική/δημόσια μεταλυκειακή σχολή (ΙΕΚ, κ.λ.π).....

Γνώση Ξένων Γλωσσών (Γλώσσα – Επίπεδο)

Αγγλικά Μέτρια Καλή Πολύ καλή

Γαλλικά Μέτρια Καλή Πολύ καλή

Γερμανικά Μέτρια Καλή Πολύ καλή

Άλλη (προσδιορίστε)..... Μέτρια Καλή Πολύ καλή

7. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης:

Ναι Όχι

Εάν ναι, διευκρινίστε (αντικείμενο, διάρκεια, έτος):

(i) _____

(ii) _____

(ii) _____

8. **Κύριος τομέας απασχόλησης** (Ο τομέας τελευταίας απασχόλησης αν υπάρχει)

	Κατηγορία NACE (Τμήμα)	Σημειώστε με τικ
Γεωργία, Κυνήγι και Δασοκομία	Τμήμα Α	
Εξόρυξη/ ορυχείο και λατομείο	Τμήμα C	
Παραγωγή τροφίμων, ροφημάτων/ποτών και καπνού	Τμήμα DA	
Άλλοι τομείς παραγωγής	Τμήμα DB-DN	
Παροχή ηλεκτρισμού, αερίου/ βενζίνης και νερού	Τμήμα E	

Κατασκευές	Τμήμα F	
Χονδρικό Εμπόριο και λιανική πώληση	Τμήμα G	
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εστιατόρια	Τμήμα H	
Μεταφορές, αποθηκεύσεις και μέσα επικοινωνίας	Τμήμα I	
Οικονομικά μέσα/ υπηρεσία	Τμήμα J	
Υπηρεσία διαχειρίσεις ακίν. περιουσίας, ενοικίασης και εμπορίου	Τμήμα K	
Άλλες υπηρεσίες	Τμήμα L-Q	
Δεν έχει εργασθεί ποτέ		

9. Σημειώστε την διάρκεια ανεργίας σε μήνες:

.....

10. Παρακαλώ, σημειώστε με τικ ότι από τα ακόλουθα ισχύει (συσσωρευση επιχειρηματικού ανθρώπινου κεφαλαίου και κοινωνικού κεφαλαίου)

- Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση στην περιοχή
- Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση σε άλλη περιοχή
- Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση στην ίδια περιοχή
- Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση σε άλλη περιοχή
- Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση στη περιοχή
- Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση σε άλλη περιοχή

- Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη περιοχή (ανεξάρτητα από μικρά διαστήματα απουσίας για σπουδές η άλλους λόγους)
- Είμαι μέλος σε αθλητικές λέσχες στη περιοχή
- Είμαι μέλος πολιτιστικών η άλλων συλλόγων και λεσχών (περιβαλλοντολογικές κ.α) στη περιοχή
- Συμμετέχω ενεργά στη τοπική διοίκηση (τοπικά συμβούλια, σχολικό συμβούλιο κ.τ.λ.)
- Είμαι μέλος του εμπορικού επιμελητηρίου, μέλος σε τομεακές οργανώσεις ή εμπορικές ομάδες

11 . Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;

- Απολύθηκα
- Παραιτήθηκα
- Έληξε η σύμβασή μου
- Τελείωσε το έργο όπου εργαζόμουν
- Έκλεισε η επιχείρηση όπου εργαζόμουν
- Είχα δικιά μου επιχείρηση που έκλεισε
- Άλλο (διευκρινίστε) _____

12. Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;

- Η ηλικία μου
- Η οικογενειακή μου κατάσταση
- Η εκπαίδευση/ κατάρτισή μου
- Το φύλο
- Η μικρή ζήτηση του αντικειμένου μου στην αγορά
- Οι γενικές οικονομικές συνθήκες στην αγορά

Άλλο (διευκρινίστε) _____

13. Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο (σπουδές, κατάρτιση, εμπειρία ή κάτι άλλο) ή είσαστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;

Θα ήθελα να εργαστώ πάνω στο αντικείμενό μου

Θα εργαζόμουν οπουδήποτε

Δεν το έχω σκεφτεί

14. Είσατε διατεθειμένος/ η να αλλάξετε τόπο διαμονής εάν βρείτε εργασία αλλού;

Ναι

Όχι

Δεν το έχω σκεφτεί

Ναι

Όχι

Δεν απαντώ

ΜΕΡΟΣ 2

16. Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;

- Ναι το έχω σκεφθεί
- Ναι το έχω σκεφθεί αλλά δεν θέλω να κάνω δικιά μου επιχείρηση
- Όχι δεν το έχω σκεφθεί
- Άλλο(διευκρινίστε) _____

17. Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αξιολογηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων;

- Φύση (τοπίο, φυσικοί πόροι, πρώτες ύλες)
- Ιστορία
- Αρχιτεκτονική
- Πολιτισμός, παράδοση και κληρονομιά (σε παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής, σε προϊόντα, πρώτες ύλες, κ.λ.π)
- Φθηνό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό
- Υπηρεσίες (καλές ευκαιρίες χρηματοδότησης, επιχειρηματικό κλίμα, λειτουργία θεσμών και φορέων που νοιάζονται για την επιχειρηματικότητα, κ.λ.π)
- Υποδομές και εγκαταστάσεις που προσφέρονται για επιχειρηματική δραστηριότητα (καλή πρόσβαση, δημιουργία κέντρων σκι, αθλητικές εγκαταστάσεις, κ.λπ)
- Άλλο (παρακαλώ διευκρινίστε).

18. Ποια από τα κατωτέρω είναι σημαντικά εμπόδια για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή σας; (Μην διαβάσετε τις απαντήσεις, σημειώστε με τικ ανάλογα με την απάντηση του ερωτηθέντα)

- Δυνατότητα πρόσβασης σε υποδομές (δρόμοι, ακτοπλοϊκά δρομολόγια, χερσαίες συγκοινωνίες, βιομηχανικά/ βιοτεχνικά πάρκα, βιολογικοί καθαρισμοί, κ.λ.π)
- Δυνατότητα χρηματοδότησης από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα (κεφάλαια εκκίνησης για αγορά παγίων και κεφάλαια κίνησης για τον πρώτο καιρό)
- Δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων
- Η απόδοση της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Η έλλειψη Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
- Η γραφειοκρατία στην διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης
- Η έλλειψη κατάρτισης για επιχειρηματικότητα
- Κάποιο είδος εγγύησης έναντι πιθανής αποτυχίας
- Τεχνική καθοδήγηση (όχι απαραίτητα επιχειρηματική)
- Άλλο (διευκρινίστε)

19. Πως θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας ;

-2 Χαμηλή δυνατότητα πρόσβασης

-1

0 Μέση δυνατότητα πρόσβασης

1

2 Υψηλή δυνατότητα πρόσβασης

Παρακαλώ εξηγήστε

20. Ποια θα πρέπει να είναι κατά την γνώμη σας τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία για να ξεκινήσει μια καινούργια επιχείρηση; (μέχρι 2 απαντήσεις κατά σειρά προτεραιότητας)

- Μία καλή ιδέα (ή μια καινοτομία)

- Μεγάλο ίδιο αρχικό κεφάλαιο – οικονομική επιφάνεια
- Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στην αγορά
- Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στις τράπεζες
- Υποστήριξη από την οικογένειά του (εργασία, χρήματα, ψυχολογική στήριξη)
- Άλλο (διευκρινίστε)

21. Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για την επιχείρησή σας ;

- Ναι
- Όχι
- Δεν ξέρω

Παρακαλώ, διευκρινίστε

.....
.....

22. Εάν πιστεύετε ότι η παρούσα τοποθεσία εγκατάστασης της επιχείρησής σας στην (όνομα περιοχής) είναι μειονεκτική, τότε τι μπορεί να κάνει ένας νέος επιχειρηματίας για να υπερνικήσει το τυχόν μειονέκτημα που σχετίζεται με την εγκατάστασή σε αυτή την σχετικά απομακρυσμένη τοποθεσία (περιφερειακό μειονέκτημα);

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2000-2006

WISE: Western Greece Region Integrated Strategy for Employment Stimulation

(Ολοκληρωμένη Στρατηγική για την προώθηση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας)

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ- ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΝΕΡΓΩΝ

ΥΠ. ΦΟΡΕΑΣ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ- ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

(ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ Κ./ΣΚΟΥΡΑΣ Δ./ΤΣΕΓΕΝΙΔΗ Κ.)

COLUMN A: NUMBER

Αριθμός 1-618

COLUMN B: REGION

EL=ΗΛΕΙΑ

A=ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ

ACH=ΑΧΑΪΑ

COLUMN C: GENDER

Q1. Φύλο

1=Γυναίκα

2=Ανδρας

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN D: BIRTH_D

Q2. Έτος Γέννησης

Έτος (19..)

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN E: MAR_STATUS

Q3. Οικογενειακή Κατάσταση:

1=Εγγαμη(ος)

2=Άγαμη(ος)

3=Διαζευγμένη(ος)

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN F: MAR_STATUS2 (Αριθμός και ηλικία παιδιών)

Αριθμός: δηλαδή 1,2,3, παιδιά κλπ

-9=δεν έχει παιδιά

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN G: MAR_STATUS3 (Τέκνο πολύτεκνης οικογένειας)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN H: MAR_STATUS4 (Τέκνο μονογονεϊκής οικογένειας)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN I: EDUCAT

Q5. Επίπεδο εκπαίδευσης (έχει τελειώσει)

1= Δημοτικό

2= Γυμνάσιο

3= Λύκειο

4= Πανεπιστήμιο (ειδικότητα)

5=ΤΕΙ (ειδικότητα)

6=Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

7=Ιδιωτική/δημόσια μεταλυκειακή σχολή (ΙΕΚ, κ.λ.π)

-99=δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

Q6. Γνώση Ξένων Γλωσσών (Γλώσσα – Επίπεδο)

COLUMN J: KNOW_EN (Αγγλικά)

1=Μέτρια

2=Καλή

3=Πολύ καλή

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN K: KNOW_FR (Γαλλικά)

1=Μέτρια

2=Καλή

3=Πολύ καλή

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN L: KNOW_DE (Γερμανικά)

1=Μέτρια

2=Καλή

3=Πολύ καλή

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN M: KNOW_OT (Άλλη)

1=Μέτρια

2=Καλή

3=Πολύ καλή

-99= δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

Q7. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο κατάρτισης:

COLUMN N: TRAINING

1=Ναι

2= Όχι

-99= δεν απαντήθηκε για κάποιο λόγο

COLUMN O: TRAINING1 (Εάν ναι, διευκρινίστε)

1=Τεχνικό σεμινάριο και εξειδικευμένο στην παραγωγή των επιχειρήσεων

2=Σχετικό με επιχειρήσεις (μάνατζμεντ, λογιστική κλπ)

3=Δε σχετίζεται άμεσα με τη λειτουργία των επιχειρήσεων

-99= δεν απαντήθηκε για κάποιο λόγο

COLUMN P: SECTOR

Q8. Κύριος τομέας απασχόλησης

1= A

2=C

3=DA

4=DB-DN

5=E

6=F

7=G

8=H

9=I

10=J

11=K

12=L-Q

13=Δεν έχει εργασθεί ποτέ

-99=δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

COLUMN Q: UNEMP

Q9. Σημειώστε την διάρκεια ανεργίας σε μήνες:

Αριθμός σε μήνες

-99=δεν αναφέρεται για κάποιο λόγο

Q10. Παρακαλώ, σημειώστε με τικ ότι από τα ακόλουθα ισχύει (συσσώρευση επιχειρηματικού ανθρώπινου κεφαλαίου και κοινωνικού κεφαλαίου)

COLUMN R: HUMEMP1 (Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση στην περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN S: HUMEMP2 (Είχα κάποτε δική μου επιχείρηση σε άλλη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN T: HUMEMP3 (Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση στην ίδια περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN U: HUMEMP4 (Εργαζόμουν σε άλλη επιχείρηση σε άλλη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN V: HUMEMP5 (Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση στη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN W: HUMEMP6 (Τουλάχιστον ένας από τους γονείς μου κατέχει/ κατείχε ή διαχειρίζεται μια επιχείρηση σε άλλη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN X: HUMEMP7 (Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN Y: HUMEMP8 (Είμαι μέλος σε αθλητικές λέσχες στη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN Z: HUMEMP9 (Είμαι μέλος πολιτιστικών η άλλων συλλόγων και λεσχών (περιβαλλοντολογικές κ.α) στη περιοχή)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AA: HUMEMP10 (Συμμετέχω ενεργά στη τοπική διοίκηση)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AB: HUMEMP11 (Είμαι μέλος του εμπορικού επιμελητηρίου, μέλος σε τομεακές οργανώσεις ή εμπορικές ομάδες)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AC: RE_STOP

Q11 . Εάν κάποτε είχατε εργασία ποιος ήταν ο λόγος που σταματήσατε;

- 1=Απολύθηκα
- 2=Παραιτήθηκα
- 3=Έληξε η σύμβασή μου
- 4=Τελείωσε το έργο όπου εργαζόμουν
- 5=Έκλεισε η επιχείρηση όπου εργαζόμουν
- 6=Είχα δικιά μου επιχείρηση που έκλεισε
- 7=Άλλο (διευκρινίστε)
- 99=η απάντηση λείπει για κάποιο λόγο

Q12. Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι μη εύρεσης εργασίας;

COLUMN AD: NO_EMP1 (Η ηλικία μου)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AE: NO_EMP2 (Η οικογενειακή μου κατάσταση)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AF: NO_EMP3 (Η εκπαίδευση/ κατάρτισή μου)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AG: NO_EMP4 (Το φύλο)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AH: NO_EMP5 (Η μικρή ζήτηση του αντικείμενου μου στην αγορά)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AI: NO_EMP6 (Οι γενικές οικονομικές συνθήκες στην αγορά)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AJ: NO_EMP7 (Άλλο)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AK: WO_KIND

Q13. Αναζητάτε συγκεκριμένη εργασία πάνω στο γνωστικό σας αντικείμενο (σπουδές, κατάρτιση, εμπειρία ή κάτι άλλο) ή είστε διατεθειμένος/ η να εργαστείτε σε οποιοδήποτε κλάδο;

- 1=Θα ήθελα να εργαστώ πάνω στο αντικείμενό μου
- 2=Θα εργαζόμουν οπουδήποτε
- 3=Δεν το έχω σκεφτεί
- 99=η απάντηση λείπει για κάποιο λόγο

COLUMN AL: LOC_CHA

Q14. Είστε διατεθειμένος/ η να αλλάξετε τόπο διαμονής εάν βρείτε εργασία αλλού;

- 1=Ναι
- 2=Όχι
- 3=Δεν το έχω σκεφτεί

-99=η απάντηση λείπει για κάποιο λόγο

COLUMN AM: UN_MO

Q15. Λαμβάνετε κάποια επιδότηση ανεργίας;

1=Ναι

2=Όχι

3=Δεν απαντώ

-99=η απάντηση λείπει για κάποιο λόγο

COLUMN AN: ENT_MO

Q16. Έχετε σκεφθεί ποτέ να δημιουργήσετε την δικιά σας επιχείρηση;

1=Ναι το έχω σκεφθεί

2=Ναι το έχω σκεφθεί αλλά δεν θέλω να κάνω δικιά μου επιχείρηση

3=Όχι δεν το έχω σκεφθεί

4=Άλλο(διευκρινίστε)

-99=η απάντηση λείπει για κάποιο λόγο

Q17. Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων;

COLUMN AO: LOC_PO1 (Φύση)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AP: LOC_PO2 (Ιστορία)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AQ: LOC_PO3 (Αρχιτεκτονική)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AR: LOC_PO4 (Πολιτισμός, παράδοση και κληρονομιά)

1=η απάντηση επιλέχθηκε

2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AS: LOC_PO5 (Φθηνό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AT: LOC_PO6 (Υπηρεσίες)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AU: LOC_PO7 (Υποδομές και εγκαταστάσεις που προσφέρονται για επιχειρηματική δραστηριότητα)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AV: LOC_PO8 (Άλλο)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

Q18. Ποια από τα κατωτέρω είναι σημαντικά εμπόδια για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή σας;

COLUMN AW: BARRIERS1 (Δυνατότητα πρόσβασης σε υποδομές)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AX: BARRIERS2 (Δυνατότητα χρηματοδότησης από τράπεζες ή άλλα πιστωτικά ιδρύματα)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AY: BARRIERS3 (Δυνατότητα επιδοτήσεων/ επιχορηγήσεων)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε
- 2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN AZ: BARRIERS4 (Η απόδοση της τοπικής αυτοδιοίκησης)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BA: BARRIERS5 (Η έλλειψη Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ))

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BB: BARRIERS6 (Η γραφειοκρατία στην διαδικασία έναρξης μιας επιχείρησης)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BC: BARRIERS7 (Η έλλειψη κατάρτισης για επιχειρηματικότητα)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BD: BARRIERS8 (Κάποιο είδος εγγύησης έναντι πιθανής αποτυχίας)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BE: BARRIERS9 (Τεχνική καθοδήγηση)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BF: BARRIERS10 (Άλλο)

1=η απάντηση επιλέχθηκε
2=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BG: ACCESIB

Q19. Πως θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;

-2= Χαμηλή δυνατότητα πρόσβασης

-1

0= Μέση δυνατότητα πρόσβασης

1

2= Υψηλή δυνατότητα πρόσβασης

-99=δεν απαντήθηκε για κάποιο λόγο

Q20. Ποια θα πρέπει να είναι κατά την γνώμη σας τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία για να ξεκινήσει μια καινούργια επιχείρηση; (μέχρι 2 απαντήσεις κατά σειρά προτεραιότητας)

COLUMN BH: ENT_CHA1 (Μία καλή ιδέα (ή μια καινοτομία))

1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1

2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2

3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BI: ENT_CHA2 (Μεγάλο ίδιο αρχικό κεφάλαιο - οικονομική επιφάνεια)

1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1

2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2

3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BJ: ENT_CHA3 (Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στην αγορά)

1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1

2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2

3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BK: ENT_CHA4 (Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στις τράπεζες)

1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1

2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2

3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BL: ENT_CHA5 (Υποστήριξη από την οικογένειά του)

1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1

2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2

3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BM: ENT_CHA6 (Άλλο)

- 1=η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 1
- 2= η απάντηση επιλέχθηκε με σειρά προτεραιότητας 2
- 3=η απάντηση δεν επιλέχθηκε

COLUMN BN: LOCATION

Q21. Από πλευράς επιχειρησιακής απόδοσης, είναι αυτή η ιδανική τοποθεσία για την επιχείρησή σας ;

- 1=Ναι
- 2=Όχι
- 3=Δεν ξέρω
- 99=δεν απαντήθηκε

COLUMN BO: DISLOC

Q22. Εάν πιστεύετε ότι η παρούσα τοποθεσία εγκατάστασης της επιχείρησής σας στην (όνομα περιοχής) είναι μειονεκτική, τότε τι μπορεί να κάνει ένας νέος επιχειρηματίας για να υπερνικήσει το τυχόν μειονέκτημα που σχετίζεται με την εγκατάστασή σε αυτή την σχετικά απομακρυσμένη τοποθεσία (περιφερειακό μειονέκτημα);

- 1=διαφήμιση- marketing- έρευνα αγοράς
- 2=θα έπρεπε να είναι αρμοδιότητα του κράτους
- 3= επιχειρηματικά δίκτυα συνεργασίας και επαφές
- 4=καινοτομία
- 5= καλή πληροφόρηση
- 6= καλή ποιότητα προϊόντος/ παροχής υπηρεσιών/ πολιτική τιμών
- 7= τεχνογνωσία
- 8= αναζήτηση και επικράτηση σε αγορές κοντινών περιοχών ή/και μεγαλύτερο μερίδιο στην τοπική αγορά
- 9= βελτίωση προσβασιμότητας με τη δημιουργία υποδομών (από την επιχείρηση ή το κράτος)
- 10= άλλο
- 99= δεν απαντήθηκε